

(උ) රාජ්‍ය මූල්‍ය

1973 මූල්‍ය වර්ෂය සඳහා, රජයේ මූල්‍ය කටයුතු පිළිබඳව පහත දක්වෙන විග්‍රහය මුළු මෙහිත්ම රජයේ ගිණුම්හි දක්වනු ලැබ ඇති දත්තයන් මත පදනම්ව ඇත. පූර්ව වර්ෂයේදී මෙන්, කලට වෙලාවට දත්තයන් ලබා ගැනීමට නොතිබීම හේතුකොටගෙන රජයේ ආදායම සහ වියදම පිළිබඳ ප්‍රතිශෝධිත ආර්ථික සහ කාර්යාත්මක වර්ගීකරණය අනුව කරනු ලබන සාමාන්‍ය විග්‍රහය මෙහිදී සිදු කරනු ලැබ නොමැත. කෙසේ වෙතත් මහ බැංකුවේ මාසික විවරණිකාවන්ගෙන් එකක විශේෂ සටහනක් ලෙස එම සාමාන්‍ය විග්‍රහය ප්‍රසිද්ධ කරනු ලැබීමට යෝජනා කරනු ලැබ ඇත.

1973 රජයේ මුදල් වර්ෂය, ලීන් වර්ෂය සමග සමානුපාත වන ප්‍රථම මුදල් වර්ෂය වේ. පූර්ව මුදල් වර්ෂය වූ 1971/72 මුදල් වර්ෂය ලීන් වර්ෂයේ පදනමට මාරුවීමේදී සංක්‍රමික වර්ෂයක් වූ හෙයින් එයට 1971 ඔක්තෝබර් 1 දින සිට 1972 දෙසැම්බර් 31 දින දක්වා වූ මාස 15 ක කාලවේදයක් ඇතුළත් විය. සටහන් සහ සංඛ්‍යා සටහන්හි 1971/72 වර්ෂයේ මාස 15 ක සංඛ්‍යා දක්වීමේදී යෝග්‍ය අවස්ථාවන්හිදී දක්වනු ලබන දත්තයන් තේරුමක් ගෙන දෙන පරිදි සංසන්දනය කළ හැකි වනු ලැබූ මාස 12 අනුපාත පදනමක් යටතේ දක්වනු ලැබ ඇත.

සමස්ත මූල්‍ය කටයුතු

1973 මූල්‍ය වර්ෂයේදී මූල්‍ය කටයුතු සම්බන්ධ කැපී පෙනෙන ලක්ෂණ පූර්ව මුදල් වර්ෂයේ අනුරූපිත දත්තයන් සහ 1974 වර්ෂය සඳහා අනුමත කළ ඇස්තමේන්තු සමග II (උ) 1 වැනි සංඛ්‍යා සටහනේ දක්වා ඇත.

1973 මූල්‍ය කටයුතුවලින් රුපියල් 529 ලක්ෂයක ශුද්ධ සංකෝචනාත්මක බලපෑමක් ඇති විය. 1954/55 සිට රජයේ මුදල් කටයුතු මගින් සංකෝචනාත්මක බලපෑමක් ඇතිවූ ප්‍රථම වතාව මෙය විය. 1973 මූල්‍ය වර්ෂය සඳහා අනුමත කළ ඇස්තමේන්තු මගින් රජයේ මූල්‍ය කටයුතු රුපියල් 1000 ලක්ෂයක බැංකු ණය ගැනීම අනවශ්‍ය කරවනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරනු ලැබීම අවසානයේදී, බැංකු නොවන ණය ගැනීම්හි විශාල වැඩිවීම සමග ආදායමේ ඇතිවූ සැලකිය යුතු ඉහළ යාම රජයට බැංකු ක්‍රමය වෙත වූ තම ණයගැනීම්වල රුපියල් 1156 ලක්ෂයකින් අඩු කරනු ලැබීමට මත පාදනු ලැබ තිබේ. වර්ෂය තුළදී, මහ බැංකුවෙන් ණය ගැනීම් රුපියල් 1139 ලක්ෂයකින් වැඩිවූ අතර රජය වාණිජ බැංකු වෙත වූ තම ණයගැනීම්වල රුපියල් 2295 ලක්ෂයකින් අඩු කරනු ලැබීය. අනෙක් අතින් මුදල් ශේෂයන් (විදේශාධාර ප්‍රතිපාර්ශ්වීය අරමුදල් ඇතුළුව) රුපියල් 629 ලක්ෂයකින් පහත හෙලනු ලැබීය. මේ අනුව 1973 අයවැය කටයුතුවල ශුද්ධ සංකෝචනාත්මක ප්‍රතිවිපාකය 1971/72 දී වූ (මාස 15) රුපියල් 1389 ලක්ෂයක ශුද්ධ ප්‍රසාරණාත්මක බලපෑමට ප්‍රතිවිරුද්ධව රුපියල් 529 ලක්ෂයක් විය.

1973 වර්ෂය තුළදී ආදායමේ ඇතිවූ විශාල වැඩිවීම රජයේ ජංගම ගිණුමෙහි රුපියල් 1290 ලක්ෂයක අතිරික්තයක් ඇතිවීමට උදව් කරනු ලැබ ඇත. 1968/69 සිට ජංගම ගිණුමේ අතිරික්තයක් පෙන්වා තිබෙන ප්‍රථම වතාව මෙය වේ. 1971/72 දී (අනුපාත) ජංගම ගිණුම රුපියල් 1597 ලක්ෂයක හිඟයක් පෙන්වූම් කළේය.

1973 මුදල් වර්ෂයේදී මුළු ආදායම රුපියල් 40340 ලක්ෂයක් වූ අතර මුළු වියදම රුපියල් 54477 ලක්ෂයක් විය. මුළු වියදම, රුපියල් 38567 ලක්ෂයක් වූ පුනරාවර්තන වියදමින් රුපියල් 15427 ලක්ෂයක් වූ ප්‍රාග්ධන වියදමින්¹ සහ “අන්තිකාරම් ගිණුම” සම්බන්ධවූ රුපියල් 483 ලක්ෂයක ශුද්ධ ආපසු ගෙවීම්වලින්ද සමන්විත විය.

1. රුපියල් 4328 ලක්ෂයක ක්‍රමක්ෂය ගෙවීම් අඩංගුය.

1971/72 (අනුපාත) වර්ෂයට වඩා මුළු වියදමේ වැඩිවීම රුපියල් 8009 ලක්ෂයක් (සියයට 17) වූ අතර ආදායමේ වැඩිවීම රුපියල් 7524 ලක්ෂයක්ව (සියයට 23) තිබේ. 1971/72 දී මෙන් නොව 1973 දී ප්‍රාග්ධන වියදම මෙන්ම පුනරාවර්තන වියදමද සැලකිය යුතු වැඩිවීම පෙන්නුම් කර ඇත. පුනරාවර්තන වියදමේ වැඩිවීම රුපියල් 4705 ලක්ෂයක් (සියයට 14) වූ අතර ප්‍රාග්ධන වියදමේ වැඩිවීම රුපියල් 2328 ලක්ෂයක් (සියයට 27 ක්) සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් වේ. කෙසේ වෙතත් “අත්තිකාරම් ගිණුම්” සම්බන්ධ ගෙවීම් 1971/72 අනුරූපිත අනුපාත සංඛ්‍යාව වූ රුපියල් 541 ලක්ෂයකින් රුපියල් 58 ලක්ෂයක සුළු අඩුවීමක් පෙන්නුම් කළේය.

ආදායම

ආදායම් එකතුවකින් සිත්ගන්නාසුළු වැඩිවීම 1973 රජයේ මූල්‍ය කටයුතු සම්බන්ධ කැපී පෙනෙන ලක්ෂණයන්ගෙන් එකක් විය. 1971/72 (අනුපාත) ලැබීම්වලට වඩා සිදුවූ රුපියල් 7524 ලක්ෂයක වැඩිවීම ඕනෑම එක් වර්ෂයක වාර්තාගතවූ ඉහළම වැඩිවීම වේ. මෙම වැඩිවීම ස්වකස්ථව ක්‍රමය යටතේ 1972 සඳහා වන ආදායම් බදු එකතුව විමර්ශනයට භාජනය වන වර්ෂය තෙක් ඉදිරියට ගෙන යෑම මගින් තරමක් දුරට වැඩියෙන් පෙන්නුම් කරනු ලැබ ඇත. මෙම කරුණු සඳහා ඉඩ හරිනු ලැබූ කළ පවා ආදායමේ මුළු වැඩිවීම සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් වනු ඇත. 1973 සඳහා අනුමත කළ ඇස්තමේන්තු සමග සැසඳීමේදී ආදායමේ වැඩිවීම රුපියල් 1536 ලක්ෂයක් වේ.

වැඩි වූ ආදායම් ලැබීම් ප්‍රධාන වශයෙන් ආදායම් බද්ද (රුපියල් 2460 ලක්ෂයක්), අපනයන තීරු ගාස්තු (රුපියල් 1530 ලක්ෂයක්), ව්‍යාපාර පිරිවැටුම් බද්ද (රුපියල් 1420 ලක්ෂයක්), විවිභිස (රුපියල් 1380 ලක්ෂයක්), දුම්කොළ බද්ද (රුපියල් 300 ලක්ෂයක්,) රජයේ සංස්ථා සහ පොදු සමාගම්වලින් ලාභ සහ ලාභාංශ (රුපියල් 300 ලක්ෂයක්) සහ ධන සහ ත්‍යාග බදු (රුපියල් 190 ලක්ෂයක්) යන ඒවායින් ලැබීණි. අනෙකුත් මූලයන්ගෙන් ලැබීම්හි සිදුවූ සුළු වැඩිවීම් සමග මේවා ආනයන තීරු ගාස්තුවලින් (රුපියල් 360 ලක්ෂයක්) සහ අරක්කු අලෙවියෙන් ලත් ලාභයන්ගෙන්ද (රුපියල් 230 ලක්ෂයක්) වූ ආදායම් එකතුවකින් අඩුවීම උවතාවටත් වඩා සමහන් කරනු ලැබීය.

1972/73 තක්සේරු වර්ෂයේ පළමු කාර්තු දෙක සඳහා ගෙවිය යුතු බදු (රුපියල් 1200 ලක්ෂයක් ලෙස ඇස්තමේන්තු කර ඇත.) 1973 වර්ෂයේදී ඇත්තවශයෙන්ම එකතු කරනු ලැබීම නිසා 1973 දී ආදායම් බදු එකතුව නියුණු ලෙස වැඩිවිය. තවද දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් හිඟ බදු එකතු කිරීම උදෙසා දැඩි උත්සාහයන් ගනු ලැබීණි. අපගේ ප්‍රධාන අපනයනයන්ගේ විශේෂයෙන්ම රබර් මිලයන්හි පොදු වැඩිවීම අපනයන තීරු ගාස්තු ලැබීම්හි සැලකිය යුතු වැඩිවීමට උපකාරී විය. ව්‍යාපාර පිරිවැටුම් බද්දේ එකතුවකින් වැඩිවීම මුදල් අනුව බැලීමේදී ඒවායේ පිරිවැටුම් වටිනාකම ඉහළ නැංවූ භාණ්ඩයන්ගේ මිලයන්හි ඉහළ නැගීම නිසා මෙන්ම, වර්ෂය තුළදී අත්‍යාවශ්‍ය නොවන සහ සුබෝපභෝගී භාණ්ඩ ගණනාවක් සම්බන්ධව වූ බදු අනුපාතිකයන්හි ඉහළ නැංවීම නිසාද සිදුවිය. විවිභිස අලෙවියෙන් ලද ලැබීම්හි වැඩිවීම විවිභිස අනුපාතිකය සියයට 55 සිට 65 දක්වා ඉහළ නැංවීමෙන්, ඒ දක්වා විවිභිසෙන් නිදහස්ව තිබූ ඇතැම් ආයාතනයන් විවිභිසට ඇතුළත් වන පරිදි එහි ක්ෂේත්‍රය 1972 නොවැම්බර් මස සිට පුළුල් කරනු ලැබීමෙන් සෘජු ප්‍රතිඵලයක් විය. දුම්කොළ බදු ආදායම වැඩිවීමට දුම්කොළ බද්දේ රාත්තලකට රුපියල් 5 කින් සිදු කළ වැඩිවීම බොහෝදුරට හේතු විය.

වියදම

1973 දී මුළු වියදම 1971/72 (අනුපාත) ට වඩා රුපියල් 8009 ලක්ෂයකින් (සියයට 17) වැඩිවිය. 1973 සඳහා අනුමත කළ ඇස්තමේන්තු සමග සැසඳීමේදී මෙම වැඩිවීම රුපියල් 2768 ලක්ෂයක් වේ. පුනරාවර්තන වියදම 1971/72 අනුපාත වියදම රුපියල් 4705 ලක්ෂයකින් ඉක්මවූ අතර ප්‍රාග්ධන වියදමද රුපියල් 2329 ලක්ෂයකින් වැඩි විය. පුනරාවර්තන වියදම

රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු පිළිබඳ

ශීර්ෂ	1963/64	1964/65	1965/66	1966/67
1. ආදායම ..	1,759	1,816	1,833	1,955
2. වියදම	2,278	2,337	2,515	2,677
2. 1 පුනරාවර්තන වියදම (ආ)	1,834	1,803	1,860	1,895
2. 2 ප්‍රාග්ධන වියදම (ආ)(ඇ)	460	561	644	747
2. 3 අන්තිකාරම් ගිණුම් හා අනෙකුත්	- 16	- 28	10	42
3. අයවැය ගිණය ..	519	520	682	723
4. ණය ආපසු ගෙවීම (ආ)	57	90	116	117
5. ශුද්ධ මූල්‍ය ගිණය ..	462	430	566	607
6. අයවැය ගිණය පියවීම				
6. 1 වෙළඳ පොළ නොවන දේශීය ණය ගැණුම් ..	- 2	50	112	72
6. 2 දේශීය වෙළඳ පොළ ණය ගැණුම් ..	368	334	498	418
6. 3 විදේශීය මූල්‍ය ..	108	117	154	256
6. 4 මුදල් සේෂවල අඩුවීම ..	45	20	- 82	- 22
7. ශුද්ධ මූල්‍ය ගිණය පියවීම				
7. 1 වෙළඳ පොළ නොවන දේශීය ණය ගැණුම් ..	- 2	50	112	72
7. 2 දේශීය වෙළඳ පොළ ණය ගැණුම් ..	323	261	418	348
7. 3 විදේශීය මූල්‍ය ..	95	100	118	209
7. 4 මුදල් සේෂවල අඩුවීම ..	45	20	- 82	- 22
8. රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු නිසා ඇතිවූ ප්‍රසාරණාත්මක බලපෑම ..	163	35	122	56
9. නොබෙරු රාජ්‍ය ණය (ශුද්ධ) ..	3,436	3,772	4,268	4,782

(අ) II වැනි පරිශිෂ්ටයේ 31 හා 33 වැනි සංඛ්‍යා සටහන්හි පාද සටහන්වල දක්වා ඇති හේතූන් නිසා මෙකී සංඛ්‍යා රජයේ ගිණුම්හි දක්වා ඇති සංඛ්‍යාවලින් වෙනස් වේ.

(ආ) 1967/68 මුදල් චර්ඡය දක්වා පුනරාවර්තන වියදම් වශයෙන් වර්ග කරන ලද නිදන් අරමුදල් ගෙවීම්, ආදායමින් කරන ලද රාජ්‍ය ණය සෘජු ආපසු ගෙවීම් සහ ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය සංවිධාන වලට ගෙවන ලද දසක දීමනා, සංසන්දනය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය හේතුවෙන්, ප්‍රාග්ධන වියදමට පවරා ඇත.

II (උ) 1 වැනි සංඛ්‍යා සටහන

සම්පිණ්ඩනය - 1963/64 සිට 1974 දක්වා (අ)

රුපියල් දශලක්ෂ

1967/68	1968/69	1969/70	1970/71	1971/72		1973 අනුමත ඇස්ත- මේන්තු	1973 (නාවකාලික)	1974 අනුමත කළ ඇස්ත- මේන්තු
				මාස 15	මාස 12*			
2,156	2,497	2,736	2,815	4,102	3,282	3,880	4,034	4,115
3,006	3,445	3,886	4,143	5,809	4,647	5,171	5,448	5,578
2,186	2,384	2,659	2,981	4,233	3,386	3,727	3,857	3,840
849	1,012	1,026	1,054	1,508	1,207	1,334	1,543	1,638
- 29	49	201	108	68	54	110	48	100
850	947	1,150	1,327	1,707	1,366	1,291	1,414	1,463
135	160	214	244	412	330	406	433	559
716	788	936	1,083	1,295	1,036	884	981	904
10	52	16	140	249	199	50	251	50
630	358	815	693	1,004	803	700	706	873
247	426	345	370	598	478	541	394	540
- 36	111	- 26	123(ඉ)	- 144	- 115	-	63	-
10	52	16	140	249	199	50	251	50
552	271	720	585	835	668	525	507	585
190	354	226	235	355	284	309	160	269
- 36	111	- 26	123(ඉ)	- 144	- 115	-	63	-
267	181	425	218	139	112	100	- 53	153
5,689	6,239	7,237	8,108	9,448	7,558	ල. නො.	10,281	ල. නො.

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව.

(අ) ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන සංවිතයෙන් වැයවූ වියදමද ඇතුළත්වේ.

(ආ) නිදන් අරමුදල් ගෙවීම්, ආදායම් කිරණ ලද රාජ්‍ය ණය සාප්පු ආපසු ගෙවීම් සහ ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය සංවිධාන වලට ගෙවන ලද දයක දීමනා ඇතුළත්ය.

(ඇ) 1971 වාර්ෂික වාර්තාවේ 154 පිටුවේ ඇති පාද සටහන බලන්න.

* අනුපාත පදනමක් යටතේ

මෙන්ම ප්‍රාග්ධන වියදමද මූලික වෙන් කිරීම් පිළිවෙලින් රුපියල් 1300 ලක්ෂයකින් සහ රුපියල් 1821 ලක්ෂයකින් ඉක්මවනු ලැබීය. ප්‍රාග්ධන වියදමේ පසුව දක්වූ වැඩිවීම නියම ප්‍රාග්ධන වියදම, මූලික වෙන් කිරීම්වලට වඩා අඩුවීම සම්බන්ධව මෑත වර්ෂවලදී දක්නට ලැබූ උපතනියට විරුද්ධ තත්ත්වයකි. එසේම, වර්ෂය අවසානය තුළදී ප්‍රාග්ධන වියදම සම්බන්ධ අතිරේක ඇස්තමේන්තු සැලකිය යුතු තරම්වූ බවද එයින් පෙන්නුම් කෙරේ. වර්ෂය තුළදී ප්‍රාග්ධන සම්මතයන්ට අදාළ රුපියල් 1135 ලක්ෂයක්වූ¹ අතිරේක වෙන් කිරීම් ජාතික රාජ්‍ය සභාව විසින් සම්මත කරනු ලැබීය. ප්‍රධාන අතිරේක ඇස්තමේන්තු විවිධ සංස්ථා සඳහා දීමනා (රුපියල් 676 ලක්ෂයක්), දිස්ත්‍රික් ආහාර නිෂ්පාදන ව්‍යාපාරය (රුපියල් 150 ලක්ෂයක්) සහ ක්‍රමක්ෂය ගෙවීම් (රුපියල් 149 ලක්ෂයක්) සම්බන්ධවද විය. ප්‍රාග්ධන සම්මතයන්ගෙන් අය කළයුතු වියදම සම්බන්ධ මුළු වෙන් කිරීම් (එනම් අනුමත කළ ඇස්තමේන්තු සහ අතිරේක ඇස්තමේන්තුවල එකතුව) ඇත්තවශයෙන් සිදුවූ වියදම සමග සැසඳීමේදී රුපියල් 2609 ලක්ෂයක හෝ මූලික වශයෙන් අපේක්ෂිත උන වියදම් ප්‍රමාණයට සියයට 20 ට ඉතා කිට්ටුවූ සියයට 19 ක උන වියදම් ප්‍රමාණයක් විය. මීට ප්‍රතිවිරුද්ධව 1971/72 වර්ෂයේදී (අනුපාත) ප්‍රාග්ධන සම්මතයන් සම්බන්ධ උන වියදම් ප්‍රමාණය බෙහෙවින් ඉහළ (රුපියල් 3495 ලක්ෂයක් හෙවත් සියයට 29 ක්) මට්ටමක විය.

1973 දී පුනරාවර්තන වියදම 1971/72 වසරට වඩා රුපියල් 4705 ලක්ෂයක (හෙවත් සියයට 14 ක) වැඩිවීමක් සටහන් කළේය. අනුමත කළ ඇස්තමේන්තු සමග සැසඳීමේදී මෙම වැඩිවීම රුපියල් 1300 ලක්ෂයක් විය. සාමාලෝචනයට භාජනය වන වර්ෂය තුළදී පුනරාවර්තන සම්මතයන් සම්බන්ධ රුපියල් 37267 ලක්ෂයක්වූ ශුද්ධ වෙන් කිරීමට අතිරේකව ජාතික රාජ්‍ය සභාව විසින් රුපියල් 1961 ලක්ෂයක්² අතිරේක ඇස්තමේන්තු සම්මත කරනු ලැබීය. ප්‍රධාන අතිරේක ඇස්තමේන්තු කිරි මණ්ඩලයේ පාඩු පියවා ගැනීමට වෙන් කිරීමක් (රුපියල් 500 ලක්ෂයක්) වෙනත්, විශ්‍රාම වැටුප් යනාදී අතිරේක පිරිවැය (රුපියල් 435 ලක්ෂයක) ජාතික ඉතිරි කිරීම් බැංකුවට දීමනාව (රුපියල් 260 ලක්ෂයක) දුම්රිය සේවාවන්හි අතිරේක පිරිවැය (රුපියල් 178 ලක්ෂයක) සහ මහා මාර්ග නඩත්තුව පිළිබඳ අතිරේක පිරිවැය (රුපියල් 138 ලක්ෂයක) සම්බන්ධවද විය.

අයවැය හිඟය

පුනරාවර්තන සහ ප්‍රාග්ධන වියදමේදී සැලකිය යුතු වැඩිවීමට ප්‍රතිවිරුද්ධව ආදායමේ ඇතිවූ කැපී පෙනෙන වැඩිවීම 1971/72 (අනුපාත) අයවැය හිඟයට වඩා රුපියල් 483 ලක්ෂයකින් පමණක් ඉහළ රුපියල් 14137 ලක්ෂයකට අයවැය හිඟය සීමා කරනු ලැබීමට උපකාරී වී තිබේ. රුපියල් 14137 ලක්ෂයක අයවැය හිඟය දේශීය වෙළඳපොල ණය ගැනීම් මගින් රුපියල් 7062 ලක්ෂයක්ද, විදේශ මූල්‍ය මගින් රුපියල් 3934 ලක්ෂයක්ද, සහ දේශීය වෙළඳපොල නොවන මූල්‍යන්ගෙන් රුපියල් 2512 ලක්ෂයක්ද ලබා ගැනීමෙන් පියවනු ලැබීය. රුපියල් 629 ලක්ෂයක්වූ ඉතිරි ප්‍රමාණය පියවීමට මුදල් ශේෂයන් (විදේශාධාර ප්‍රතිපාර්ශ්වීය අරමුදල ඇතුළුව) පහත හෙලනු ලැබීය. ණය ආපසු ගෙවීම් (නිදන් අරමුදල් සඳහා සහ ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය ආයතන සඳහා දායකවීම් ඇතුළුව) 1973 දී රුපියල් 4328 ලක්ෂයක් විය. එනිසා ඒ අනුව ඇතිවන ශුද්ධ මූල්‍ය හිඟය 1971/72 (අනුපාත) ශුද්ධ මූල්‍ය හිඟයට වඩා රුපියල් 549 ලක්ෂයකින් අඩුවූ රුපියල් 9809 ලක්ෂයක් විය.

1. මෙම ප්‍රමාණයෙන් රුපියල් 179 ලක්ෂයක් මුදල් ඇමතිතුමා විසින් නිකුත් කළ විශේෂ නීති බලපත්‍ර දෙකක් මගින් බලපත්‍ර ලත් ඒවා විය.
 2. මෙම ප්‍රමාණයෙන් රුපියල් 173 ලක්ෂයක් මුදල් ඇමතිතුමා විසින් නිකුත් කළ විශේෂ නීති බලපත්‍රයක් මගින් බලපත්‍ර ලත් ඒවා විය.

අයවැය කටයුතු - 1974

1974 වර්තමාන මුදල් වර්ෂයේදී ආදායම සහ වියදම පිළිවෙලින් රුපියල් 41145 ලක්ෂයක් සහ රුපියල් 55779 ලක්ෂයක් වනු ඇතැයි ඇස්මෙන්තු කරනු ලැබ ඇත. මින් වියදම රුපියල් 38402 ලක්ෂයක් පුනරාවර්තන වියදමින් සහ රුපියල් 16377 ලක්ෂයක ප්‍රාග්ධන වියදමින්ද¹, අත්තිකාරම් ගිණුම් සම්බන්ධ ශුද්ධ ගෙවීම් පිළිබඳ රුපියල් 1000 ලක්ෂයක වෙන් කිරීමක් මගින්ද සමන්විත වේ. 1974 සඳහා අයවැය භිභය රුපියල් 14634 ක් වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මෙය දේශීය බැංකු නොවන වෙළෙඳ පොල ණය ගැනීම් රුපියල් 7200 ලක්ෂයක්, විදේශ මූල්‍ය රුපියල් 5400 ලක්ෂයක් සහ පරිපාලන ණය රුපියල් 500 ලක්ෂයක් මගින්ද පියවීමට බලපොරොත්තු වේ. රුපියල් 1534 ලක්ෂයක් වන ඉතිරි ප්‍රමාණය බැංකු ක්‍රමයෙන් ලබාගන්නා ණය මගින් පියවනු ඇත.

භිභය පියවීම

1973 වර්ෂය සඳහා වූ අයවැය ලේඛනය මගින් රුපියල් 8841 ලක්ෂයක ශුද්ධ මූල්‍ය භිභයක් බලාපොරොත්තු විය. කෙසේ වෙතත් වර්ෂයේ රජයේ මූල්‍ය කටයුතු අනුව රුපියල් 9809 ලක්ෂයක හෝ ඊට වඩා වැඩි භිභයක් ඇති විය. නමුත් 1971/72 අනුපාතමය භිභයට වඩා මෙය රුපියල් 549 ලක්ෂයකින් (හෙවත් සියයට 5.3 කින්) අඩුවේ. 1970/71 මූල්‍ය වර්ෂය පෙන්වූ උපනතිය ශුද්ධ මූල්‍ය භිභයන් අනුක්‍රමයෙන් වැඩිවන අන්දමේ එකක්ව තිබේ. මෙම උපනතිය 1971/72 සහ 1973 මුදල් වර්ෂයන්හිදී අත්හිටවනු ලැබ ඇත. ආදායම් එකතු කිරීම අංශයේ සිත්ගන්නාසුළු ක්‍රියාකාරිත්වය මෙම උපනතිය අත්හිටුවීමට බෙහෙවින් උපකාරීවී ඇති බව සඳහන් කළ යුතුවේ.

1974 වර්ෂය සඳහා අයවැය ලේඛනය පවත්නා වර්ෂය සඳහා රුපියල් 9042 ක එනම් පූර්ව මුදල් වර්ෂයට වඩා රුපියල් 767 ලක්ෂයකින් (හෙවත් සියයට 7.8 කින්) අඩුවූ අයවැය භිභයක් අපේක්ෂා කරනු ලැබේ. 1974 සඳහාරජයේ සමස්ත වියදම (ක්‍රමක්ෂය ගෙවුම් හැර) 1973 මට්ටමේම වාගේ² පවතියැයි අපේක්ෂා කරනු ලබන අතර ආදායමේ රුපියල් 805 ලක්ෂයක අපේක්ෂිත වැඩිවීම 1974 දී ශුද්ධ මූල්‍ය භිභය පහත හෙළීමට උපකාරී වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

II (උ) 2 වැනි සංඛ්‍යා සටහන 1969/70 සිට 1973 දක්වා වර්ෂය සඳහා ශුද්ධ මූල්‍ය භිභය පියවීම සම්බන්ධ මූල්‍යන් පිළිබඳ දත්තයන් ඉදිරිපත් කරයි. 1974 සඳහා අනුමත කළ ඇස්තමේන්තුවට අනුව සංසන්දනාත්මක දත්තයන්ද මෙම සංඛ්‍යා සටහනේ දක්වනු ලැබ ඇත.

1973 දී රුපියල් 9809 ලක්ෂයක් වූ ශුද්ධ මූල්‍ය භිභය දේශීය බැංකු නොවන වෙළඳ පොල මූල්‍යන්ගෙන් රුපියල් 6225 ලක්ෂයක, දේශීය වෙළඳ පොල නොවන මූල්‍යන්ගෙන් රුපියල් 2510 ලක්ෂයක, විදේශීය මූල්‍ය රුපියල් 1601 ලක්ෂයක, ණය ගැනීම් සහ රජයේ මුදල් ශේෂයන් (විදේශාධාර ප්‍රතිපාර්ශ්වීය අරමුදල් ඇතුළුව) පහත හෙළීම මගින් රුපියල් 629 ලක්ෂයක් ලබා ගැනීමෙන්ද පියවනු ලැබීය. බැංකු ක්‍රමය සමග රජයේ ණය කටයුතු සම්බන්ධව රුපියල් 1156 ලක්ෂයක ආපසු ගෙවීමක් මගින් මේවායින් කොටසක් හිලවී විය.

1974 සඳහා ඇස්තමේන්තු කර ඇති රුපියල් 9042 ලක්ෂයක ශුද්ධ මූල්‍ය භිභය දේශීය බැංකු නොවන වෙළඳ පොල මූල්‍යන්ගෙන් රුපියල් 4318 ලක්ෂයක් සහ විදේශ මූල්‍ය රුපියල් 2690 ලක්ෂයක් සංවලනය කිරීම මගින් පියවනු ඇත. පරිපාලන ණය ගැනීම් (දේශීය වෙළඳ පොල නොවන) මගින් රුපියල් 500 ලක්ෂයක ප්‍රමාණයක් ලබා ගැන්වීමද බලාපොරොත්තු වේ. නොපියවූ පරතරය වන රුපියල් 1534 ලක්ෂය බැංකු ක්‍රමයෙන් ලබා ගන්නා ණය මගින් පියවනු ඇත.

1. රුපියල් 5592 ලක්ෂයක් වන ක්‍රමක්ෂය ගෙවීම් ඇතුළත්ව.

ශුද්ධ මූල්‍යභිභවය පියවූ ආකාරය-

මූලයන්	= 1969/70	1970/71
1. විදේශීය මූල්‍ය		
(අ) යෝජනා ක්‍රම ණය (දළ) ..	53.3	141.1 (ඇ)
නිදන් අරමුදල් දයක දීමනා හා ආපසු ගෙවීම් හැර ..	72.5 -19.2	82.8 58.3
(ආ) යෝජනා ක්‍රම නොවන (හාණ්ඩ) ණය (දළ) ..	229.1	169.0
ආපසු ගෙවීම් හැර	46.5 182.6	52.8 116.2
(ඇ) දීමනා	62.8 226.2	59.9 234.4
2. වෙළඳ පොල නොවන දේශීය ණය ගැණිම්.	15.5	140.5
3. දේශීය වෙළඳ පොලේ බැංකු ක්‍රමයෙන්(ඇ)		
(අ) මහ බැංකුව	376.4	-160.9
(ආ) වෙළඳ බැංකු	74.1 450.5	254.5 93.6
4. දේශීය වෙළඳ පොලේ බැංකු නොවන මාර්ගයන්ගෙන් ණය ගැණිම්(ඇ)		
දළ ණය ප්‍රමාණය ..	362.2	599.1
නිදන් අරමුදල් දයක දීමනා හැර ..	93.2 269.0	107.4 491.7
5. මුදල් ශේෂ හා විදේශාධාර ප්‍රතිපාර්ශ්වීය අරමුදල්වල අඩුවීම		
(අ) මුදල් ශේෂ	-30.6	- 3.3
(ආ) විදේශාධාර ප්‍රතිපාර්ශ්වීය අරමුදල් (දළ බැර)	-268.4	-245.6
අයවැය කටයුතු සඳහා උපයෝගී-කොට ගත් ප්‍රමාණය හැර ..	273.4 5.0 -25.6	372.1 126.4 123.1(ඇ)
6. ශුද්ධ මූල්‍ය භිභව	935.6	1083.3
7. ඵ. පා. ආධාර ප්‍රතිපාර්ශ්වීය අරමුදල අඩුවීම	...	1.4
8. රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතුවල ප්‍රසාරණාත්මක බලපෑම (3+5+7) ..	424.9	218.1(ඇ)

(අ) සාණ ලකුණින් දක්වෙනුයේ 1 සිට 4 දක්වා සහ 8 වෙනි ශීර්ෂයන් සම්බන්ධයෙන් ආපසු ගෙවීමක් සහ 5 හා 7 වෙනි ශීර්ෂයන් සම්බන්ධයෙන් වැඩිවීමක්ය.

(ආ) මෙම සංඛ්‍යාවල බැංකු ක්‍රමය විසින් දරනු ලැබූ රජයේ ආනයන (ආහාර) බිල්පත්වල වටිනාකම ගණන් ගෙන නොමැත.

II (ඊ) 2 වැනි සංඛ්‍යා සටහන

1969/70 සිට 1974 දක්වා(අ)

රුපියල් දශලක්ෂ

1971/72				1973		1974	
12 මස*		15 මස		තාවකාලික		අනුමත කළ දැස්කමින්	
93.9		116.6(අ)		153.1			
95.8	- 2.5	119.8 - 3.2		98.4	54.7		
325.3		406.6		193.7			
98.2	227.2	122.7	283.9	134.9	58.8		
	59.7 284.3		74.6 355.3		46.6 160.1		269.0
198.8		248.6		251.0		50.0	
168.2		210.2		113.9			
58.2	226.4	72.7	282.	- 229.5	- 115.6		153.4
577.0		721.7		819.4			
135.4	441.6	169.3	551.9	196.9	622.5		431.8
- 87.8		- 109.8		45.1			
- 342.6		- 428.2		- 238.8			
315.2	- 27.4 - 115.2	394.0	- 34.2 - 144.0	256.6	17.8 62.9		-
1035.8		1294.7		980.9		904.2	
				- 0.2		-	
111.1		138.9		- 52.9		153.4	

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(අ) වන මහජන සම්මාණවලින් 1970/71 දී ලැබුණු රුපියල් දශලක්ෂ 100 ක් සහ 1971/72 දී ලද රුපියල් දශ ලක්ෂ 50 ක මුදල් ණය ඇතුළත්ය.

(ආ) 1971-වාර්ෂික වාර්තාවෙහි 154 වෙනි පිටුව බලන්න.

* අනුමත පදනමක් යටතේ.

II (C) 2 වැනි සංඛ්‍යා සටහනින් දක්වෙන පරිදි රජයේ මූල්‍ය කටයුතු මෑත අතීතයේදී ප්‍රථම වරට රුපියල් 529 ලක්ෂයක සංකෝචනාත්මක බලපෑමක් ඇති කරනු ලැබ තිබේ. සැසඳීමේදී 1970/71 සහ 1971/72 දී අගවැය කටයුතු පිළිවෙලින් රුපියල් 2181 ලක්ෂයක සහ රුපියල් 1111 ලක්ෂයක (අනුපාත) ශුද්ධ ප්‍රසාරණාත්මක බලපෑමක් ඇති කරනු ලැබ ඇත. 1973 දී විදේශ මූල්‍ය ශුද්ධ ලැබීම 1971/72 දී (අනුපාතමය) ලද අධාර ප්‍රමාණයට වඩා රුපියල් 1242 ලක්ෂයකින් අඩුවිය. දේශීය බැංකු නොවන වෙළඳ පොල මූල්‍යන්ගෙන් ලබා ගත් සම්පත් ප්‍රමාණය රුපියල් 1809 ලක්ෂයකින් සැලකිය යුතු පරිදි වැඩි විය. පරි-පාලන ණය ගැනීමද රුපියල් 2510 ලක්ෂය දක්වා රුපියල් 522 ලක්ෂයකින් බෙහෙවින් වැඩි විය. අනෙක් අතින් 1971/72 දී බැංකු ක්‍රමයෙන් ලබාගත් ණය රුපියල් 2264 ලක්ෂයක් වූ අතර 1973 දී බැංකු ක්‍රමයට රුපියල් 1156 ලක්ෂයක ශුද්ධ ආපසු ගෙවුමක් විය. මේ අතර, මුදල් ශේෂයන් (විදේශාසාර ප්‍රතිපාර්ශ්වීය අරමුදලි ඇතුළුව) රුපියල් 629 ලක්ෂයක මට්ටම දක්වා පහත හෙලනු ලැබීය. 1971/72 දී රජයේ මුදල් ශේෂයන් රුපියල් 1152 ලක්ෂයකින් (අනුපාතමය) වැඩි විය.

1973 දී රජය මහ බැංකුව වෙත සිය ණයගැතිභාවය රුපියල් 1139 ලක්ෂයකින් ඉහළ නැංවීය. මෙය රුපියල් සුදකුම්පත් සඳහා රුපියල් 138 ලක්ෂයක ආපසු ගෙවීමක් මගින් තරමක් සමහන් වූ රුපියල් 938 ලක්ෂයක භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ රුපියල් 339 ලක්ෂයක අත්තිකාරම් මගින්ද සමන්විත විය. මේ අතර රුපියල් 2060 ලක්ෂයක භාණ්ඩාගාර බිල්පත් පියවීමෙන් සහ රුපියල් සුදකුම් පත් සඳහා රුපියල් 235 ලක්ෂයක් ආපසු ගෙවීමෙන්ද රජය වාණිජ බැංකු වෙත සිය ණයගැතිභාවය රුපියල් 2295 ලක්ෂයකින් අඩු කරනු ලැබීය. මෙම කටයුතුවල ශුද්ධ ප්‍රතිඵලය නම් බැංකු ක්‍රමය වෙත රජයේ වගකීම් රුපියල් 1156 ලක්ෂයක අඩුවීමක් ඇතිවීමයි. පුළු මුදල් වර්ෂයේදී (අනුපාත) බැංකු අංශය වෙත රජයේ ණයගැතිභාවය රුපියල් 2264 ලක්ෂයකින් වැඩි විය.

රජය විසින් දේශීය බැංකු නොවන අංශයෙන් සංචලනය කරනු ලැබූ සම්පත් ප්‍රමාණය රුපියල් 6225 ලක්ෂයක් විය. 1971/72 (අනුපාත) සංසන්දනාත්මක ප්‍රමාණය රුපියල් 4416 ලක්ෂයක් විය. මෙම වාර්තාවේ 'රාජ්‍ය ණය' පිළිබඳ කොටස රජයේ ණය වැඩ පිළිවෙල සම්බන්ධ විස්තරාත්මක විග්‍රහයක් සපයයි.

II (C) 3 වැනි සංඛ්‍යා සටහන පසුගිය මුදල් වර්ෂ 4 සඳහා බැංකු නොවන ආයෝජන කාණ්ඩයේ ශුද්ධ දයකවීම (එනම් රජයේ සුදකුම්පත් දැරීමේ වෙනස්වීම) ඉදිරිපත් කරයි. සමාලෝචනයට භාජනය වන වර්ෂයේදී බැංකු නොවන ආයෝජන කාණ්ඩයේ ශුද්ධ දයකවීමේ සැලකිය යුතු වැඩිවීම ඉතුරුම් ආයතන (එනම් ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව) රක්ෂණ සංස්ථාව සහ සේවක අර්ථසාධක අරමුදලින්ද ලැබුණි. 1971/72 දී කියුණු ලෙස පහළ වැටුණු ඉතිරි කිරීම් ආයතනයන්ගෙන් ශුද්ධ දයකවීම 1973 දී බෙහෙවින් වැඩි විය. ඉහත දක්වූ ආයෝජන කාණ්ඩයන් තමන්ගේ සුදකුම්පත් දැරීම 1973 දී වැඩි කරනු ලැබූයේ කුමන තත්ත්වයන් යටතේද යන්නද මෙම වාර්තාවේ රාජ්‍ය ණය සම්බන්ධ කොටසෙහි දක්වා ඇත.

1973 දී දේශීය වෙළෙඳ පොල නොවන ණය ගැනීම් රුපියල් 2510 ලක්ෂයක් වූ අතර, පුළු වර්ෂයට වඩා බෙහෙවින් වැඩි ප්‍රමාණයකින් (සියයට 25.6 කින්) හිඟය පියවීමට උපකාරී විය. මෙය තැන්පතු රුපියල් 2095 ලක්ෂයක වැඩිවීම මගින් ප්‍රධාන වශයෙන්ම පහසු කරවනු ලැබීය. පරිපාලන ණය ගැනීම් රුපියල් 293 ලක්ෂයක වැඩිවීමක් සහ විවිධ අර-මුදල් මගින් ණය ගැනීම් රුපියල් 94 ලක්ෂයක වැඩිවීමක්ද විය.

1. 180 වැනි පිටුවේ දක්වා ඇති දේශීය වෙළඳ පොල නොවන ණය ගැනීම් සම්බන්ධ විස්තරාත්මක සටහන බලන්න.

සංඛ්‍යා සටහන II (උ) 3

රජයේ සුරැකුම්පත් සඳහා බැංකු නොවන අංශෝජන කාණ්ඩයන්ගේ දායකත්වයන් (අ)

රුපි, දශලක්ෂ

දායකයන්	1969/70	1970/71	1971/72		1973 (තාවකාලික)	වැඩිවීම	
			මාස 12*	මාස 15		1970/71 වඩා 1971/72 (මාස 12)	1971/72 (12 මාස) වඩා 1973 (තාවකාලික)
1. ඉතුරුම් ආයතන ..	11.0	180.7	93.8	117.3	213.0	- 86.9	119.2
2. සේවක අර්ථසාධක අරමුදල ..	98.0	143.0	164.2	205.3	197.0	21.2	32.8
3. වෙනත් අර්ථසාධක අරමුදල් හා විශ්‍රාම වැටුප් ..	46.1	44.5	47.7	59.6	29.5	3.2	- 18.2
4. දෙපාර්තමේන්තු සහ වෙනත් නිල අරමුදල් ..	5.4	6.9	41.7	52.1	42.8	34.8	1.1
5. රක්ෂණ සංස්ථාව ..	45.5	60.7	55.2	69.0	99.8	- 5.5	44.6
6. වෙනත් රක්ෂණ අරමුදල් ..	8.8	- 1.8	- 9.7	- 12.1	- 15.8	- 7.9	- 6.1
7. අනෙකුත් රාජ්‍ය සමායතන ..	- 0.7	-	-	-	-	-	-
8. සමාගම්, සමාජ සහ ආයතන ..	5.6	5.6	13.6	17.0	2.9	8.0	- 10.7
9. සුද්ගලයන් ..	10.5	22.5	- 1.9	- 2.4	- 7.1	- 4.4	- 5.2

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

* අනුපාත පදනමක් යටතේ

(අ) මෙම සංඛ්‍යා සටහනින්, දක්වා ඇති ආයතනයන්ට අයිති රුපියල් සුරැකුම්පත්, භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ බදු සංචිත සහතික පත් දර්මිති ශුද්ධ වෙනස දක්වේ.

1973 දී අගවැය හිඟය පියවීමට උපයෝජනයට ගනු ලැබූ මුළු විදේශ මූල්‍ය ප්‍රමාණය රුපියල් 3934 ලක්ෂයක් විය. මෙම ප්‍රමාණයෙන් යෝජනා ක්‍රම ණය රුපියල් 1531 ලක්ෂයක්ද (හෙවත් සියයට 38.8 ක්), යෝජනා ක්‍රම නොවන (භාණ්ඩ) ආධාර රුපියල් 1937 ලක්ෂයක්ද (හෙවත් සියයට 49.3 ක්) වූ අතර දීමනා රුපියල් 466 ලක්ෂයක් (හෙවත් සියයට 11.9 ක්) විය. ක්‍රමක්ෂය ගෙවීම් සඳහා ඉඩ හැරී කළ ලබා ගත හැකිවූ ශුද්ධ විදේශ මූල්‍ය රුපියල් 1601 ලක්ෂයක් විය. මෙය යෝජනා ක්‍රම ණය රුපියල් 547 ලක්ෂයකින් යෝජනා ක්‍රම නොවන (භාණ්ඩ) ණය රුපියල් 588 ලක්ෂයකින් සහ දීමනා රුපියල් 466 ලක්ෂයකින්ද සමන්විත විය. සැයදීමේදී, පුළු මුදල් වර්ෂයේ උපයෝජනයට ගත් ශුද්ධ විදේශ මූල්‍ය ප්‍රමාණය (අනුපාත) රුපියල් 2843 ලක්ෂයක්වූ අතර එය යෝජනා ක්‍රම නොවන (භාණ්ඩ) ණය රුපියල් 2272 ලක්ෂයකින් සහ දීමනා රුපියල් 597 ලක්ෂයකින්ද සමන්විතවූ අතර, යෝජනා ක්‍රම ණය සම්බන්ධව රුපියල් 25 ලක්ෂයක ආපසු ගෙවීමක් තිබුණි. යෝජනා ක්‍රම ණයෙහි ශුද්ධ ලැබීම්හි පුළු මුදල් වර්ෂයට වඩා රුපියල් 572 ලක්ෂයක වැඩිවීමක් දක්නට වුවද, ශුද්ධ භාණ්ඩ ආධාර ලැබීම් රුපියල් 1684 ලක්ෂයකින් තියුණු ලෙස පහළ වැටුණි. විමර්ශනයට භාජනය වන වර්ෂයේදී යෝජනා ක්‍රම ණය, යෝජනා ක්‍රම නොවන (භාණ්ඩ) ආධාර සහ දීමනා ශුද්ධ මූල්‍ය හිඟය පියවීමට පිළිවෙළින් සියයට 5.6, සියයට 6.0 සහ සියයට 4.8 යන ප්‍රතිශතයන් ගෙන් උපකාරී විය.

II (උ) 4 වැනි සංඛ්‍යා සටහන පසුගිය වර්ෂ 6 තුළදී, සවරූපය සහ මූල්‍ය අනුව විදේශ ආධාර පිළිබඳ ශුද්ධ ලැබීම් සම්බන්ධ විස්තර ඉදිරිපත් කරයි.

II (උ) 4 වැනි සංඛ්‍යා සටහන

ඉදිරි විදේශාධාර ලැබීම්

රුපියල් දශලක්ෂ

සටරුපය හා මූලය	1967/68	1968/69	1969/70	1970/71	1971/72		1973 (නාවකාලික)
					12 මස*	15 මස	
1. ණය	161.2	334.1(අ)	202.8	220.6(අ)	293.6	367.0(අ)	202.0(අ)
1.01 ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව	—	—	—	9.2	17.9	22.4	19.5
1.02 ජා.ප්‍ර.සං.බැ.	-7.7	-8.4	-9.3	-7.7	-10.4	-13.0	— 12.4
1.03 ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන සංගමය	—	—	4.7	20.1	17.2	21.5	32.2
1.04 කැනඩාව	8.6	8.5	6.0	7.5	17.7	22.0	12.5
1.05 චීන මහජන සමූහාණ්ඩුව	-5.5	-5.5	4.8	137.7	66.1	82.6	27.4
1.06 එක්සත් රාජධානිය	51.9	37.0	38.2	11.4	32.2	40.2	1.3
1.07 අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය	45.6	177.9	49.8	34.4	102.0	127.5	66.0
1.08 සෝවියට් සමාජවාදී සමූහාණ්ඩු සංගමය	-8.3	-9.6	-9.2	-7.1	- 7.2	- 9.0	— 8.5
1.09 බටහිර ජර්මන් ජනරජය	25.0	17.4	29.0	1.5	9.5	11.9	19.5
1.10 යුගෝස්ලේවියාව	-0.7	-0.8	-0.4	-1.3	- 0.2	- 0.3	0.3
1.11 පෝලන්තය	1.4	-0.6	-0.9	-0.9	- 1.3	- 1.6	— 0.4
1.12 ප්‍රංශය	22.0	1.6	10.2	1.5	7.7	9.6	22.1
1.13 ජපානය	24.0	18.3	13.7	8.2	50.5	63.1	18.5
1.14 ඉන්දියාව	-3.4	16.9	23.6	4.7	9.1	11.4	6.9
1.15 ජර්මන් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ජන රජය	8.3	79.6	28.3	-9.2	-18.7	-23.4	— 7.0
1.16 ඩෙන්මාර්කය	—	1.6	8.0	3.4	4.0	5.0	6.7
1.17 ඉතාලිය	—	—	6.3	7.2	- 2.3	- 2.9	— 2.0
2. දීමනා	29.0	19.5	62.8	59.9	59.7	74.6	46.6
2.01 කොළඹ ක්‍රමය	22.1	1.4	26.2	24.1	19.7	24.6	34.6
2.01.1 ඕස්ට්‍රේලියාව	—	0.1	4.8	6.0	5.7	7.1	13.1
2.01.2 කැනඩාව	22.1	—	18.7	18.1	14.0	17.5	20.4
2.01.3 ජපානය	—	—	2.7	—	—	—	1.1
2.01.4 නවසීලන්තය	...	1.3	—	—	—	—	—
2.02 වෙනත්	6.8	18.2	36.6	35.7	40.0	5.00	12.0
2.02.1 එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය	6.3	3.1	2.0	5.0	3.1	3.9	1.0
2.02.2 චීන මහජන සමූහාණ්ඩුව	...	...	4.7	7.9	11.0	13.8	1.4
2.02.3 අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය	0.5	0.8	6.6	4.8	14.5	18.1	—
2.02.4 බටහිර ජර්මන් ජනරජය	—	—	9.7	5.7	0.6	0.7	5.1
2.02.5 වෙතෝස්ලෝව්-වෙකියාව	—	—	—	—	—	—	—
2.02.6 එක්සත් රාජධානිය	...	14.3	13.6	9.4	4.8	6.0	0.1
2.02.7 ජර්මන් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ජනරජය	—	—	—	—	0.6	0.8	—
2.02.8 ප්‍රංශය	—	—	—	—	5.4	6.7	4.4
3. ණය සහ දීමනාවල එකතුව	190.2	353.6	265.6	280.5	353.3	441.6	248.6

මූලය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(අ) 1969/70, 1970/71 1971/72 සහ 1973 යන වර්ෂ සඳහා පිළිවෙලින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 39.2, රුපියල් දශලක්ෂ 46.1 රුපියල් දශ ලක්ෂ 86.2 සහ රුපියල් දශලක්ෂ 88.5 ක්වූ විදේශ ණය ආපසු ගෙවීම සඳහා ගෙවිය යුතු වන ඩී ඩී හී ස මෙම සංඛ්‍යා සටහනෙහි ගණනය කොට නොවැනි හෙයින් II වන සංඛ්‍යා ලේඛන පරිශීෂ්ටයේ 31 වැනි සටහනෙහි මුළු ණය සංඛ්‍යාවත් සමග නොසැසඳේ.

* අනුපාත පදනමක් යටතේ.

මූල්‍ය උපනතින්

කලින් සඳහන් කළ පරිදි 1973 අය-වැය කටයුතු හේතුකොට ගෙන රුපියල් 529 ලක්ෂයක ඉද්ධ සංකෝචනයක් මත බලපෑමක් ඇති විය. රජයේ අය-වැය ලේඛනයන් ආර්ථික ක්‍රමය කෙරේ නොකඩවා ප්‍රසාරණාත්මක බලපෑමක් ඇති කරනු ලැබ ඇති බව II (උ) 1 වැනි සංඛ්‍යා සටහනින් පැහැදිලි වේ. වාර්ෂික අය-වැය ලේඛනයන්හි ප්‍රසාරණාත්මක බලපෑම 1969/70 දී රුපියල් 4,249 ලක්ෂයක උපරිම අගයක් ගනී. එතැන් පවත් බොහෝ දුරට බැංකු නොවන මූල්‍යන්ගෙන් කළ සැලකිය යුතු ණය ගැනීම් හේතුකොට ගෙන ඒවා නොකඩවා අඩුවී තිබේ. 1973 දී රජය බැංකු ක්‍රමය වෙත සිය ණයගැනී භාවය සමස්තව රුපියල් 1,156 ලක්ෂයකින් අඩු කරනු ලැබීමට සමත් විය. මහ බැංකුවෙන් ණය ගැනීම් රුපියල් 1,139 ලක්ෂයකින් වැඩිවූ අතර, රජය වාණිජ බැංකු වෙත එහි ණයගැනී භාවය රුපියල් 2,295 ලක්ෂයකින් අඩු කළේය. බැංකු ක්‍රමය වෙත රජයේ ණයගැනී භාවය අඩුවීමට වර්ෂය තුළ බැංකු නොවන වෙළෙඳ පොල දළ ණය ගැනීම් ප්‍රමාණයේ වාර්තාගත රුපියල් 8,194 ලක්ෂය බොහෝ දුරට උපකාරී විය. මෙම සාර්ථක සම්පත් සංවලනයට උදව් වූ හේතූන් “රාජ්‍ය ණය” පිළිබඳව පසුව දක්වා ඇති කොටසක විග්‍රහ කරනු ලැබ තිබේ. අය-වැය කටයුතු සඳහා උපකාරී කර ගත හැකි මූල්‍යන් ලෙස විදේශ මූල්‍ය ලැබීම් නොකඩවා අඩු වෙමින් පවතින විටෙක, දේශීය බැංකු නොවන ණය ගැනීම් එම අඩුවීම වුවමනාවටත් වඩා සමහන් කිරීම රජයේ ආයෝජන වැඩ පිළිවෙලට දියුණු කිරීමට උදව් වූ බව සඳහන් කළ යුතු වේ.

මෑත වර්ෂ වලදී, විශේෂයෙන්ම පසුගිය මුදල් වර්ෂ දෙකෙහිදී දේශීය වෙළෙඳ පොල නොවන ණය ගැනීම් (එනම් පරිපාලන ණය ගැනීම්) අය-වැය හිඟයන් පියවීමට සැලකිය යුතු පරිදි උපකාරී වී ඇත. මෙම ණය ගැනීම් 1971/72 දී (අනුපාත) රුපියල් 1,998 ලක්ෂයක් වූ අතර, සමාලෝචනයට භාජනය වන වර්ෂයේදී රුපියල් 2,510 ලක්ෂයක් විය. දේශීය වෙළෙඳ පොල නොවන ණය ගැනීම් සහ ආපසු ගෙවීම් පරිපාලනමය වශයෙන් සිදුවන රජයේ ඇතැම් ගනුදෙනු සහ සම්බන්ධ වේ. එනම් එවැනි ණය ගැනීම් සහ ආපසු ගෙවීම් බැංකු සඳහා මෙන්ම බැංකු නොවන ණය ගැනීම් සඳහා වෙළෙඳ පොලින්ද පිටස්තර වේ. සාහාන අරමුදලට බැර කරනු ලබන දේශීය වෙළෙඳ පොල ණය ගැනීම් මෙන් නොව දේශීය වෙළෙඳ පොල නොවන ණය ගැනීම් බොහෝ සෙයින් භාණ්ඩාගාරයේ පොත්වල වෙනස් ගිණුම් වලට බැර කරනු ලැබේ. පොදු වශයෙන් “පරිපාලන ණය ගැනීම්” ලෙස දැක්වෙන (කෙසේ වෙතත් පරිපාලන ණය ගැනීම් දේශීය වෙළෙඳ පොල නොවන ණය ගැනීම් වලින් එක් ස්වරූපයක් පමණක් වේ.) දේශීය වෙළෙඳ පොල නොවන ණය ගැනීම් සහ ආපසු ගෙවීම් තැන්පතු සම්බන්ධ තැබූ යන්ත්‍රණ සහ කොන්ත්‍රාත් කරුවන්ගේ තැන්පතු වැනි ඉද්ධ ගනු දෙනු, විවිධ අරමුදල්, වැන්දඹු සහ අනන්දරු අරමුදල් පොදු සේවා අර්ථසාධක අරමුදල් යනාදිය සහ කෘෂිකාර්මික සහ කාර්මික ණය සමායතනය ආදියට දෙනු ලබන විවිධ ණය සහ දේශීය ණය සහ සංවර්ධන අරමුදලින්ද සමන්විත වේ. ඇතැම් රජයේ අරමුදල්හි සහ නියෝජිත ආයතනයන්හි අතිරික්ත ශේෂයන්ද භාණ්ඩාගාරය විසින් තාවකාලිකව ණයට ගනු ලබන අතර, ඒවාද දේශීය වෙළෙඳ පොල නොවන ණය ගැනීම් වලට අයත් වේ. එවැනි තැන්පතු සඳහා උදහරණයක් නම් රාජ්‍ය සංස්ථා වල තැන්පතු, තේ සහනාධාර අරමුදල සහ රබර් නැවත වගා කිරීමේ සහනාධාර අරමුදලද වේ.

1971/72 සහ 1973 දී දේශීය වෙළෙඳ පොල නොවන ණය ගැනීම්හි සැලකිය යුතු වැඩිවීම භාණ්ඩාගාරයේ පොත්වල ආහාර කොමසාරිස්ගේ බැරට ඇති තැන්පතු වැඩිවීමේ හේතුවෙන් බොහෝ දුරට පැන නැගී ඇත. මෙම තැන්පතු ආහාර කොමසාරිස්ගේ ආහාර මිලදී ගැනීම් අත්කිකාරම් ගිණුමෙහි බැර ශේෂයන් පෙන්වුම් කරන අතර, 1971/72 හා 1973 දී

1. දේශීය වෙළෙඳ පොල නොවන ණය ගැනීම් වලින් සාහාන අරමුදලට බැර කරනු ලබන්නේ ‘පරිපාලන ණය ගැනීම්’, පමණකි.

ඒවා රුපියල් 1880 ලක්ෂයක් සහ 4390 ලක්ෂයක් විය. බැර ශේෂයන් පැන නැංගේ කල් පසුව ගෙවීම් කිරීමේ ක්‍රමයට ලබාගනු ලැබූ ආහාර කොමසාරිස්ගේ ආයතනයන් හේතුකොට ගෙනය. මෙම ආයතන සම්බන්ධව මෙම වර්ෂ සෑම එකකදීම ආපසු ගෙවීම් කිරීමට සිදු නොවීම නිසා ආහාර කොමසාරිස්ගේ අත්තිකාරම් ගිණුම්හි තාවකාලික බැර ශේෂයන් ඇති විය.

1971 සහ 1972 වාර්ෂික වාර්තාවෙහි රජයේ වර්තන ගණුමෙහි රජයේ ඉතුරුම්හි හිඟකම පිළිබඳව කරුණු දක්වා තිබුණි. පුනරාවර්තන වියදම එහි සාමාන්‍ය වෙගයෙන් නොකඩවා ඉහළ නගිමින් තිබූ වර්ෂයක එහි වර්තන ගිණුමේ රුපියල් 1290 ලක්ෂයක අතිරික්තයක් ඇති කරනු ලැබීමට රජය සමත් වීම බලාපොරොත්තු දැනවන සුළු ලකුණකි. කෙසේ වෙතත් සාමාන්‍යයෙන් 1971/72 දී එකතු විය යුතුව තිබූ ආදායම් බදු ලැබීම් ප්‍රමාණය 1973 වර්ෂයේදී එකතුවීම නිසා වූ ආදායම් ලැබීම් හි වැඩිවීම නොවූයේ නම් වර්තන ගිණුම තුලනයව තිබීමට ඉඩ තිබූ බව සඳහන් කළ යුතුය.

II (උ) 5 වැනි සංඛ්‍යා සටහනින් 1966/67 සිට ඇත්ත වශයෙන් ලබාගත් ප්‍රතිඵල අනුව ආදායම් සංවලනය පිළිබඳ රජයේ ප්‍රයත්නය පෙන්නුම් කෙරේ. 1970/71 සිට අතිරේක සම්පත් සංවලනයට දැඩි උත්සාහයක් ගනු ලැබ ඇති බව පැහැදිලි වන අතර, විශේෂයෙන්ම සමාලෝචනයට භාජනය වන වර්ෂයේදී ආදායමේ කැපී පෙනෙන වැඩිවීම ලබාගෙන තිබේ. කෙසේ වෙතත් පුනරාවර්තන වියදමේ නිරන්තර වැඩිවීම් වර්තන ගිණුමේ සැලකිය යුතු ඉතුරුම් ප්‍රමාණයක් ඇතිකිරීම පිළිබඳ රජයේ ප්‍රයත්නයන් අඩපණ කරනු ලැබ තිබේ.

II (උ) 5 වැනි සංඛ්‍යා සටහනින්, මෑත වර්ෂ වලදී බොහෝ සෙයින් මුළු ආදායමේ කැපී පෙනෙන වැඩිවීම් බදු ක්‍රමයේ ආවේනික නම්‍යතාවේ ප්‍රතිඵලයකටත් වඩා අය-වැය ලේඛනය සමග හඳුන්වා දුන් ස්වයංසිත ආදායම් ක්‍රියා මාර්ග මගින් ලබා ගෙන ඇති බවද පැහැදිලි වේ. ආදායම් ක්‍රමයට ලබා දිය හැකි වැඩිවීම් වලට සරිලන මට්ටම් වලට ගැලපෙන පරිදි පුනරාවර්තන වියදම අඩු කිරීමේ අවශ්‍යතාව පමණක් මින් පෙන්නුම් කෙරේ. වරින් වර අනුගමනය කරන ආදායම් ක්‍රියා මාර්ගයන්ගේ පිහිට සෙවීම බදු ක්‍රමය සහ එහි පරිපාලනය සංකීර්ණ බවට පත් කරනු ලබනු ඇතිවා පමණක් නොව, දිගුකාලීන අපේක්ෂාවන්ට වඩා කෙටිකාලීන ඒවාට අනවශ්‍ය තරමේ අවධානයක්ද යොමු කිරීමට නැඹුරුවක්ද ඇති කරනු ඇත.

II (උ) 5 වැනි සංඛ්‍යා සටහන
ආදායම - අතිරේක සම්පත් සංවලනය

	මුළු ආදායම		සංවලනය කරනු ලැබූ නව සම්පත්*		
	වැඩිවීම රුපියල් දශලක්ෂ	ප්‍රත්ගතාත්මක වැඩිවීම	ප්‍රමාණය රුපියල් දශලක්ෂ	මුළු ආදායමෙන් ප්‍රතිශතය	දළ ජාතික නිෂ්පාදනයෙන් ප්‍රතිශතය
1966/67	175	8.6	80	3.6	1.0
1967/68	219	9.9	125	5.1	1.3
1968/69	354	14.5	32	1.1	0.3
1969/70	189	6.8	79	2.6	0.7
1970/71	- 89	- 3.0	239	8.3	2.0
1971/72 (මාස 12)	395	13.0	56	1.7	0.4
1973 (තාවකාලික)	748	22.8	280	6.9	1.8

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

* සංවලනය කරනු ලැබූ නව සම්පත් මගින් පෙන්නුම් කෙරෙන්නේ අය-වැය ලේඛනයේ ඇතුළත් නව ආදායම් ක්‍රියා මාර්ගයන්ට සම්බන්ධ ශීර්ෂයන් හා සම්බන්ධ වූ අදායම්හි සත්‍ය ලැබීම් සහ පූර්ව අය-වැය ඇස්තමේන්තු අතර ඇති වෙනසය.

පසුගිය වර්ෂ 10 තුළදී රජයේ ආදායම සහ පුනරාවර්තන වියදම සියයට 8.4 ක සහ සියයට 7.9 ක වාර්ෂික සංයුක්ත වේගයකින් වර්ධනය විය. පසුගිය වර්ෂ 5 තුළදී ආදායමේ සාමාන්‍ය වාර්ෂික වර්ධන වේගය (සංයුක්ත) පුනරාවර්තන වියදමේ සාමාන්‍ය වාර්ෂික වර්ධන වේගය වූ, (සංයුක්ත) සියයට 9.3 ට වඩා ඉහළ සියයට 10.6 ක් වූ නිසා කැපී පෙනෙන

1. රුපියල් 1200 ලක්ෂයක් වෙතැයි ඇස්තමේන්තු කොට ඇත.

දියුණුවක් ඇතිව තිබේ. අනෙක් අතින් පසුගිය වර්ෂ 10 තුළදී ප්‍රාග්ධන වියදමේ සාමාන්‍ය වාර්ෂික වර්ධන වේගය (සංයුක්ත) සියයට 10.7 ක් වූ අතර පසුගිය වර්ෂ 5 තුළදී ඊට වඩා අඩු වර්ධන වේගයක් වූ සියයට 9.2 ක් (සංයුක්ත) විය.

මෑත වර්ෂ වලදී ප්‍රථම වරට අය-වැය අසමතුලිතතාවේ මූලික මූලයන්ගෙන් එකක් වූ ආහාර සහනාධාරය පිළිබඳව ක්‍රියා කිරීමට රජය ප්‍රබල උත්සාහයක් ගනු ලැබීය. 1973 ඔක්තෝබර් මසදී සහල්, පිටි සහ සීනි සලාක කිරීම පිළිබඳව රජය විසින් ප්‍රකාශයට පත් කළ ක්‍රියා මාර්ග 1974 දී ආහාර සහනාධාරය සම්බන්ධ සැලකිය යුතු ඉතුරුම් ඇතිවීමට හේතු වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරනු ලැබීය. කෙසේ වෙතත් ලෝක වෙළෙඳ පොළ වල ආහාර මිලයන්හි ඉහළ යාම් 1974 තුළදී බලාපොරොත්තු වූ වාසි අහෝසි කරනු ලැබූ අපේක්ෂා කෙරේ. මෙම වැඩි දියුණුවීම්, රටේ පාලනයෙන් පිටත පවතින හේතූන්ගේ බලපෑමට අය-වැය පැහැදිලිවම විවෘත කරනු ලැබ ඇත. රජය ආහාර සහනාධාරය පාලනය කළ හැකි සීමාවන් තුළ පවත්වා ගෙන යාමට බලාපොරොත්තු වුවද, එහි සාර්ථකත්වය පැහැදිලිවම රඳා පවතින්නේ සහනාධාර සපයනු ලබන ආහාර භාණ්ඩ සම්බන්ධව නම්‍ය මිල නියම කිරීම් ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කිරීමට ඊට ඇති හැකියාව මතය.

අය-වැය හිඟයන්හි අනුක්‍රමික වැඩිවීම සහ මෑත වර්ෂ වලදී සැලකිය යුතු වර්තන ගිණුමේ අතිරික්තයක් ඇති කරනු ලැබීමට නොහැකි වීමෙන්ද රජයට දේශීය මෙන්ම විදේශීය මූලයන් ගෙන්ද වැඩියෙන් ණය ලබා ගැනීමට සිදුවීම අදහස් කරනු ලැබේ. එසේම ඒ සමගම ණය සේවාකරණය සහ පරිපාලනය සම්බන්ධ ගැටළුද පැන නගී. මෑත වර්ෂ වලදී දේශීය බැංකු නොවන මූලයන්ගෙන් සංචලනය කරනු ලැබූ අතිරේක සම්පත් ප්‍රමාණය සැලකිය යුතු තරම්ව ඇති අතර, 1968/69 දී අය වැය හිඟයන් සියයට 45 ක් පමණ පියවීමට උපකාරී වූ විදේශ සම්පත් එතැන් පටන් අය වැය හිඟය පියවීමට අනුක්‍රමයෙන් අඩුවන අනුපාතයකින් උපකාරී වීමට පටන් ගෙන ඇත. අභ්‍යන්තර මූල්‍ය ස්ථායීතාව පිළිබඳ සැලකිල්ල යොමු කිරීම රජය විසින් බැංකු ක්‍රමයෙන් ණය ලබා ගැනීම අවශ්‍යයෙන්ම සීමා කරනු ඇත. පස් අවුරුදු සැලැස්ම අනුව යමින් රජයේ ප්‍රාග්ධන වියදමේ අවශ්‍ය වැඩිවීම් අනුක්‍රමයෙන් වැඩිවන අය-වැය හිඟයන් අනාගතයේදී සීමා කිරීමට රජයට සිදුවිය හැකි බව අදහස් කෙරේ.

විදේශ මූල්‍යයෙහි අඩුවීම බැංකු නොවන දේශීය සම්පත් සංචලනය අත්‍යාවශ්‍ය බවට පත් කරනු ලැබ ඇත. පසුගිය වර්ෂ දෙක තුළදී මේ සම්බන්ධ තත්ත්වය සතුටුදායක වේ. ලබා ගත් ණය සඳහා පොළී ගෙවුම්හි වර්ධනය සැලකිය යුතු තරම් ඉහළ වේ. දිගුකාලීන ස්වභාවයකින් යුත් බොහෝ දේශීය ණය ගැනීම් සියයට 9 පොළී අනුපාතිකයකට ලබා ගෙන ඇති අතර විදේශ ණය ගැනීම් වලින් විශාල කොටසක් සියයට 5 ට වඩා ඉහළ පොළී ප්‍රමාණයන්ට ලබා ගෙන ඇත. 1973 දී දේශීය සහ විදේශ ණය සඳහා පොළී ගෙවුම් රුපියල් 5,189 ලක්ෂයක් වූ අතර, 1974 දී එය රුපියල් 6,019 ලක්ෂයක් හෙවත් මුළු පුනරාවර්තන වියදමින් සියයට 15 ක් වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. නිරපේක්ෂ අගයන් අනුව 1974 දී රාජ්‍ය ණය සඳහා පොළී පිරිවැය 1974 සඳහා ඇස්තමේන්තු කරනු ලැබූ දළ ආහාර සහනාධාර ප්‍රමාණයට වඩා සුළු වශයෙන් වැඩි ප්‍රමාණයක් වනු ඇත. දේශීය ණය වෙනුවෙන් පොළී ගෙවීම් වලින් වැඩි කොටසක් මෑත වර්ෂ වලදී රජයේ ණය ගැනීම් සම්බන්ධ ප්‍රධාන මූලය බවට පත්ව තිබෙන රජය හා සම්බන්ධ මූලයන්¹ අයත්වේ. මෙම මූලයන්ට එකතු වන පොළී ආදායම් යළිත් රජයට එහි ප්‍රාග්ධන වියදම මූල්‍යකරණය උදෙසා තවත් ණය ගැනීම් සඳහා ලබා ගත හැකිවේ. පොළී ගෙවුම්, වර්තන ගෙවුම් ලෙස සලකන අතර, එහි ප්‍රමාණය වර්තන ගිණුමේ අතිරික්තයක් ඇති කිරීමට රජයට ඇති හැකියාව සීමා කරනු ඇත. අනාගතයේදී ණය සේවාකරණය රජයට ප්‍රධාන ප්‍රශ්නයක් නොවීමට නම් ණයට ගනු ලබන අරමුදල් එම ණය ගැනීම්හි පිරිවැයවත් පියවා ලීමට තරම් ප්‍රමාණවත් ආදායමක් ගෙන දිය යුතු වීම අවශ්‍ය වේ.

1. ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව, සේවක අර්ථසාධක අරමුදල සහ ශ්‍රී ලංකා රක්ෂණ සංස්ථාව මෙම මූලයන්ට අයත් වේ.

2. ශුද්ධ ආහාර සහනාධාරය

පසුගිය මුදල් වර්ෂ දෙකෙහිදී මෙන්ම, 1974 වර්ෂය සඳහා ඇස්තමේන්තු මගින් ආදායම් සහ වියදම් ඇස්තමේන්තු ඉදිරිපත් කිරීමේ නව ආර්ථික සහ කාර්යාත්මක පදනම අනුව යමින් දළ ආහාර සහනාධාරය වියදම් ශීර්ෂයක් ලෙසත්, ආහාර ද්‍රව්‍ය අලෙවියෙන් ලත් ලාභ ආදායම් ශීර්ෂයක් ලෙසත් දක්වේ. ශුද්ධ ආහාර සහනාධාරය ලබා ගනුයේ "දළ සහනාධාරයෙන්" ඇතැම් ආහාර ද්‍රව්‍ය ආයාතය සහ අලෙවියෙන් ලැබෙන ලාභ අඩු කිරීමෙනි. දළ ආහාර සහනාධාරය සලාකයට සහල් නිකුත් කිරීම සම්බන්ධ ශුද්ධ ගෙවුම්, සහතික මිළ ක්‍රමය යටතේ වී, රතු එළු සහ මිරිස් නිෂ්පාදකයන්ට ගෙවනු ලබන නිෂ්පාදක සහනාධාරය සහ පිටි, පරිප්පු සහ ළදරු කිරි ආහාර ආයාතය සහ අලෙවිය සම්බන්ධ සහනාධාරය සහ ඒවායින් සමන්විත වන දළ සහනාධාරයෙන් ප්‍රධාන වශයෙන් සීනි ආයාතය සහ අලෙවියෙන් ලබන ලාභ අඩු කරනු ලැබීමෙනි. ශුද්ධ ආහාර සහනාධාරය ගණන් බැලීමේදී සහල්, සීනි සහ පිටි සම්බන්ධ බෙද හැරීම් වියදම් සහ අනෙකුත් භාස්තූද සැලකිල්ලට ගනු ලැබේ.

II (උ) 6 වෙනි සංඛ්‍යා සටහනින්, 1973 සහ 1974 වර්ෂයන් සඳහා අනුමත කළ ඇස්තමේන්තු සමග පසුගිය මූල්‍ය වර්ෂ තුන සඳහා දළ ආහාර සහනාධාරය සහ ආහාර ද්‍රව්‍ය අලෙවියෙන් ලත් ලාභ පිළිබඳ විස්තර පෙන්නුම් කෙරේ. ඒ අනුව ඒ ඒ වර්ෂය සඳහා ඇතිවන ශුද්ධ ආහාර සහනාධාරයන් මෙම සටහනේ දක්වා ඇත.

(අ) දළ ආහාර සහනාධාරය

1973 වර්ෂය සඳහා දළ ආහාර සහනාධාරය (නාවකාලික) රුපියල් 6,923 ලක්ෂයක් වේ. මෙය 1971/72 මාස 12 අනුපාත සංඛ්‍යාවට වඩා රුපියල් 1,173 ලක්ෂයක හෙවත් සියයට 20 ක සැලකිය යුතු වැඩිවීමක් පෙන්විය. මීට ප්‍රතිවිරුද්ධ ලෙස 1971/72 වර්ෂයේදී අනුපාතික සහනාධාරය, වර්ෂ කීපයකින් ප්‍රථම වරට පිටි අලෙවියෙන් 1971/72 වර්ෂය තුළදී අලාභයක් වාර්තාගතව තිබියදීත් ඊට ඉකුත් මුදල් වර්ෂයට වඩා රුපියල් 391 ලක්ෂයක හෙවත් සියයට 6 ක අඩුවීමක් පෙන්වා තිබුණි.

1971/72 මුදල් වර්ෂය

1971/72 දී (මාස 12) දළ ආහාර සහනාධාරයේ අඩුවීමට සහල් සහනාධාරයේ රුපියල් 742 ලක්ෂයක හෙවත් සියයට 12 ක අඩුවීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. මෙය ප්‍රධාන වශයෙන් සහල් සහනාධාරයේ අඩුවීම, දෙවෙනි සහල් සේරුවේ මිළ රුපියල දක්වා සහ 25 කින් වැඩිකිරීමට රජය විසින් ගත් තීරණයෙන්, සලාකයට නිකුත් කළ සහල් ප්‍රමාණයේ වෛත් 106,000 කින් සිදුවූ අඩුවීමෙනි ප්‍රතිඵලයක් වේ. සහල් සහනාධාරයේ අඩුවීමට ආයාත සහල් දිගු වෛත් එකක ගොඩබෑම දක්වාඩු සාමාන්‍ය පිරිවැය රුපියල් 655 සිට රුපියල් 581 දක්වාඩු පහළ වැටීමද උපකාරී විය.

1. රතුඑළු සහ මිරිස් ආයාතය තහනම් කිරීමෙන් පසු මේම ශීර්ෂයන් සම්බන්ධව නිෂ්පාදක සහනාධාරයක් පැන නොනගී.

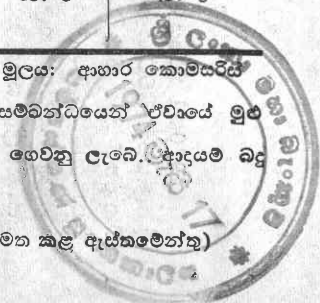
II (උ) 6 වැනි සංඛ්‍යා සටහන
1970/71 සිට 1974 දක්වා ශුද්ධ ආහාර සහනාධාරය

රුපියල් දශලක්ෂ

ශීර්ෂ	1970/71	1971/72		1973		1974
		15 මස	12 මස 1	අනුමත කළ දැයින්මෙන්තු	තාවකාලික	අනුමත කළ දැයින්මෙන්තු
I දළ ආහාර සහනාධාරය						
1. ආනයනය කළ සහල් වෙනුවෙන් පාරිභෝගිකයාට දෙන ලද සහනාධාරය සහ මෙරට නිපදවූ සහල් වෙනුවෙන් නිෂ්පාදකයාට සහ පාරිභෝගිකයාට දුන් සහනාධාරය ..	602.3	660.1	528.1	582.5	603.2	578.6
(අ) බෙදහැරීමේ වියදම් යනාදිය? ..	47.1	45.9	36.7	53.6	55.8	45.9
(ආ) ස්වේච්ඡා පවුල් දීමනා ක්‍රමය යටතේ ගෙවීම්: ..	—	—	—	—	1.1	—
2. සහනාධාර: ..						
(අ) මෙරට නිපදවූ රතුළුණ වෙනුවෙන් ..	3.5	—	—	—	—	—
(ආ) මෙරට නිපදවූ මිරිස් වෙනුවෙන් ..	—	9.1	7.3	—	—	—
(ඇ) ලදරු කිරි ආහාර වෙනුවෙන් ..	—	3.2	2.6	—	3.0	5.0
3. අලෙවියෙන්වූ පාඬ: ..						
(අ) පරිස්පූ ..	8.7	16.3	13.0	13.4	25.14	0.8
(ආ) පිරි (බෙද හැරීමේ වියදම් යනාදිය ඇතුළත්ව) ..	—	28.3	22.6	110.7	61.5	—
4. ක්ෂයවීම ..	1.7	2.0	1.6	—	—	—
5. විවිධ ලැබීම අඩුකළ විට ..	2.1	0.2	0.2	0.5	0.5	0.5
6. දළ ආහාර සහනාධාරය ..	614.1	718.8	575.0	706.1	692.3	583.9
II ආහාර ද්‍රව්‍ය අලෙවියෙන් ලාභ						
1. සීනි (බෙද හැරීමේ වියදම් යනාදිය ඉවත් කල විට)5 ..	64.0	58.9	47.1	102.8	32.8	123.9
2. පිරි (බෙද හැරීමේ වියදම් ආදිය ඉවත් කල විට) ..	3.0	—	—	—	—	0.2
3. උම්බලකඩ ..	8.0	1.6	1.3	—	—	—
එකතුව: සහල් සහනාධාර බද්ද ..	2.7	0.9	0.7	—	—	—
4. ලාභ ..	77.96	61.4	49.1	102.8	32.8	124.1
III ශුද්ධ ආහාර සහනාධාරය ..	536.2	657.4	525.9	603.3	659.5	459.8

මූලය: ආහාර කොමසරිස්

- අනුපාත පදනමක් යටතේ
- සහල්, සීනි සහ පිරි සම්බන්ධ බෙද හැරීමේ වියදම් හා අනෙකුත් ශාස්ත්‍ර පිළිබඳ වෙන් වෙන් වශයෙන් සංඛ්‍යා ලබාගත නොහැකි නිසා 1970/71 සම්බන්ධයෙන් ජීව්‍ය වියදම් දක්වා ඇත. 1971/72 සිට මෙම වියදම් එකිනෙක ද්‍රව්‍ය සඳහා වෙන් වෙන් වශයෙන් දක්වේ.
- මෙම ක්‍රමය යටතේ කෞර්ග්‍ය සලකා පොත තම කැමැත්තෙන් රජයට පවරන සෑම සලකා පොත්හිමියකුටම වර්ෂයකට රුපියල් 40 ක් ගෙවනු ලැබේ. ආදායම් බදු ගෙවන්නන්ට මෙම ක්‍රමයට හිමිකම් කීව නොහැකිය.
- ස. නො. ස.ට දුන් සහනාධාර රුපියල් දශලක්ෂ 18.0 ක් ඇතුළත්ය.
- පහත දැක්වෙන පරිදි සීනි ආනයනය පිළිබඳ වි.වි.ඊ.ස. ගෙවීමේ බලපෑම ඇතුළත්ව ඇත.
 1970/71 — රුපියල් දශලක්ෂ 135.0, 1971/72 — රුපියල් දශලක්ෂ 130.4, (මාස 12), 1973 — රුපියල් දශලක්ෂ 149.0 (අනුමත කළ දැයින්මෙන්තු)
 රුපියල් දශලක්ෂ 219.9 (තාවකාලික), 1974 රුපියල් දශලක්ෂ 151.0
- රතුළුණ අලෙවියෙන් ලද රුපියල් දශ ලක්ෂ 0.2 ක් ඇතුළත්ය.

1970/71 වර්ෂය දක්වා වූ පිරි අලෙවියෙන් ලත් ලාභයන් අඩුවීමේ උපනතිය 1971/72 දී අලාභයක් බවට හැරිණ. මෙය ආයාත කරනු ලැබූ නිරිඟු මිලෙහි¹ වැඩිවීම් නිසා සිදුවූවක් වන අතර නිරිඟු පිරි විකුණුම් මිල නොවෙනස්ව පැවතුණි² තවද 1970/71 දක්වා ආහාර කොමසාරිස්ගේ පාලනය යටතේ වූ සියළු ආහාර ද්‍රව්‍ය සම්බන්ධ බෙදා හැරීමේ වියදම් සහ අනෙකුත් ගාස්තු සහල්, පිරි සහ සීනි සම්බන්ධ එවනී වියදම් වෙනම ලබා ගැනීමට නොතිබූ නිසා සියල්ල සහල් සම්බන්ධ බෙදා හැරීමේ වියදම් සහ අනෙකුත් ගාස්තු ලෙස පෙන්වුම් කරනු ලැබිණ. 1971/72 දී එම වියදම් මෙම භාණ්ඩයන් තුනට විභජනය කිරීම 1953/54 සිට පුරාම වරට පිරි අලෙවියෙන් අලාභයක් පෙන්වුම් කිරීමට මග පෑදීය. කෙසේ වෙතත්, අතීතයේදී මෙන්ම පිරි සම්බන්ධ මෙම වියදම් ඉවත් කරනු ලැබුවේ නම් පිරි අලෙවියෙන් රුපියල් 38 ලක්ෂයක ලාභයක් පෙන්වුම් කරනු ලැබීමට තිබුණි. 1971/72 දී පිරි දිගු වෛන් එකක් ගොඩබෑම දක්වා වූ සාමාන්‍ය පිරිවැය රුපියල් 722 සිට 732 දක්වා වැඩිවුවද පිරි පරිභෝජනය වෛන් 55,000 කින් (මාස 12) වැඩි විය. පිරි සහනාධාරයේ වෛන් එකක් රුපියල් 598 ක අඩු මිලකට රාජ්‍ය පිරි නිෂ්පාදන සංස්ථාව විසින් පිරි වෛන් 76,000 ක් (මාස 12) සැපයීමට හැකිවූ නිසා වූ රුපියල් 226 ලක්ෂයක මුදලක්ද ඇතුළත් වේ. 1970/71 දී රාජ්‍ය පිරි නිෂ්පාදන සංස්ථාව වෛන් එකක් රුපියල් 638 බැගින් පිරි වෛන් 54,000 ක් සපයනු ලැබීය.

රතුඑනු ආයාතය තහනම් කිරීම නිසා දේශීයව නිපදවූ එනු සඳහා සහනාධාරය 1971/72 දී අහෝසි විය. දේශීයව වගා කරනු ලැබූ මිරිස් සහතික මිලයන්ට මිලදී ගැනීම නිසා රුපියල් 73 ලක්ෂයක සහනාධාරයක් පැන නැඟුණි. මේ අතර පරිප්පු සහ ළදරු කිරි ආහාර අලෙවි යෙන් සිදුවූ අලාභ රුපියල් 43 ලක්ෂයක සහ රුපියල් 26 ලක්ෂයක වැඩිවීම් පෙන්වුම් කළේය. ළදරු කිරි ආහාර අලෙවිය සඳහා ආහාර කොමසාරිස් විසින් ප්‍රථම වරට සහනාධාර සපයනු ලැබීය.

1973 මුදල් වර්ෂය (තාවකාලික/නියම)

කලින් සඳහන් කළ පරිදි ඉකුත් මුදල් වර්ෂයට (මාස 12) වඩා 1973 දී දළ ආහාර සහනාධාරයේ වැඩිවීම රුපියල් 1173 ලක්ෂයක් හෙවත් සියයට 20 ක් වේ. ලෝකය පුරා කියුණු ලෙස වැඩිවන ආහාර මිලයන් සහ පරිවහන පිරිවැය හේතු කොට ගෙන 1973 ඔක්තෝබර් මාසයේදී රජයට පියවරයන් ගණනාවක්³ ගැනීමට සිදුවිය. මෙම පියවරයන් සමග දළ ආහාර සහනාධාරය 1973 සඳහා මූලික වශයෙන් ඇස්තමේන්තු කළ පිරිවැය ප්‍රමාණය තුළ පවත්වා ගැනීමට රජයට යම් දුරකට හැකි විය. මෙම පියවරයන් වර්ෂය අවසානයේදී පමණ ගත් හෙයින් ඒවායේ සම්පූර්ණ ප්‍රතිපාකය 1974 වර්ෂය තුළදී ඇති වනු ඇත. 1973 දී දළ ආහාර සහනාධාරයේ වැඩිවීම දේශීයව නිෂ්පාදිත මිරිස් සඳහා සහනාධාරය මුළුමනින්ම නැතිවීම මගින් කොටසක් හිලව්වූ, සහල් සහනාධාරයේ වූ රුපියල් 751 ලක්ෂයක හෙවත් සියයට 14 ක වැඩිවීම, පිරි සහනාධාරයේ රුපියල් 389 ලක්ෂයක හා පරිප්පු සහනාධාරයේ රුපියල් 121 ලක්ෂයක වැඩිවීම යන හේතූන්ගේ ප්‍රථමයකි.

සහල් සහනාධාරය වැඩි වූයේ සහල් නිකුත් කිරීම වෛන් 151 000 කින් අඩුවීම සහ මිල වැඩිවීමක්⁴ යන සිදුවීම්වලට ප්‍රතිවිරුද්ධවය. මිල වැඩිවීමෙහි ප්‍රතිඵලය, සහල් දිගු වෛන් එකක් ගොඩබෑම දක්වා වූ සාමාන්‍ය පිරිවැයේ රුපියල් 577 සිට රුපියල් 1005 දක්වා වූ

1. ආයාත කරනු ලබන නිරිඟු රාජ්‍ය පිරි නිෂ්පාදන සංස්ථාව විසින් පිරි කරනු ලැබේ.
 2. 1973 ජනවාරි මසදී රාත්තලක් සහ 38 දක්වා වැඩි කිරීමට පුරාම පිරි විකුණුම් මිල අවසාන වරට සංශෝධනය කරනු ලැබුවේ 1967 දී සහ 33 දක්වාය.
 3. මෙම පියවරයන් පිළිබඳ විස්තර මෙම වාර්තාවේ පසුව දක්වා ඇත. "අනෙකුත් රාජ්‍ය මූල්‍ය විධිවිධාන" පිළිබඳ කොටස බලන්න.
 4. 1973 පෙබරවාරි 19 දින සිට නොවැම්බර් 30 දින තෙක් සහල් සේරුවක මිල රුපියල් 1 සිට 1.60 දක්වා ඉහළ නැංවුනු ලැබුවද පසුව 1973 මාර්තු 12 වන දින සිට රු. 1.40 දක්වා අඩු කරනු ලැබීය. නැවත 1973 ඔක්. 1 දින සිට සතියක සලාකය සේරු 2 සිට අංශම බදු නොගෙවන සියළු දෙනාම නොවැම්බර් 30 දක්වා අඩු කිරීම සමග නොවැම්බර් 30 දින තෙක් සේරුවෙහි මිල රුපියල් 2.00 දක්වා ඉහළ නැංවීය.

නියුණු ඉහළ නැගීම සහ සහතික මිල ක්‍රමය යටතේ වී මිලදී ගැනීම උදෙසා ගෙවූ ඉහළ නැංවූ මිල සහ සිදුවීමේ එකතු ප්‍රතිඵලය මගින් උවමනාවටත් වඩා හිලවවූ නිසා මෙවැන්නක් සිදුවිය. 1973 පෙබරවාරි 15 දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි වී බුසලක් සඳහා ගෙවූ සහතික මිල රුපියල් 14 සිට රුපියල් 18 දක්වාද පසුව එය 1973 ඔක්තෝබර් මස 1 දින සිට රුපියල් 25 දක්වාද ඉහළ නංවනු ලැබිය සහල් සහනාධාරයේ වැඩිවීමට බෙද හැරීමේ වියදමේ වූ රුපියල් 191 ලක්ෂයක වැඩිවීමද හේතු විය.

1973 දී පිටි සහනාධාරයේ වැඩිවීම ආයාත කරනු ලැබූ පිටි දිගු වූයේ එකක පිරිවැයේ රුපියල් 732 සිට රුපියල් 1323 දක්වා සහ දේශීයව පිටි කළ පිටි වූයේ එකක රුපියල් 598 සිට රුපියල් 998 දක්වා ඇතිවූ වැඩිවීමක් යන හේතූන් දෙන සමග සෘජුව සම්බන්ධ වේ. 1973 ඔක්තෝබර් 1 දින සිට පිටි විකුණුම් මිල ඉහළ නැංවීම සහ පිටි බෙද හැරීම සලාක ක්‍රමයක් යටතට ගෙන ඒමට රජය විසින් කරනු ලැබූ තීරණයට ප්‍රතිවිරුද්ධව පිටි පරිභෝජනය ද වූයේ 28,000 කින් වැඩි විය. පිටි පරිභෝජනයේ වැඩිවීම සතියකට එක් පුද්ගලයකුගේ සහල් සලාකයේ සේරු 2 සිට සේරු 3 දක්වා සිදුවූ අඩුවීම මගින් දිරිමත් කරනු ලැබිය.

1974 මුදල් වර්ෂය (ඇස්තමේන්තු)

1974 වර්ෂය සඳහා අනුමත කල ඇස්තමේන්තු පුළු වර්ෂයේ සහනාධාරය සමග සැසදීමේදී දළ ආහාර සහනාධාරයේ රුපියල් 1084 ලක්ෂයක හෙවත් සියයට 16 ක අඩුවීමකට ඉඩ තබයි. 1974 තුළදී පිටි අලෙවිය සම්බන්ධ සහනාධාරය මුළුමනින්ම නැතිවනු ඇතැයිද, සහල් සහනාධාරය රුපියල් 246 ලක්ෂයකින් අඩුවනු ඇතැයිද අපේක්ෂා කරනු ලැබේ. 1973 දී රුපියල් 250 ලක්ෂයකට පරිපූජ සඳහා සහනාධාරය 1974 දී නොසැලකිය යුතු තරම් වේ යැයිද, ළදරු කිරි ආහාර සඳහා සහනාධාරය 1974 දී ආන්තික වශයෙන් වැඩි වේ යැයිද අපේක්ෂා කෙරේ.

1973 ඔක්තෝබර් මසදී හඳුන්වා දුන් පියවරයන් එනම් (අ) ඒ වන විට පැවති පිරිවැය මට්ටමෙහි විකුණුම් මිල නියම කිරීම සහ (ආ) එක් පුද්ගලයකුට සතියකට රාත්තල් 1 ක් වන පරිදි සලාක කිරීමත් පිටි සහනාධාරය මුළුමනින්ම නැතිවීමට උපකාරී වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරනු ලැබිණ. මේ සමගම සහල් සම්බන්ධව අනුගමනය කළ පියවරයන්, ආහාර කොමසාරිස් විසින් ආයාත සහ දේශීය සහල් මිලදී ගැනීමේ අඩුවීමකට හේතු වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරිණ. මෙම මිලදී ගැනීම ආයාත කරනු ලබන සහල් සම්බන්ධව වූයේ 346,000 සිට වූයේ 105,000 දක්වාද දේශීය සහල් සම්බන්ධව වූයේ 337,000 සිට වූයේ 211,000 දක්වාද අඩුවනු ඇතැයි බලාපොරොත්තු වේ. ආයාත සහල් දිගු වූයේ එකක පිරිවැය රුපියල් 1005 සිට 1823 දක්වා වැඩිවීම යයි බලාපොරොත්තු විය. වී සඳහා සහතික මිල බුහලකට රුපියල් 25 දක්වා වැඩි කිරීම දේශීය සහල් දිගු වූයේ එකක මිල රුපියල් 1524 සිට රුපියල් 1970 දක්වා ඉහළ නංවනු ඇත. මේ අනුව සහල් සහනාධාරය රුපියල් 250 ලක්ෂයකින් පමණ අඩුවනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

(ආ) ආහාර ද්‍රව්‍ය අලෙවියෙන් ලත් ලාභ

ආහාර ද්‍රව්‍ය අලෙවියෙන් ලත් ලාභ 1973 දී රුපියල් 163 ලක්ෂයක හෙවත් සියයට 33 ක අඩුවීමක් පෙන්නුම් කළේය. 1971/72 (මාස 12) දී මෙම ලාභ රුපියල් 288 ලක්ෂයකින් හෙවත් සියයට 37 කින් කඩදුරටක් අඩුවිය.

1971/72 මුදල් වර්ෂය

1971/72 දී ආහාර ද්‍රව්‍ය විශේෂයෙන්ම සීනි අලෙවියෙන් ලත් ලාභ 1971 නොවැම්බර් මස සිට සීනි සඳහා ද්වි-මිල ව්‍යුහයක් හඳුන්වා දීමට රජය විසින් ගනු ලැබූ තීරණය හේතු කොට ගෙන වැඩිවනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරනු ලැබිණ. මෙම ක්‍රමය යටතේ මාසයකට එක් පුද්ගලයකුට රාත්තලක මිල සහ 72 බැගින් සීනි රාත්තල් 3 ක් ලැබෙන පරිදි (පසුව 1972

1. 1973 ජනවාරි 19 දින සිට පිටි මිල සහ 33 සිට සහ 38 දක්වා ඉහළ නැංවූ අතර පසුව 1973 ජූනි 1 දින සිට සහ 48 දක්වා ඉහළ නැංවීය. නැවත 1973 ඔක්තෝබර් 1 දින සිට සලාක ක්‍රමය යටතේ එය රාත්තලක් සහ 70 දක්වා ඉහළ නංවනු ලැබිය.

මාර්තු මස සිට රාත්තල් 2 දක්වා මෙය අඩු කළේය.) සලාක කරනු ලැබීමටත්, සලාකයෙන් බැහැර සිති රාත්තලක් රුපියල් 1.50 බැගින් විකිණීමටත් බලාපොරොත්තු විය. සිනි ගොඩබෑම දක්වාම පිරිවැයේ සියයට 41 කින් ඇතිවූ සැලකිය යුතු වැඩිවීම නිසා ඇත්ත වශයෙන් උපයා ගත් ලාභ බෙහෙවින් අඩුවිය. 1970/71 දී වොන් එකක් රුපියල් 1423 ක්වූ සිනි ගොඩබෑම දක්වාම පිරිවැය 1971/72 වොන් එකක් රුපියල් 2006 දක්වා තියුණු ලෙස වැඩි විය. මේ හැරුණු විට මුළු සිනි විකුණුම් ප්‍රමාණය වොන් 41000 කින් (මාස 12) අඩුවීමද ලාභයන්හි පහළ වැටීමට හේතු විය. උම්බලකඩ අලෙවියෙන් ලැබීම්ද රුපියල් 67 ලක්ෂයක පහළ වැටීමක් පෙන්නුම් කළේය.

1973 මුදල් වර්ෂය (තාවකාලික නියම)

1973 වර්ෂය සඳහා ආහාර ද්‍රව්‍ය අලෙවියෙන් ලද ලාභ මුළුමනින්ම වාගේ සිනි අලෙවියෙන් ලැබිණ. ප්‍රධාන වශයෙන් සිනි දිගු වොන් එකක් ගොඩබෑම දක්වාම සාමාන්‍යපිරිවැය රුපියල් 2990 දක්වා රුපියල් 984 කින් වැඩිවීම හේතු කොට ගෙන නැවත වරක් සිනි අලෙවියෙන් ලත් ලාභ පුළු වර්ෂයට වඩා අඩු විය. සලාකයෙන් බැහැර සිනි විකුණුම් මිලේ¹ ඉහල නැංවීම සහ සලාකය යටතේ නිකුත් කළ සිනි සලාකයේ ප්‍රමාණය දෙවරක් අඩු කිරීමද යන කරුණු දෙකෙහි සංයුක්ත ප්‍රතිවිපාකය, සිනි පිරිවැයේ වැඩිවීම මගින් උවමනාවටත් වඩා හිලවී කරනු ලැබීය. රාත්තලක් සහ 72 ක බැගින් සලාකය යටතේ නිකුත් කළ සිනි ප්‍රමාණය 1973 පෙබරවාරි මස සිට එක් පුද්ගලයකුට මාසයකට රාත්තල් එකක් කරනු ලැබූ අතර 1973 ඔක්තෝබර් මස සිට එය එක් පුද්ගලයකුට රාත්තල් 3 දක්වා අඩු කරනු ලැබීය. විවිභිස අනුපාතිකයේ සියයට 65 දක්වාම වැඩිවීම සහ මුළු සිනි විකුණුමහි වොන් 42,000 කින් සිදුවූ අඩුවීමද අඩුවූ ලාභයන්ට හේතු විය.

1974 මුදල් වර්ෂය (ඇස්තමේන්තු)

පසුගිය මුදල් වර්ෂය තුළදී වාර්තාවූ ආහාර ද්‍රව්‍යයන් අලෙවියෙන් ලත් ලාභයන්හි අඩුවීමේ උපනතිය 1974 දී වර්ෂය සඳහා අනුමත කළ ඇස්තමේන්තු අනුව ආපසු හැරෙනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරනු ලැබේ. සිනි අලෙවියෙන් ලැබෙන ලාභ තුන් ගුණයකින් පමණ හෝ රුපියල් 911 ලක්ෂයකින් වැඩිවේ යයි බලාපොරොත්තු වේ. අනුමත කළ ඇස්තමේන්තු සිනි දිගු වොන් එකක් ගොඩ බෑම දක්වාම සාමාන්‍ය පිරිවැයෙහි රුපියල් 2990 සිට රුපියල් 2768 දක්වා අඩුවීමක් අපේක්ෂා කෙරේ. සිනි සම්බන්ධව 1973 ඔක්තෝබර්හිදී අනුගමනය කළ පියවරයන් වූයේ (අ) සලාකය යටතේ එක් පුද්ගලයකුට එක් මාසයකට නිකුත් කරනු ලැබූ සිනි ප්‍රමාණයේ රාත්තල් 3 දක්වා අඩු කිරීම සහ (ආ) සලාකයෙන් බැහැර රතු සිනි රාත්තලක මිල රුපියල් 2 දක්වාත්, සුදු සිනි රාත්තලක මිල රුපියල් 2.10 දක්වාත් වැඩි කිරීම විය. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සිනි විකුණුම් වොන් 23,000 කින් අඩු වෙතැයි අපේක්ෂා කළද ලාභයන් 1973 ට වඩා වැඩිවේ යයි බලාපොරොත්තු වේ.

(ඇ) ශුද්ධ ආහාර සහනාධාරය

ශුද්ධ ආහාර සහනාධාරය එනම් දළ ආහාර සහනාධාරයෙන් ආහාර ද්‍රව්‍ය අලෙවියෙන් ලත් ලාභ අඩු කළ පසු ශේෂය 1971/72 (මාස 12) වර්ෂයට වඩා 1973 දී රුපියල් 1336 ලක්ෂයක හෙවත් සියයට 25 ක සැලකිය යුතු වැඩිවීමක් පෙන්වීය. මෙය 1971/72 දී ඊට ඉකුත් වර්ෂයට වඩා සිදුවූ රුපියල් 69 ලක්ෂයක අඩුවීමට ප්‍රතිවිරුද්ධ තත්ත්වයකි. පසුගිය වර්ෂ දෙක තුළදී ශුද්ධ ආහාර සහනාධාරයේ ඇතිවූ වෙනස්වීම් සඳහා බලපෑ හේතු සවිස්තරාත්-මකව මීට පෙර ඡේදයන්හි සඳහන් කරනු ලැබ තිබේ. 1974 දී ශුද්ධ ආහාර සහනාධාරය වැඩිවන පිරිවැය උපනතීන්ට ප්‍රතිවිරුද්ධව රුපියල් 1997 ලක්ෂයකින් හෙවත් සියයට 30 කින් අඩුවනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මෙය දළ ආහාර සහනාධාරය රුපියල් 1084 ලක්ෂයකින් අඩුවීමෙන් සහ ආහාර ද්‍රව්‍ය අලෙවියෙන් ලබන ලාභ රුපියල් 913 ලක්ෂයකින් ඉහළ යෑමෙන්ද සිදුවනු ඇත.

1. සලාකයෙන් බැහැර සුදු සිනි රාත්තලක මිල 1972 නොවැම්බර් 11 දින සිට රුපියල් 2.50 දක්වා වැඩි කරනු ලැබ 1972 දෙසැම්බර් 18 දින සිට රුපියල් 2.00 දක්වා අඩු කොට යළිත් 1973 ජනවාරි 1 දින සිට රු. 1.50 දක්වා අඩු කළේය. පසුව 1973 මැයි 31 දින සිට රු. 1.75 දක්වාද 1973 ඔක්තෝබර් 1 දින සිට රු. 2.10 දක්වාද වැඩි කරනු ලැබීය. සලාකයෙන් බැහැර රතු සිනි රාත්තලක මිලද 1973 මැයි 31 දින සිට රුපියල් 1.65 දක්වාද පසුව 1973 ඔක්තෝබර් 1 දින සිට රුපියල් 2.00 දක්වාද වැඩි කරනු ලැබීය.

3. රාජ්‍ය ණය¹

1973 දෙසැම්බර් මස අගදී දළ රාජ්‍ය ණය ප්‍රමාණය¹ 1973 මුදල් වර්ෂය තුළ රුපියල් 10,612 ලක්ෂයක වැඩි වීමක් සටහන් කරමින් රුපියල් 1,13,799 ලක්ෂයක් විය. (සැපයුම් කරුවන්ගේ ණය සම්බන්ධයෙන් රජයේ දෙපාර්තමේන්තුවල වගකීම මෙයට එකතු කළ හොත්, රුපියල් 1,15,741 ලක්ෂයක් වේ.) නොගෙවා ඉතිරිව ඇති දළ රාජ්‍ය ණයෙන් සියයට 75 ක් හෙවත් රුපියල් 85,846 ලක්ෂයක් දේශීය ණය සම්බන්ධයෙන් වූ අතර, ඉතිරි සියයට 25 හෙවත් රුපියල් 27,953 ලක්ෂය විදේශ ණය ගැනීම විය. රුපියල් ණය සහ රන්පවුම් ණය සම්බන්ධ නිදන් අරමුදල් අඩු කළ විට රාජ්‍ය ණය ප්‍රමාණය රුපියල් 8,325 ලක්ෂයකින් වැඩිවී රුපියල් 102,808 ලක්ෂයක් විය.

එක් එක් මුදල් වර්ෂය අවසානයේදී මෙම ණයෙහි සංයුතිය හා හිමිකම් පිළිබඳ විස්තර පිළිවෙලින් දෙවැනි පරිශීෂ්ටයෙහි 38 හා 39 වැනි සංඛ්‍යා සටහන් වලින් දැක්වෙන අතර, පහත II (උ) 7 වැනි සංඛ්‍යා සටහනින් එහි සාරාංශයක් දක්වා ඇත.

දළ හා ඉද්ධ රාජ්‍ය ණයෙහි පිළිවෙලින් රුපියල් 10,612 ලක්ෂයක සහ රුපියල් 8,325 ලක්ෂයක වැඩිවීම් විය. මෙම වැඩිවීම්, ඉකුත් මුදල් වර්ෂයේ වාර්තාගත වූ (දෙළොස් මසක අනුපාත පදනමක් යටතේ) පිළිවෙලින් රුපියල් 12,286 ලක්ෂයක සහ රුපියල් 10,721 ලක්ෂයක වැඩිවීමට වඩා පහළ විය. දළ රාජ්‍ය ණයෙහි වැඩිවීම, විදේශීය ණයෙහි රුපියල් 4,028 ලක්ෂයක (හෙවත් සියයට 38 ක) සහ දේශීය ණයෙහි රුපියල් 6,584 ලක්ෂයක (හෙවත් සියයට 62 ක) වැඩිවීම් වලින් සමන්විත විය. මෙය ඉකුත් මුදල් වර්ෂයේ දක්නට තිබූ ව්‍යාප්තියට කිට්ටු වශයෙන් සමාන වේ.

1973 දී විදේශීය ණයෙහි වැඩිවීම රුපියල් 4,028 ලක්ෂයක් වූ අතර, 1971/72 මුදල් වර්ෂයේ 15 මස තුළදී රුපියල් 5,924 ලක්ෂයක වැඩිවීමක් විය. 12 මසක අනුපාත පදනමක් යටතේ එය රුපියල් 4,739 ලක්ෂයක් වෙයි. 1973 තුළ විදේශීය ණයෙහි වැඩිවීමෙහි රුපියල් 1,996 ලක්ෂයක හෙවත් භාගයක වැඩිවීමට හේතු වූයේ ජාත්‍යන්තර ව්‍යවහාර මුදල් යළි-ඇදීම නිසා විදේශීය ණය වගකීම්හි ඉහළ යාමයි. මෙම සාධකය නිසා වූ වැඩිවීම් සඳහා ඉඩ හැරී කළ, 1973 දී විදේශීය ණයෙහි නිරපේක්ෂ වැඩිවීම රුපියල් 2,032 ලක්ෂයක් වන අතර, එය 1971/72 හි (අනුපාත පදනමක් යටතේ) සංසන්දනාත්මක වැඩිවීම වූ රුපියල් 2,940 ලක්ෂයට වඩා අඩුවේ.

පසුගිය මුදල් වර්ෂ 5 තුළදී රාජ්‍ය ණයෙහි විදේශීය ණය කොටස 1967/68 දී සියයට 17 සිට 1971/72 වර්ෂයේදී සියයට 23 දක්වා අඛණ්ඩව වැඩි විය. මෙම උපන්තිය මෑත වර්ෂ වලදී අය වැය පියවීමෙහිලා විදේශ ආධාරයන්හි ප්‍රබල වැදගත්කම පිළිබිඹු කරයි. 1973 දී විදේශීය ණය ලබා ගැනීමහි අඩු වීමක් වුවද, දළ රාජ්‍ය ණයෙහි විදේශීය ණය කොටස සියයට 25 දක්වා සුළු වශයෙන් වැඩි විය. මෑත වර්ෂවලදී දේශීය ණයෙහි සැහෙන තරම් නිරපේක්ෂ වැඩිවීමක් සිදු වුවද, අනුපාතිකව බලන කල විදේශීය ණයෙහි වැඩිවීම් විසින් දේශීය ණයෙහි වැඩිවීම අඛණ්ඩව ඇත. දළ ණයෙහි දේශීය ණය කොටස 1973 අවසානයේදී සියයට 75 ක් විය.

1974 මුදල් වර්ෂය තුළදී, දේශීය බැංකු නොවන මාර්ගයන් ගෙන් රුපියල් 2,700 ලක්ෂයක් සහ විදේශීය මාර්ගයන්ගෙන් රුපියල් 5,400 ලක්ෂයක්ද ලබා ගැනීමට රජය බලාපොරොත්තු වේ. මුළු විදේශීය ණය ප්‍රමාණය, රුපියල් 1,400 ලක්ෂයක යෝජනා ක්‍රම ණය වලින්ද, රුපියල් 4,000 ලක්ෂක යෝජනා ක්‍රම නොවන (භාණ්ඩ) ණය වලින්ද සමන්විත වනු ඇත.

1. මෙහි රාජ්‍ය ණය යන්නෙන් අදහස් කරනුයේ ශ්‍රී ලංකාණ්ඩුවේ දේශීය හා විදේශීය ණය ගැනීම පමණි. රාජ්‍ය සංස්ථා සහ පළාත් පාලන ආයතන වැනි අර්ධරාජ්‍ය ආයතනවල ණය මෙයින් බැහැර වේ. තවද, සැපයුම් කරුවන්ගේ ණය යටතේ රජයේ දෙපාර්තමේන්තු විසින් කරන ලද ආනයනයන් හා සම්බන්ධ, 1973 දෙසැම්බර් මස අවසානය වන විට රුපියල් 1942 ලක්ෂයක් වූ ණය ප්‍රමාණය මෙයට ඇතුළත් කර නොමැත.

II (උ) 7 වැනි සංඛ්‍යා සටහන
1967/68 සිට 1973 දක්වා මුදල් වර්ෂයන්හි මුළු රාජ්‍ය ණය (අ)

මුදල් වර්ෂය අවසානයට	1967/68		1968/69		1969/70		1970/71		1971/72		1973	
	ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ	ප්‍රති- ශතය	ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ	ප්‍රති- ශතය	ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ	ප්‍රති- ශතය	ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ	ප්‍රති- ශතය	ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ	ප්‍රති- ශතය	ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ	ප්‍රති- ශතය
1. දළ ණය	6,270.8	100.0	6,888.5	100.0	7,873.2	100.0	8,782.8	100.0	10,318.7	100.0	11,379.9	100.0
1.1 විදේශීය	1,074.3	17.1	1,375.5	20.0	1,578.4	20.1	1,800.1	20.5	2,392.5	23.2	2,795.3	24.6
1.2 දේශීය	5,196.5	82.9	5,513.0	80.0	6,294.8	79.9	6,982.6	79.5	7,926.2	76.8	8,584.6	75.4
2. ශුද්ධ ණය (ආ)	5,689.3	100.0	6,238.9	100.0	7,236.8	100.0	8,108.0	100.0	9,448.3	100.0	10,280.8	100.0
2.1 විදේශීය	1,038.3	18.3	1,337.3	21.4	1,550.9	21.4	1,767.6	21.8	2,352.5	24.9	2,750.5	26.8
2.2 දේශීය	4,651.0	81.7	4,901.6	78.6	5,685.9	78.6	6,340.4	78.2	7,095.8	75.1	7,530.3	73.2

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(අ) (I) 1973 දෙසැම්බර් අවසානයට, පිළිවෙලින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 71.0 ක සහ රුපියල් දශ ලක්ෂ 32.3 ක ජාතික නිවාස සහ රාජ්‍ය උකස් බැංකු ණයකරයන්; (II) සැපයුම් කරුවන්ගේ ණය යටතේ රජයේ දෙපාර්තමේන්තු විසින් කරන ලද ආනයනයන් සම්බන්ධයෙන් වූ රුපියල් දශ ලක්ෂ 194.2 ක ණය; (III) ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය සංවිධානයන් වෙත නිකුත් කරන ලද පොරොන්දු පත්‍ර යන ඒවා හැර.

(ආ) දළ ණයෙන්, රත්පවුම් හා රුපියල් ණය වෙනුවෙන් වූ නිදන් අරමුදල් අඩු කළ විට.

දේශීය ණය

ඉකුත් මුදල් වර්ෂයට වඩා රුපියල් 6,586 ලක්ෂයකින් (හෙවත් සියයට 8 කින්) වැඩි වූ දළ දේශීය ණය ප්‍රමාණය 1973 මුදල් වර්ෂය අවසානයේදී රුපියල් 85,846 ලක්ෂයක් විය. පසුගිය මුදල් වර්ෂ පහ අවසානයේදී දේශීය ණයෙහි සංයුතිය හා එහි වෙනස්වීම් පහත II (උ) 8 වැනි සංඛ්‍යා සටහනේ දක්වේ.

II (උ) 8 වැනි සංඛ්‍යා සටහන

දේශීය රාජ්‍ය ණය සංයුතිය සහ එහි වෙනස්වීම් - 1968 සිට 1973 දක්වා

රුපියල් දශ ලක්ෂ

මුදල් වර්ෂය අවසානයට	රුපියල් ණය			භාණ්ඩාගාර බිල්පත්	දේශීය සහතික පත්	මහ බැංකු අත්තිකාරම් (අ)	ජාතික සංවර්ධන පිළිගත පත් (අ)	එකතුව	
	දළ	නිදන් අරමුදල් (අ)	ඉදිකිරීම්					දළ	ඉදිකිරීම්
1968 සැප්:	3,117.9	545.5	2,572.4	1,750.0	24.0	304.5	0.1	5,196.5	4,651.0
1969 ,,	3,409.1	611.4	2,797.7	1,750.0	24.5	329.3	0.1	5,513.0	4,901.6
1970 ,,	3,924.9	608.9	3,316.0	1,950.0	45.4	374.4	0.1	6,294.8	5,685.9
1971 ,,	4,511.9	642.2	3,869.6	2,025.0	66.0	379.5	0.2	6,982.6	6,340.4
1972 දෙසැ:	5,103.4	830.4	4,273.0	2,325.0	78.0	419.6	0.2	7,926.2	7,095.8
1973 ,,	5,812.2	1,054.3	4,757.9	2,250.0	66.1	456.1	0.2	8,584.6	7,530.3
1969/68 වෙනස	+291.2	+ 65.9	+225.3	—	+ 0.5	+24.8	—	+316.5	+250.6
1970/69 වෙනස	+515.8	- 2.5	+518.3	+200.0	+20.9	+45.1	—	+781.8	+784.3
1971/70 වෙනස	+587.0	+ 33.3	+553.6	+ 75.0	+20.6	+ 5.1	+0.1	+687.8	+654.5
1972 දෙසැ / 71 සැප්: වෙනස	+591.5	+188.2	+403.4	+300.0	+11.8	+40.1	—	+943.4	+755.2
1973 වෙනස	+708.8	+223.9	+484.9	- 75.0	-11.9	+36.5	—	+658.4	+434.5

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(අ) නිදන් අරමුදල් සතුව පැවති ආයෝජනයන්හි වෙළඳ වටිනාකම පෙන්වුම් කෙරේ. (අතිරේක නිදන් අරමුදල්ද ඇතුළත්ය.)

(ආ) ජා. මු. අරමුදල, ජා. ප්‍ර. සං. බැංකුව, ජා. සං. සංගමය සහ ජා. සං. බැංකුව ආදියෙහි සාමාජික මුදල් ගෙවීම් සඳහා වූ විශේෂ ණයද ඇතුළත්ය. 1972 දෙසැම්බර් අගදී රුපියල් දශලක්ෂ 93.2 ක් සහ 1973 දෙසැම්බර් අගදී රුපියල් දශලක්ෂ 95.8 ක් වූ මෙම ණය හැරුණුවිට 1973 දී මහ බැංකු අත්තිකාරම් රුපියල් දශ ලක්ෂ 36.5 කින් වැඩි විය. ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය සංවිධානයන් වෙත නිකුත් කළ පොරොන්දු පත්‍ර මෙම විශේෂ ණයවලට ඇතුළත් නොවේ.

(ඇ) 1971 සැප්තැම්බර් අග වනවිට නිකුත් කරන ලද හා ගෙවීමට ඉතිරිව තිබූ ජාතික සංවර්ධන පිළිගතවත්ති වටිනාකම රුපියල් 216,894 ක් වූ අතර, එය 1973 දෙසැම්බර් අග දක්වා එම මට්ටමෙහි නොවෙනස්ව පැවතිණි.

රුපියල් 6,586 ලක්ෂයක් වූ දළ දේශීය ණයෙහි වැඩිවීම රුපියල් ණයෙහි රුපියල් 7,088 ලක්ෂයක සහ මහබැංකු අත්තිකාරම්හි රුපියල් 365 ලක්ෂයක වැඩිවීම් වලින් සහ එය කරමක් දුරට සමහන් කළ ගෙවීමට ඇති මුළු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ප්‍රමාණයෙහි රුපියල් 750 ලක්ෂයක අඩුවීමකින් හා පවාරණය නොකළ බදු සංචිත සහතික පත් ප්‍රමාණයෙහි රුපියල් 117 ලක්ෂයක අඩුවීමකින්ද සමන්විත විය. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස රුපියල් ණයෙහි (සියයට 68) සහ මහ බැංකු අත්තිකාරම්හි (සියයට 5) සාපේක්ෂ කොටස් වැඩි වූ අතර, භාණ්ඩාගාර බිල්පත්හි සාපේක්ෂ කොටස සියයට 26 දක්වා අඩුවිය.

1971/72 දී රුපියල් ණය නිකුත් කිරීම මගින් (හැරවුම් ණය හැර) මුළු දේශීය ණයෙන් සියයට 63 ක් ලැබුණි. 1973 වර්ෂයේදී දේශීය බැංකු නොවන ණය ගැනීම වලින් (හැරවුම් ණය ඉවත් කළ විට) රුපියල් 7,600 ලක්ෂයක් එනම් මෙතෙක් ලද ඉහළම මුදල් ප්‍රමාණයක් ලැබීමේ හේතුවෙන් දේශීය ණයෙහි වැඩිවීමේ විශාල කොටසකට වග කියන ලද්දේ රුපියල් ණය මගිනි. මේ අතර, මහබැංකු අත්තිකාරම් සුළු වැඩිවීමක් පෙන්වුම් කරනු ලැබීය.

1971/72 වර්ෂයේදී භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මගින් ණය ගැනීම් සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි වූයේ, බෙහෙවින්ම රජය වෙත ආදායම් ගලා ඒම බාධා කරවමින් එම වර්ෂයේ අවසාන කාර්තු වේදී ඇතිවූ බැංකු වැඩ වර්ජනයයි. 1973 මුල් කාර්තුවේදී යළි වැඩ පටන් ගැනීමෙන් පසු යථා තත්ත්වය ඇතිවීම නිසා රජය විසින් සැහෙන ප්‍රමාණයක භාණ්ඩාගාර බිල්පත් පියවන ලද අතර, වර්ෂය අවසානය වන විට නොගෙවා ඉතිරිව තිබූ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ප්‍රමාණය රුපියල් 750 ලක්ෂයකින් අඩු කෙරිණ. මේ අතර, ගෙවීමට ඉතිරිව තිබූ බදු සංචිත සහතික පත් ප්‍රමාණයද රුපියල් 119 ලක්ෂයකින් අඩු විය. මෙම සහතික පත් ප්‍රධාන වශයෙන් දරනු ලබන්නේ දේශීය බැංකු නොවන අංශය විසිනි.

පසුගිය මුදල් වර්ෂ පහ අවසානයේදී, දළ දේශීය ණයෙහි කල් පිරීම් රටාව පිළිබඳ විශ්ලේෂණයක් II (උ) 9 වැනි සංඛ්‍යා සටහනේ දක්වේ.

1973 මුදල් වර්ෂය අවසානයේදී, දේශීය ණයෙහි අන්තර්ගත අරමුදල් ගත ණය (මුළුමනින්ම රුපියල් සුදකුම් පත් වලින් සමන්විත) සහ අරමුදල්ගත නොවූ ණයෙහි (ප්‍රධාන වශයෙන් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වලින් සමන්විත) සාපේක්ෂ කොටස වෙනස් වීමක් නොමැතිව ඉකුත් මුදල් වර්ෂයේ අවසානයේදී මෙන්ම පැවතුනි. කෙසේවතුද, රුපියල් 27,724 ලක්ෂයක්වූ ගෙවීමට ඉතිරිව ඇති අරමුදල් ගත නොවූ ණය මුළු ප්‍රමාණය ඉකුත් මුදල් වර්ෂයේ සංඛ්‍යාවට වඩා රුපියල් 502 ලක්ෂයක අඩුවීමක් පෙන්වීය. මෙම පහළ යාමට මූලික වශයෙන් හේතු වූයේ, නොගෙවා ඉතිරිව ඇති භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ බදු සංචිත සහතික පත් ප්‍රමාණයන්හි අඩුවීමයි. අරමුදල් ගත නොවූ ණය දරු කොටසෙහි අඩුවීම මෑත වර්ෂවලදී භාණ්ඩාගාර බිල්පත් නිකුතුව මගින් බැංකු මූල්‍යකරණය කෙරේ අය වැය ලේඛනයන්හි අඩුවූ රැඳියාව පෙන්වීම කෙරේ.

1973 මුදල් වර්ෂයේදී නිකුත් කරන ලද රුපියල් ණය සියල්ලක්ම අවුරුදු 10 සිට 12 දක්වා කල් පිරෙන ඒවා විය. කෙසේ වෙතත්, අවුරුදු 5 සිට 10 දක්වා කල් පිරෙන සුදකුම් පත්හි කොටස තුන් ගුණයකින් වැඩිවී, දැන් මුළු දේශීය ණයෙන් සියයට 14 කට වග කියයි. 1970/71 වර්ෂයේ සිට නිකුත් කළ හැම සුදකුම් පතක්ම අවුරුදු 10 සිට 12 දක්වා කල් පිරෙන ඒවා විය. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස කලින් වර්ෂ 10-15 පරිණත වීමේ කාණ්ඩයට අයත් වූ මෙම ණය වලින් වැඩිවන අනුපාතයක් දැන් වර්ෂ 5-10 කාණ්ඩය යටතට පත්වේ. අනෙක් අතින්, 1968/69 මුදල් වර්ෂය අවසානයේදී රුපියල් 15,959 ලක්ෂයක් (හෙවත් මුළු ණයෙන් සියයට 29 ක්) වූ වර්ෂ 20 සිට 25 දක්වා කාලයකදී පරිණත වන සුදකුම් පත් 1973 අවසානය වන විට රුපියල් 3,750 ලක්ෂය (හෙවත් මුළු ණයෙන් සියයට 4) දක්වා කිසිඳු ලෙස පහළ බැස තිබේ. මීට හේතුව පසුගිය වර්ෂ කිහිපය තුළදී දිගුකාලීන රුපියල් ණය නිකුත් නොකිරීමයි. අනාගතයේදී වඩා දිගු කාලීන සුදකුම් පත් නිකුත් කළහොත් රජයට මුහුණ දීමට සිදුවිය හැකි ණය ආපසු ගෙවීම පිළිබඳ ගැටළුව ලිහිල් වනු ඇත.

(අ) රුපියල් සුදකුම් පත්

1973 වර්ෂයේදී සියයට 9 වාර්ෂික පොළී අනුපාතිකයක් සහිත වර්ෂ 10 සිට 12 දක්වා කල් පිරීමකින් යුත්, රුපියල් 8,000 ලක්ෂයක ප්‍රමාණයක රුපියල් ණය 12 ක් නිකුත් කරනු ලැබීය. රුපියල් 400 ලක්ෂයක් සඳහා වූ මින් එක් නිකුතුවක් හැරවූම් ණය විය. 1971/72, 15 මාසික මුදල් වර්ෂයේදී රුපියල් ණය මගින් ලබාගත් මුළු ප්‍රමාණය රුපියල් 7,466 ලක්ෂයක් වන අතර, ඉන් රුපියල් 964 ලක්ෂයක් හැරවූම් ණය විය.

1973 වර්ෂයේදී නිකුත් කළ සෑම රුපියල් ණයක් පිළිබඳවම දයකකයන් පිළිබඳ විස්තර දෙවැනි පරිශීෂ්ටයේ 41 වැනි සංඛ්‍යා සටහනේ දක්වා ඇති අතර, පසුගිය මුදල් වර්ෂ 5 තුළදී නිකුත් කළ රුපියල් ණය සඳහා දයකකයන් පිළිබඳ සාරාංශයක් II (උ) 10 වැනි සංඛ්‍යා සටහනෙහි දක්වා ඇත.

II (උ) 9 වැනි සංඛ්‍යා සටහන
දේශීය ණය—කල්පිටිම අනුව වියලේෂණය
(රජයේ මුදල් වර්ෂය අවසානයට) (අ)

කල්පිටිමේ කාලය	1968/69		1969/70		1970/71		1971/72		1973 (තාවකාලික)	
	ප්‍රමාණය රු. දශලක්ෂ	ප්‍රතිශතය	ප්‍රමාණය රු. දශලක්ෂ	ප්‍රතිශතය	ප්‍රමාණය රු. දශලක්ෂ	ප්‍රතිශතය	ප්‍රමාණය රු. දශලක්ෂ	ප්‍රතිශතය	ප්‍රමාණය රු. දශලක්ෂ	ප්‍රතිශතය
1. අරමුදල්ගත නොවූ ණය (ආ)	2,103.8	38.2	2,369.9	37.6	2,470.6	35.4	2,822.6	35.6	2,772.4	32.3
2. අරමුදල්ගත ණය (ඇ)	3,408.6	61.8	3,924.9	62.4	4,511.9	64.6	5,103.4	64.4	5,812.2	67.7
2.1 මුල් පස් වර්ෂය	534.9	9.7	491.1	7.8	397.4	5.7	428.1	5.4	429.4	5.0
2.2 වස 5—10	235.8	4.3	383.2	6.1	492.7	7.1	307.0	3.9	1,191.1	13.9
2.3 වස 10—15	247.0	4.5	534.6	8.5	1,352.4	19.4	2,277.0	28.7	2,280.7	26.6
2.4 වස 15—20	795.0	14.4	1,047.4	16.6	1,118.0	16.0	1,366.3	17.2	1,536.0	17.9
2.5 වස 20—25	1,595.9	29.0	1,468.5	23.3	1,151.4	16.5	725.0	9.1	375.0	4.3
3. එකතුව	5,512.4	100.0	6,294.8	100.0	6,982.5	100.0	7,926.0	100.0	8,584.6	100.0

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව.

(අ) රජයේ මුදල් වර්ෂය 1971/72 දී හැර ඔක්තෝබර් 1 වෙනිදා සිට සැප්තැම්බර් 31 දක්වා වූ අතර, එම වර්ෂයේදී එය 1971 ඔක්තෝබර් 1 සිට 1972 දෙසැම්බර් 31 දක්වා විය. 1973 සිට ලීන් වර්ෂය එනම් ජනවාරි සිට දෙසැම්බර් දක්වා වෙයි.

(ආ) භාණ්ඩාගාර බිල්පත්, බදු සංචිත සහතිකපත්, මහ බැංකු අත්තිකාරම් සහ ජාතික සංවර්ධන පිළිණපත් වලින් සමන්විතය.

(ඇ) කල්පිටරන අවසන් දිනට

II (C) 10 වැනි සංඛ්‍යා සටහන

රුපියල් සුදාකම්පත්හි දශකත්වයන්හි පරිහිකරණය (අ)

දශකයන්	1968/69		1969/70		1970/71		1971/72			1973 (තාවකාලික)	
	ප්‍රමාණය රු. දශලක්ෂ	ප්‍රතිශතය	ප්‍රමාණය රු. දශලක්ෂ	ප්‍රතිශතය	ප්‍රමාණය රු. දශලක්ෂ	ප්‍රතිශතය	12 මසක ප්‍රමාණය රු. දශලක්ෂ	15 මසක ප්‍රමාණය රු. දශලක්ෂ	ප්‍රතිශතය	ප්‍රමාණය රු. දශ.	ප්‍රතිශතය
1. බැංකු අංශය ..	0.6	0.2	117.5	20.3	12.7	1.9	37.4	46.7	6.3	13.3	1.7
1.1 වෙළෙඳ බැංකු ..	0.6	0.2	117.5	20.3	12.7	1.9	37.4	46.7	6.3	13.3	1.7
2. බැංකු නොවන අංශය ..	339.4	99.8	461.7	79.7	668.1	98.1	559.9	699.9	93.7	786.7	98.3
2.1 ඉතුරුම් ආයතන ..	36.0	10.6	156.1	26.9	216.0	31.7	97.4	121.7	16.3	213.9	26.7
2.2 නිදන් අරමුදල් ..	111.8	32.9	83.0	14.3	161.8	23.8	168.0	210.0	28.1	225.8	28.2
2.3 දෙපාර්තමේන්තු හා වෙනත් නිල අරමුදල් ..	8.4	2.5	6.2	1.1	9.4	1.4	12.7	15.9	2.1	9.5	1.2
2.4 සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් ..	101.3	29.8	97.9	16.9	143.0	21.0	158.2	197.7	26.5	196.9	24.6
2.5 රක්ෂණ සංස්ථාව ..	42.5	12.5	45.5	7.9	60.8	8.9	55.3	69.1	9.3	100.0	12.5
2.6 පෞද්ගලික අර්ථසාධක හා විශ්‍රාම වැටුප් අරමුදල් ..	36.8	10.8	53.9	9.3	62.1	9.1	64.6	80.8	10.8	34.0	4.2
2.7 රක්ෂණ සමාගම් ..	0.6	0.2	16.1	2.8	6.3	0.9	0.4	0.5	0.1	—	—
2.8 වෙනත් සමාගම් ..	0.2	0.1	0.6	0.1	0.8	0.1	0.2	0.3	...	0.6	0.1
2.9 සුද්ගලයන්, සමාජ හා ආයතන ..	1.5	0.4	2.5	0.4	7.9	1.2	3.1	3.9	0.5	6.1	0.8
3. එකතුව ..	340.0	100.0	579.2	100.0	680.7	100.0	597.1	746.6	100.0	800.0	100.0

(අ) රුපියල් ණය සම්බන්ධයෙන් පමණි.

මූලය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව.

1973 වර්ෂය සඳහා වන අය වැයෙන් රුපියල් ණය ස්වරූපයෙන් දේශීය බැංකු නොවන අංශයෙන් රුපියල් 6,000 ලක්ෂයක මුදලක් ලබා ගැනීමට අපේක්ෂා කෙරිණ. කෙසේ වෙතත්, 1973 දී රාජ්‍ය ණය කටයුතු හේතුකොට ගෙන රුපියල් සුදකුම් පත් මගින් මූලික වශයෙන් අපේක්ෂිත ප්‍රමාණයට වඩා රුපියල් 2,000 ලක්ෂයක තියුණු වැඩිවීමක් පෙන්වමින් රුපියල් 8,000 ලක්ෂයක ප්‍රමාණයක් ලබාගැනිණ. මෙම ප්‍රමාණය 1971/72 (අනුපාතික) වසරේදී රුපියල් ණය මගින් ලබාගත් මුදල් ප්‍රමාණයට වඩා රුපියල් 2027 ලක්ෂයකින් හෙවත් සියයට 34 කින් වැඩි වේ.

1973 ඉහළ ගිය සමපත් සංවලනයට හේතු වූයේ, 1973 දී රුපියල් 2,268 ලක්ෂයකින් තම දයකත්වයන් වැඩි කළ බැංකු නොවන අංශයයි. මේ අතර, බැංකු අංශයේ දයකවීම් රුපියල් 241 ලක්ෂයකින් අඩුවිය. බැංකු අංශය රුපියල් සුදකුම් පත් සඳහා සෘජුව දයක වීමෙන් වැළකී සිටි නිසා මෙම අංශය විසින් රුපියල් සුදකුම් පත්හි මෑත වර්ෂවලදී ආයෝජනය, පරිතන වන නොයෙත් හැරවීම මගින් කළ ණය සම්බන්ධව විය. බැංකු අංශය විසින් 1973 දී දරණු ලැබූ රුපියල් 133 ලක්ෂයක් වූ රුපියල් සුදකුම් පත් මුළුමනින්ම හැරවුම් ණය තොගය සම්බන්ධව විය.

1969/70 හැරුණු කළ මෑත වර්ෂවලදී රුපියල් සුදකුම්පත්හි ආයෝජනය සඳහා අරමුදල් නොවන ප්‍රවාහය ප්‍රධාන වශයෙන්ම බැංකු නොවන ආයෝජන කාණ්ඩයන්ගෙන්, විශේෂයෙන්ම නිදන් අරමුදල්, ජාතික ඉතිරිකිරීම් බැංකුව, සේවක අර්ථසාධක අරමුදල සහ ශ්‍රී ලංකා රක්ෂණ සංස්ථාව වෙතින් ලැබුණේ විය. 1973 දී මුළු දයකවීම් වලින් ඔවුන්ගේ කොටස සියයට 92 ක් වූ අතර, එය පූර්ව වර්ෂයට වඩා සියයට 12 ක පමණ වැඩිවීමක් පෙන්වයි. මේ අයුරින් රජයේ ණය වැඩ පිළිවෙලයන් බෙහෙවින් මෙම රාජ්‍ය අනුග්‍රාහිත මූලාශ්‍රයන් මත රඳ පවතින තත්වයකට පත්ව තිබේ. නිදන් අරමුදල්, ජාතික ඉතිරිකිරීම් බැංකුව, සේවක අර්ථසාධක අරමුදල සහ ශ්‍රී ලංකා රක්ෂණ සංස්ථාවේ දයකවීම් 1973 වර්ෂය තුළදී පිළිවෙලින් රුපියල් 2,258 ලක්ෂය හෙවත් සියයට 28, රුපියල් 2,139 ලක්ෂය හෙවත් සියයට 27, රුපියල් 1,969 ලක්ෂය හෙවත් සියයට 25 සහ රුපියල් 1,000 ලක්ෂය හෙවත් සියයට 13 ක් ද විය. අනෙක් අතින්, පෞද්ගලික අර්ථසාධක සහ විශ්‍රාම වැටුප් අරමුදල් වෙතින් දයකවීම් පූර්ව වර්ෂයේ ඒවායේ මට්ටමට වඩා රුපියල් 306 ලක්ෂයකින් අඩුවිය.

නිදන් අරමුදල් විශේෂයෙන්ම පසුගිය වර්ෂ තුන තුළදී රුපියල් සුදකුම්පත් සඳහා විශාල ලෙස දයකවීමට ආරම්භ කොට ඇත. 1971/72 සහ 1973 යන වර්ෂ දෙකේදීම රුපියල් සුදකුම් පත් සඳහා ප්‍රධානතම දයකයන් වූයේ නිදන් අරමුදල්ය. මෙම මූලයෙන් වැඩිවන දයකත්වයන් පසුගිය වර්ෂ වලදී රජය විසින් ගනු ලැබූ ණය පරිමාව වැඩිවීම නිසා ආයෝජනය සඳහා ඇති නිදන් අරමුදල් පරිමාව වැඩිවීමේ ප්‍රතිඵලයකි. තවද, 1970/71 සිට නිකුත්කළ ණය වල පරිණත වීමේ කාලය කෙටිවීම සහ මෙම ණය සඳහා සියයට 9 ක ඉහළ පොළී අනුපාතිකයන් ලැබීමද, නිදන් අරමුදල්හි ආයෝජන හැකියාව ඉහළ නංවා ඇත. ඒකාබද්ධ ආයෝජන අරමුදල පිහිටුවීමෙන්ද නිදන් අරමුදල්වලට වඩා විධිමත් සහ ලාභදායී ලෙස තම ආයෝජනයන් කරනු ලැබීමට ඉඩ සලසා ඇත.

1973 දී රුපියල් සුදකුම්පත් සඳහා ඊළඟ විශාලම දයකත්වයන් සැලසුනේ, දත් තැපැල් කන්තෝරු ඉතිරිකිරීම් බැංකුව, ලංකා ඉතිරිකිරීම් බැංකුව සහ ඉතිරිකිරීම් සහතිකපත් අරමුදල යන ඒවායේ ආයෝජන මධ්‍යගත කරනු ලබන ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුවෙනි. 1973 තුළදී රුපියල් සුදකුම්පත්හි සැලකිය යුතු මුදලක් ආයෝජනය කිරීමට ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුවට සාධකයන් ගණනාවක් උපකාරී වී තිබේ. ඉතිරිකිරීම් සංවර්ධන ව්‍යාපාරය සහ තැන්පත් කිරීමේ සහ ආපසු ගැනීමේ පහසු ක්‍රියා පිළිවෙලයන් සහිත බැංකුවේ ශාඛාවන් සංඛ්‍යාව පුළුල් වීමත් එයට අතිරේක තැන්පතු එකතුකර ගැනීමට උපකාරී වී තිබේ. 1973 මාර්තු 31 දක්වා

1. රුපියල් 400 ලක්ෂයක හැරවුම් ණය ඇතුළත්ය.

ඉතිරිකිරීම සහතික පත් මිලදී ගැනීම උදෙසා පිරිනැමූ විශේෂ ආදායම් බදු සහනයන් සහ අනෙකුත් බදුසහනයන්ද බැංකුවෙහි තැන්පතු පරිමාව ඉහළයාමට උපකාරීවී තිබේ. තවද, රුපියල් සුරැකුම්පත්හි කළ මෑත කාලීන ආයෝජනයන් සඳහා ලැබෙන සියයට 9 ඉහළ පොළී ප්‍රමාණය ජාතික ඉතිරිකිරීම බැංකුවේ පොළී ආදායම නිසා වැඩිවී තිබේ. එම නිසා රජයේ සුරැකුම්පත්හි වැඩි මුදලක් යෙදවීමට හැකිවේ. අවසාන වශයෙන් ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුවට ඉතිරිකිරීම ආයතන වලින් හිමිවූ ඒවායේ අතින් ආයෝජනයන් හා සම්බන්ධ අඩු ආදායම් සහිත සුරැකුම්පත් හේතූකොට ගෙන භාණ්ඩාගාරයෙන් ලැබූ රුපියල් 260 ලක්ෂයක දීමනාව 1973 දී රුපියල් සුරැකුම්පත්හි යළිත් ආයෝජනය කිරීමට හැකියාව සලසනු ලැබ ඇත.

1973 දී රුපියල් සුරැකුම්පත් සඳහා තුන්වැනි විශාලම දායකයා වූයේ, සේවක අර්ථසාධක අරමුදලයි. එහි දායකත්වය මුළු දායකත්වයන්ගෙන් රුපියල් 1,969 ලක්ෂයක් විය. පූර්ව වර්ෂයේ වාර්ෂික වාර්තාවෙන් දක්වූ පරිදි 1970/71 සිට අරමුදල විසින් රුපියල් සුරැකුම්පත්හි කළ ආයෝජනයන් වැඩිවීම මූලික වශයෙන්ම 1971 ජනවාරි මස සිට ක්‍රියාත්මකවූ ස්වාමි සහ සේවක පක්ෂවල දායකත්ව අනුපාතිකයන් ඉහළ නැංවීම සහ අරමුදලට ඇතුළත් ක්ෂේත්‍රය පුළුල් කිරීමත් යන හේතුවල ප්‍රතිඵලයකි. අරමුදලට දායකත්වයන් 1973 දී, 1971/72 අනුපාතික සංඛ්‍යාව වූ රුපියල් 1,582 ලක්ෂයට වඩා රුපියල් 389 ලක්ෂයකින් වැඩිවූ අතර, 1971/72 දී, 1970/71 වර්ෂයට වඩා සිදුවූ වැඩිවීම රුපියල් 152 ලක්ෂයක් පමණ විය. කෙසේවෙතත්, 1973 දී අරමුදලින් දායකත්වයන් වැඩිවීමට උපකාරී වූ අතිරේක සාධකයන්ද විය. 1971/72 දී අරමුදලේ ආයෝජනවල සාමාන්‍යය 1972 අගෝස්තු මස දක්වා මාසයකට රුපියල් 135 ලක්ෂයක් පමණ වූ අතර, 1972 අවසාන මාස 4 තුළදී එම ආයෝජනයන්ගේ මුළුප්‍රමාණය රුපියල් 433 ලක්ෂයක්ද, මාසික සාමාන්‍යය රුපියල් 108 ලක්ෂයක් පමණද විය. ආයෝජනයේ සාමාන්‍ය අනුපාතිකයේ මෙම පහළ බැසීම බොහෝ දුරට 1972 අවසානයේ වූ වාණිජ බැංකු වැඩවර්ජනය හේතූකොට ගෙන වෙක්පත් තුලනය කිරීම ප්‍රමාද වීමේ ප්‍රතිඵලයකි. වාණිජ බැංකුවල වැඩ නැවත ආරම්භ කිරීම, 1973 ජනවාරියේදී රුපියල් සුරැකුම්පත්හි රුපියල් 361 ලක්ෂයක් අයෝජනය කිරීමට අරමුදලට ඉඩ සැලසීය. 1973 වසරේ ඉතිරි කාලය තුළදී ආයෝජන වල මාසික සාමාන්‍යය රුපියල් 146 ලක්ෂයක් වූ අතර, එය 1971/72 මාසික සාමාන්‍යයට වඩා තරමක් වැඩිවේ.

1973 දී රක්ෂණ සංස්ථාවේ දායකත්වයන්ද පූර්ව වර්ෂයට (12 මස) වඩා රුපියල් 447 ලක්ෂයක සැලකිය යුතු වැඩිවීමක් පෙන්වීය. සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ දායකත්වයන් සම්බන්ධව මෙන්ම වාණිජ බැංකු සේවක වැඩවර්ජනය නිසා වෙක්පත් තුලනය ප්‍රමාදවීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සාමාන්‍යයෙන් 1971/72 දී ආයෝජනය කිරීමට කිහුණ අරමුදලෙන් කොටසක් ආයෝජනය කලේ 1973 මුල් භාගය තුළදීය. මෙම තාවකාලික සිද්ධිය හැරුණුවිට දැනට සංස්ථාව රුපියල් සුරැකුම්පත් දැරීමෙන් උපයන ඉහළ පොළී ආදායමත්, විශේෂයෙන් එහි ජීවිත සහ ගිනි රක්ෂණ ව්‍යාපාරය සම්බන්ධ වාරික ආදායමහි සැලකිය යුතු ඉහළ නැගීමත් 1973 තුළදී රුපියල් සුරැකුම්පත්හි දායකත්වයන් ඉහළ නැංවීමට ඉඩ සලසනු ලැබ තිබේ.

1973 වර්ෂය තුළදී බැංකු නොවන පෞද්ගලික අංශයෙන් රුපියල් සුරැකුම්පත් සඳහා දායකවීම් රුපියල් 407 ලක්ෂයක්වූ අතර, එය 1971/72 ප්‍රමාණයට වඩා රුපියල් 276 ලක්ෂයකින් අඩුය. පෞද්ගලික අර්ථසාධක සහ විශ්‍රාම වැටුප් අරමුදලේහි දායකවීම් 1973 දී බෙහෙවින් අඩුය. 1973 දී පෞද්ගලික රක්ෂණ සමාගම්, තම ද්‍රවශීලතා අවශ්‍යතා නිසා රුපියල් සුරැකුම්පත්හි මුදල් ආයෝජනය කරනු නොලැබීය. කෙසේවෙතත් පුද්ගලයන්, සමාජ සහ ආයතනයන්ගේ දායකවීම් 1973 දී රුපියල් 61 ලක්ෂය දක්වා වැඩිවීය.

පසුගිය මුදල් වර්ෂ හය අවසානයේදී රුපියල් සුරැකුම්පත්හි අයිතිය පිළිබඳ වර්ගීකරණයන් II (උ) 11 වැනි සංඛ්‍යා සටහනින් දක්වේ.

1973 අවසානයේදී මහජනයා විසින් දරන ලද මුළු රුපියල් සුරැකුම්පත් ප්‍රමාණය රුපියල් 58,122 ලක්ෂයක් වූ අතර, එය සලකාබලන මුදල් වර්ෂයේදී රුපියල් 7,088 ලක්ෂයක (හවත් සියයට 14 ක්) වැඩිවීමක් පෙන්වුණි. මෙම වැඩිවීම බැංකු අංශයේ සුරැකුම්පත් දැරීමේ සිදුවූ රුපියල් 373 ලක්ෂයක අඩුවීම මගින් තරමක් දුරට හිලවී වූ බැංකු නොවන අංශය විසින් සුරැකුම්පත් දැරීමේ සිදුවූ රුපියල් 7,461 ලක්ෂයක වැඩිවීමේ ප්‍රතිඵලයකි.

II (උ) 11 වෙනි සංඛ්‍යා සටහන

රුපියල් සුරැකුම්පත්වල හිමිකම් (අ) - මුදල් වර්ෂය අවසානයට
1967/68 සිට 1973

රුපියල් දහලක්ෂ

හිමිකරුවන්	1967/68	1968/69	1969/70	1970/71	1971/72	1973 (තාවකාලික)
1. බැංකු අංශය	328.8	367.0	586.0	588.2	536.1	498.8
1.1 මහ බැංකුව	70.0	111.8	249.0	247.5	197.3	183.5
1.2 වෙළෙඳ බැංකු	258.8	255.3	337.0	340.7	338.8	315.3
2. බැංකු නොවන අංශය	2,789.0	3,042.0	3,338.9	3,923.7	4,567.3	5,313.4
2.1 ඉතුරුම් ආයතන (ආ)	641.2	641.7	651.5	832.6	951.9	1,164.9
2.2 නිදන් අරමුදල්	532.3	614.1	696.2	846.9	1,042.6	1,257.8
2.3 දෙපාර්තමේන්තු හා වෙනත් නිල අරමුදල්	147.1	150.8	156.2	163.2	165.2	166.8
2.4 සේවක අර්ථසාධක අරමුදල	612.1	713.5	811.4	954.4	1,159.6	1,356.4
2.5 වෙනත් අර්ථසාධක අරමුදල්	394.5	423.2	469.3	513.1	572.5	601.9
2.6 රක්ෂණ සංස්ථාව	234.5	276.9	322.4	383.1	452.1	551.9
2.7 රක්ෂණ සමාගම්	140.7	139.0	149.8	145.5	136.2	124.8
2.8 වෙනත් රාජ්‍ය සංස්ථා	2.9	2.9	2.2	2.2	2.2	2.2
2.9 වෙනත් (ඇ)	83.7	79.8	79.8	82.7	85.1	86.6
3. එකතුව	3,117.9	3,409.1	3,924.9	4,511.9	5,103.4	5,812.2

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(අ) රුපියල් ණය පමණක් දක්වේ.

(ආ) 1972 අප්‍රියෙල් 1 වැනි දින සිට තැපැල් කන්තෝරු ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව, ලංකා ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව සහ ඉතිරි කිරීමේ සහතික පත් අරමුදල යන ඒවායේ වත්කම් හා වගකීම් ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව යටතට පවරා ගන්නා ලදී.

(ඇ) සමුපකාර බැංකුව, වෙනත් සමාගම්, සමාජ, ආයතන සහ පුද්ගලයන් ඇතුළත් වේ.

බැංකු නොවන අංශයේ සුරැකුම්පත් දැරීමේ ඉහළ යාමට මූලික ලෙස හේතුවූයේ, ජාතික ඉතිරිකිරීම් බැංකුවෙහි රුපියල් 2,130 ලක්ෂයක්ද, නිදන් අරමුදල්හි රුපියල් 2,152 ලක්ෂයක්ද, සේවක අර්ථසාධක අරමුදල්හි රුපියල් 1,968 ලක්ෂයක්ද, අනෙකුත් අර්ථසාධක අරමුදල්හි රුපියල් 294 ලක්ෂයක සහ රක්ෂණ සංස්ථාවේ රුපියල් 993 ලක්ෂයකද වශයෙන් සුරැකුම්පත් දැරීමේ සිදුවූ වර්ධනයයි. පුද්ගලික රක්ෂණ සමාගම්වල සුරැකුම්පත් දැරීම රුපියල් 114 ලක්ෂයකින් අඩුවිය. බැංකු අංශය සතු සුරැකුම්පත් දැරීමේ පහළ යාමට හේතුවූයේ මහ බැංකුව සහ වාණිජ බැංකුවල කල්පිරෙන සරැකුම්පත් ආපසු ගෙවීමේ හේතුවෙන් ඒවායේ සුරැකුම්පත් දැරීම පිළිවෙලින් රුපියල් 138 ලක්ෂයකින් සහ 235 කින් අඩුවීම ය.

රුපියල් සුරැකුම්පත් වලින් වැඩි කොටසක් සේවක අර්ථසාධක අරමුදල, නිදන් අරමුදල් සහ ජාතික ඉතිරිකිරීම් බැංකුව විසින් දරනු ලැබීය. පසුගිය මුදල් වර්ෂ පහේ සැම එකක්ම අවසානයේදී මුළු සුරැකුම්පත් ප්‍රමාණයෙන් වැඩිම ප්‍රමාණය දරනු ලැබ තිබෙන්නේ සේවක අර්ථසාධක අරමුදල විසිනි. 1973 දෙසැම්බර් මස අවසානය වනවිට එහි දැරීම් ප්‍රමාණය රුපියල් 13,564 ලක්ෂයක් (හෙවත් සියයට 23 ක්) විය. නිදන් අරමුදල් සහ ජාතික ඉතිරිකිරීම් බැංකුව ඔවුන්ගේ සුරැකුම්පත් දැරීමේ සුළු වැඩිවීම පෙන්නුම් කරමින් පිළිවෙලින් රුපියල් 12,578 ලක්ෂයක් (හෙවත් සියයට 22 ක්) සහ රුපියල් 11,649 ලක්ෂයක් (හෙවත් සියයට 20 ක් දරනු) ලැබීය.

(ආ) භාණ්ඩාගාර බිල්පත්

1973 දෙසැම්බර් මස අවසානය වනවිට නිකුත් කළ සහ නොබෙරු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ප්‍රමාණය රුපියල් 22,500 ලක්ෂයක් විය. වර්ෂය තුළදී සිදුවූ ශුද්ධ අඩුවීම් රුපියල් 750 ලක්ෂයක් විය. 1972 ජූලි 21 වන දින ජාතික රාජ්‍ය සභාවේ තීරණයක් මගින් රුපියල් 25,500 ලක්ෂය දක්වා ඉහළ නංවනු ලැබූ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් පිළිබඳ අනුදත් සීමාව සැලකිල්ලට භාජනය වන වර්ෂය තුළදී නොවෙනස්ව පැවතිණ.

1973 මූල්‍ය වර්ෂය තුළදී නිකුත් කරනු ලැබූ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් පිළිබඳ විස්තර II පරිශීෂ්ටයේ 42 වෙනි සංඛ්‍යා සටහනින් දැක්වේ. 1973 වසර අවසානය වනවිට භාණ්ඩාගාර බිල්පත් අයිතිය පිළිබඳ වර්ගීකරණයක් පූර්ව මුදල් වර්ෂ පහේ සංසන්දනාත්මක දත්තයන් සමග II (උ) 12 වැනි සංඛ්‍යා සටහනේ දක්වා ඇත.

II (උ) 12 වෙනි සංඛ්‍යා සටහන

භාණ්ඩාගාර බිල්පත් අයිතිය

1967/68 සිට 1973 මුදල් වර්ෂ අවසානයට

රුපියල් දශලක්ෂ

ගිණිකරුවන්	1967/68	1968/69	1969/70	1970/71	1971/72	1973 (නාවකාලික)
1. බැංකු අංශය	1,682.2	1,691.4	1,880.8	1,969.6	2,264.7	2,152.5
1.1 මහ බැංකුව	1,536.3	1,637.3	1,833.8	1,670.5	1,890.8	1,984.6
1.2 වෙළෙඳ බැංකු	95.9	54.1	46.5	299.1	373.9	167.9
2. බැංකු නොවන අංශය	67.8	58.6	69.7	55.4	60.3	97.5
2.1 නිදන් අංමුදල්	60.3	41.4	55.3	40.8	-	-
2.2 සේවක අර්ථසාධක අරමුදල	-	0.3	0.3	0.3	0.3	0.5
2.3 වෙනත් අර්ථසාධක අරමුදල්	0.1	...	...	0.8	1.0	1.1
2.4 ඉතුරුම් ආයතන	1.1	1.3	2.4	2.0	-	-
2.5 රක්ෂණ සමාගම්	6.0	11.2	8.9	11.4	8.6	4.4
2.6 අනෙකුත්	0.3	4.5	2.8	0.2	50.4	91.5
3. එකතුව	1,750.0	1,750.0	1,950.0	2,025.0	2,325.0	2,250.0

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

පූර්ව මුදල් වර්ෂයේදී රුපියල් 3000 ලක්ෂයකින් වැඩිවූ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් දරීම් 1973 දී රුපියල් 750 ලක්ෂයක අඩුවීමක් පෙන්නුම් කළේය. මෙම අඩුවීම ප්‍රධාන වශයෙන්ම බැංකු නොවන අංශයේ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් දරීම්හි සිදුවූ රුපියල් 372 ලක්ෂයක වැඩිවීම මගින් කරමක් දුරට සමහන් වූ බැංකු අංශයේ බිල්පත් දරීම්හි සිදුවූ රුපියල් 1,122 ලක්ෂයක අඩුවීමේ ප්‍රතිඵලයකි. බැංකු අංශයේ බිල්පත් දරීම්හි සිදුවූ රුපියල් 1,122 ලක්ෂයක අඩුවීම, මහබැංකුවේ බිල්පත් දරීම්හි සිදුවූ රුපියල් 938 ලක්ෂයක වැඩිවීම මගින් කරමක් දුරට සමහන් වූ වාණිජ බැංකුවල බිල්පත් දරීම්හි සිදුවූ රුපියල් 2,060 ලක්ෂයක අඩුවීමෙන් සමන්විත විය. 1971/72 වසර තුළදී භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සිදුවූ රුපියල් 3,000 ලක්ෂයක වැඩිවීම බෙහෙවින්ම 1972 අවසානයේදී ඇතිවූ බැංකු වැඩ වර්ජනයෙන්, ඒ හේතුවෙන් රජයට මුදල් සඳහා වූ අවශ්‍යතාවයෙන් ප්‍රතිඵලයකි. 1973 මුල් අවදියේදී බැංකු වැඩකටයුතු නැවත ඇරඹීම සමග මෙම භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වලින් සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් පියවීමට රජයට හැකිවිය. කෙසේ වෙතත්, බැංකු ක්‍රමය විසින් 1973 දී දැරූ රුපියල් 1,122 ලක්ෂයක් වටිනා භාණ්ඩාගාර බිල්පත් රජයට පියවීමට හැකිවිය. මෙය නූතන අයවැය ලේඛනවල දක්නට ලැබෙන සුපරික්ෂාකාරී මුදල් පරිහරණයට කදිම සාක්ෂියකි.

1. මෙම වැඩිවීමට හේතු 1972 මහ බැංකු වර්ෂික වාර්ෂික වාර්තාවේ 149 වැනි පිටුවෙහි සවිස්තරව සැකවන කටයුතු ලැබී ඇත.

1973 දී මුළු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් දැරීම් වලින් සියයට 95 ක් බැංකු අංශය සතු විය. මින් මහ බැංකුවේ කොටස සියයට 88 ක් වූ අතර, වාණිජ බැංකුවල කොටස සියයට 7 ක් විය. පූර්ව මුදල් වර්ෂය හා සැසඳීමේදී මහබැංකුවේ බිල්පත් දැරීම් සියයට 7 කින් වැඩිවූ අතර, වාණිජ බැංකුවල බිල්පත් දැරීම් සියයට 8 කින් අඩුවිය. පසුගිය වර්ෂ වලදී මෙන්ම භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙළඳපොළ ප්‍රධාන වශයෙන්ම බැංකු ක්‍රමය මත, විශේෂයෙන්ම මහබැංකුව මත රඳ පැවැත්ම දිගටම දක්නට ලැබුණි.

බැංකු නොවන අංශය එහි භාණ්ඩාගාර බිල්පත් දැරීම් රුපියල් 372 ලක්ෂයකින් ඉහළ නංවනු ලැබීය. මෙය ප්‍රධාන වශයෙන්ම අතිවාරය ඉතිරිකිරීම් මගින් 1973 දී භාණ්ඩාගාර බිල්පත්හි කළ රුපියල් 397 ලක්ෂයක ආයෝජනයේ ප්‍රතිඵලයකි. සැලකිල්ලට භාජනය වන වර්ෂය අවසානයේදී නිදන් අරමුදල් විසින් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් කිසිවක් දරනු නොලැබීය.

වසරකට සියයට 5 ක මට්ටමෙහි පැවති භාණ්ඩාගාර බිල්පත් අනුපාතිකයේ කිසිදු වෙනසක් මෙම වර්ෂයේදී ඇති නොවීය. මහබැංකුව දරණ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සඳහා ගෙවනු ලබන වාර්ෂික පොළී අනුපාතිකයද සියයට 3.24 මට්ටමෙහි නොවෙනස්ව පැවතිනි.

(ඇ) බදු සංචිත සහතික පත්

1973 දෙසැම්බර් මස අවසානය දක්වා රුපියල් 5,500 ලක්ෂයක්වූ අනුදන් නිකුතුවෙන් රුපියල් 5,413 ලක්ෂයක බදු සංචිත සහතික පත් නිකුත් කර තිබූ අතර, එදිනට පවාරණය කොට නොතිබූ සහතිකපත්හි වටිනාකම රුපියල් 661 ලක්ෂයක් විය. පූර්ව මුදල් වර්ෂය අවසානය වනවිට එසේ පවාරණය කොට නොතිබූ සහතික පත්හි වටිනාකම රුපියල් 780 ලක්ෂයක් විය. 1971/72 පූර්ව මුදල් වර්ෂයේ සිදුවූ රුපියල් 118 ලක්ෂයක වැඩිවීම සමඟ සැසඳීමේදී මෙම ස්වරූපයේ ණය වගකීම්හි රුපියල් 119 ලක්ෂයක අඩුවීමක් මේ අනුව ඇතිව තිබේ.

බදු සංචිත සහතික පත් සඳහා වාර්ෂික පොළී අනුපාතිකය වර්ෂය තුළදී සියයට 3 ක මට්ටමේ නොවෙනස්ව පැවතිනි.

(ඈ) මහ බැංකු අත්තිකාරම්

මුදල් නීති පණතේ 89 වැනි ඡේදයේ වගන්ති යටතේ මහ බැංකුව විසින් රජයට දෙනු ලබන අත්තිකාරම් සමාලෝචනයට භාජනය වන මුදල් වර්ෂයේදී රුපියල් 365 ලක්ෂයකින් වැඩිවීය. 1971/72 මුදල් වර්ෂය (මාස 15) තුළදී මෙම අත්තිකාරම්හි වැඩිවීම රුපියල් 401 ලක්ෂයක් විය. ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලට ශ්‍රී ලංකාවේ දයක මුදල් සලාකය ගෙවීම උදෙසා වූ රුපියල් 26 ලක්ෂයක විශේෂ ණයක්ද මෙම මහ බැංකු අත්තිකාරම්හි ඇතුළත් වේ.

1971/72 මුදල් වර්ෂය අවසානය වනවිට වූ රුපියල් 4,196 ලක්ෂය සමඟ සැසඳීමේදී රජයට මහ බැංකුව විසින් දෙනු ලබන අත්තිකාරම් 1973 දෙසැම්බර් අවසානය වනවිට රුපියල් 4,561 ලක්ෂයක මට්ටමෙහි පැවතිනි. ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය සංවිධානයන්ට ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාජික දයකවීම ගෙවීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් සපයනු ලැබ ඇති විශේෂ ණය ප්‍රමාණය 1973 අවසානය වනවිට රුපියල් 958 ලක්ෂයක් විය.

විදේශීය ණය

1973 මුදල් වර්ෂය අවසානයට නොබේරා තිබූ මුළු දළ විදේශීය ණය ප්‍රමාණය රුපියල් 27,953 ලක්ෂයක් විය. වර්ෂය තුළදී දළ විදේශීය ණය රුපියල් 4028 ලක්ෂයකින් වැඩිවී තිබෙන අතර, මෙය පූර්ව වර්ෂයේ සිදු වූ රුපියල් 4,739 ලක්ෂයක (අනුපාතික පදනමක් යටතේ) වැඩිවීමට වඩා අඩුවිය.

මුදල් වර්ෂය තුළදී උපයෝජනය කරනු ලැබූ විදේශීය ණය ප්‍රමාණය රුපියල් 3,468 ලක්ෂයක් වූ අතර, මින් රුපියල් 1531 ලක්ෂයක් (හෙවත් සියයට 44 ක්) යෝජනාක්‍රම ණයද, රුපියල් 1,937 ලක්ෂයක් (හෙවත් සියයට 56 ක්) යෝජනාක්‍රම නොවන (භාණ්ඩ) ණය ද විය. 1971/72 මුදල් වර්ෂයේදී (මාස 15) යෝජනාක්‍රම ණය සහ යෝජනා ක්‍රම නොවන (භාණ්ඩ) ණය මගින් ලබාගත් සම්පත් ප්‍රමාණය පිළිවෙලින් රුපියල් 1,166 ලක්ෂයක් (හෙවත් සියයට 22 ක්)¹ සහ රුපියල් 4,066 ලක්ෂයක් (හෙවත් සියයට 78 ක්) විය. 1973 වර්ෂයේදී විදේශීය සම්පත් උපයෝජනයේ පහළ බැසීම ප්‍රධාන වශයෙන්ම උපයෝජනය කරගනු ලැබූ භාණ්ඩ ආධාර ප්‍රමාණයේ අඩුවීම හේතුකොට ගෙන ඇතිවිය. කෙසේ වෙතත්, යෝජනාක්‍රම ආධාර උපයෝජනය 1973 වර්ෂය තුළදී සැලකිය යුතු පරිදි වැඩිවිය.

පසුගිය වර්ෂයේ වාර්ෂික වාර්තාවෙන් දක්වූ පරිදි, මෑත වර්ෂ වලදී විදේශීය ණය මුදල්වලට රජයේ අයවැය ගනුදෙනුවලදී වැදගත් තැනක් හිමිවී තිබේ. සමාලෝචනයට භාජනය වන වර්ෂයේදී විදේශීය මූල්‍ය පිළිබඳ නියම ලැබීම් අයවැයෙන් අපේක්ෂා කළ ප්‍රමාණයට වඩා (රුපියල් 1,476 ලක්ෂයකින්) බෙහෙවින් පහළ වැටුණි. මෙයට මුළුමනින්ම හේතුවූයේ, යෝජනාක්‍රම නොවන (භාණ්ඩ) ආධාරයන් උපයෝජනයේ ඇතිවූ පහළ බැසීමයි. පසුගිය වර්ෂවලදී සිදුව ඇත්තාක් මෙන්ම, යෝජනාක්‍රම ආධාරයන්හි ඕනෑම පහළ වැටීමක් වර්ෂය තුළදී සිදු කෙරෙන ප්‍රාග්ධන ආයෝජනය සෘජුව අඩුකරනු ලබන අතර, එය හා සම්බන්ධ වූ දේශීය ප්‍රාග්ධන වියදමේ අඩුවීමක්ද වක්‍රව ඇති කරනු ලබයි. භාණ්ඩ ආධාරයන්හි පහළ බැසීමද ආයෝජනය උදෙසා අවශ්‍ය භාණ්ඩ සැපයුම සම්බන්ධව අවාසිදායක බලපෑම් ඇතිකරයි. ඒවා තිතර ප්‍රමාද වුවද, එවැනි ආධාර නියම වෙලාවට ලැබීම රජයේ ආයෝජන වැඩපිළිවෙලයන් සම්බන්ධව තීරණාත්මක සාධකයක් විය හැකිය. රජයේ අයවැය ආරක්ෂා කර ගැනීමට සහ රජයේ ආයෝජන බලාපොරොත්තු මට්ටමේ පවත්වා ගැනීමට නම් විදේශ ණය ආධාර ගැන මීට වඩා හොඳ තක්සේරුවක් කළ යුතු බව පෙනේ.

පහත II (උ) 13 වෙනි සංඛ්‍යා සටහනින් මූලික ඇස්තමේන්තු එනම් ඒ ඒ මුදල් වර්ෂ සඳහා අයවැය ලේඛනයේ සඳහන් ඇස්තමේන්තු සහ 1967/68 සිට නියම විදේශීය මූල්‍ය ලැබීම් දක්වේ.

II (උ) 13 මෑති සංඛ්‍යා සටහන

විදේශ මූල්‍ය පිළිබඳ මුල් ඇස්තමේන්තු හා නියම ලැබීම්

රුපියල් දශ ලක්ෂ

ආධාර වර්ග	1967/68		1968/69		1969/70		1970/71		1971/72 (මාස 15 ක් සඳහා)		1973	
	මුල් ඇස්තමේන්තු	නියම ලැබීම්	මුල් ඇස්තමේන්තු	නියම ලැබීම්	මුල් ඇස්තමේන්තු	නියම ලැබීම්	මුල් ඇස්තමේන්තු	නියම ලැබීම්	මුල් ඇස්තමේන්තු	නියම ලැබීම්	මුල් ඇස්තමේන්තු	නියම ලැබීම්
1. යෝජනා ක්‍රම ආධාර දීමනාද ඇතුළත්ව	125.0	67.0	213.0	113.4	176.8	116.1	111.3	201.0*	162.0†	191.2†	141.0	199.7
2. යෝජනා ක්‍රම නොවන (භාණ්ඩ) ආධාර	150.0	178.9	263.0	312.2	325.0	229.1	525.0	169.0	500.0	406.6	400.0	193.7

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව.

* වින මහජන සමූහාණ්ඩුවෙන් ලද රුපියල් දශලක්ෂ 100 ක මුදල් ණය ඇතුළුව.

† වින මහජන සමූහාණ්ඩුවෙන් ලද රුපියල් දශලක්ෂ 50 ක මුදල් ණය ඇතුළුව.

1. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් යෝජනා ක්‍රම ණයක් ලෙස වර්ග කරනු ලැබ ඇති වින මහජන සමූහාණ්ඩුවෙන් ලද රුපියල් 500 ලක්ෂයක මුදල් ණයක්ද ඇතුළත්වේ.

2. වාර්ෂික වාර්තාව — 1972, 151 පිටුව

1973 වර්ෂයේදී ආපසු ගෙවූ විදේශීය ණය ප්‍රමාණය රුපියල් 1,436 ලක්ෂයක් වූ අතර, ඉන් රුපියල් 623 ලක්ෂයක් යෝජනාක්‍රම ණය සම්බන්ධවද, රුපියල් 813 ලක්ෂයක් යෝජනාක්‍රම නොවන (භාණ්ඩ) ණය සම්බන්ධවද විය. මෙම ආපසු ගෙවීම් අඩුකළ විට, දළ විදේශීය ණය ප්‍රමාණය රුපියල් 4,029¹ ලක්ෂයකින් වැඩිවිය. රන් පවුම ණය නිදන් අරමුදලේ රුපියල් 48 ලක්ෂයක වැඩිවීමද සැලකිල්ලට ගනු ලැබූ කළ ඉදිරි වගකීම්හි වැඩිවීම රුපියල් 3,981 ලක්ෂයක් වනු ඇත.

රන් පවුම, යෝජනාක්‍රම සහ යෝජනාක්‍රම නොවන (භාණ්ඩ) ණය සම්බන්ධ ලැබීම් ආපසු ගෙවීම් සහ වගකීම් පිළිබඳ විස්තර II (උ) 14 වැනි සංඛ්‍යා සටහනින් දක්වේ.

II (උ) 14 වෙනි සංඛ්‍යා සටහන
විදේශීය ණය

සාරාංශය හා මූලය	රුපියල් දශ ලක්ෂ			
	1973 ණය ගැනීම්	1973 ආපසු ගෙවීම්	1973 වැඩිවීම	1973 දෙසැම්බර් අවසානයට වගකීම්
1. රන් පවුම ණය	—	—	—	78.0(අ)
2. යෝජනා ක්‍රම ණය	153.1	62.3	150.5	856.0
2.01 ජාත්‍යන්තර ප්‍රතිසංස්කරණ හා සංවර්ධන බැංකුව	0.8	13.2	— 12.4	125.7
2.02 ජර්මන් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමූහාණ්ඩුව	6.8	13.8	— 7.0	87.6
2.03 සෝවියට් සමාජවාදී සමූහාණ්ඩු සංගමය	0.5	11.2	— 10.7	69.6
2.04 ජර්මන් පෙඩරල් සමූහාණ්ඩුව (ආ)	21.7	6.4	15.3	101.6
2.05 කැනඩාව (ඇ)	12.2	5.9	6.4	37.6
2.06 චීන මහජන සමූහාණ්ඩුව	40.2	5.5	34.7	204.1
2.07 ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය (ඇ)	—	2.0	— 2.0	23.2
2.08 ඩෙන්මාර්කය	6.7	—	6.7	31.1
2.09 ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන සංගමය	32.2	—	32.2	95.1
2.10 එක්සත් රාජධානිය	7.5	2.7	4.8	19.6
2.11 ඉන්දියාව	5.0	0.9	4.0	4.0
2.12 සෝලන්ත මහජන සමූහාණ්ඩුව	—	0.4	— 0.4	0.3
2.13 යුගෝස්ලාවියානු මහජන සමූහාණ්ඩුව	—	0.3	— 0.3	0.8
2.14 ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව	19.5	—	19.5	55.6
ජාත්‍යන්තර ව්‍යවහාර මුදල් යළි-ඇදීම නිසා ණය වගකීමෙහි ඇතිවූ වැඩිවීම	—	—	59.6	—
3. යෝජනා ක්‍රම නොවන (භාණ්ඩ) ණය	193.7	81.3	252.4	1,861.3
3.01 ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය (ඉ)	83.9	16.0	68.0	661.4
3.02 එක්සත් රාජධානිය	4.7	7.0	— 2.3	287.6
3.03 ජර්මන් පෙඩරල් සමූහාණ්ඩුව (ආ)	10.1	5.9	4.2	253.8
3.04 ජපානය	36.7	18.2	18.5	265.7
3.05 ප්‍රංශය	38.3	16.2	22.1	108.7
3.06 ඉන්දියාව	11.4	8.5	2.9	72.1
3.07 කැනඩාව	6.1	—	6.1	84.5
3.08 චීන මහජන සමූහාණ්ඩුව	—	7.3	— 7.3	114.9
3.09 ඉතාලිය	—	2.0	— 2.0	10.5
3.10 සෝවියට් සමාජවාදී සමූහාණ්ඩු සංගමය	2.5	0.3	2.2	2.2
ජාත්‍යන්තර ව්‍යවහාර මුදල් යළි-ඇදීම නිසා ණය වගකීමෙහි ඇතිවූ වැඩිවීම	—	—	140.0	—
4. මුළු එකතුව	346.8	143.6	402.9	2,795.3(අ)

මූලය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

- (අ) මෙම ප්‍රමාණයෙන් රුපියල් දශ ලක්ෂ 44.8 ක් රන් පවුම ණය නිදන් අරමුදලේ මගින් පියවා ගනු ලැබීය.
- (ආ) "නෙට්වන්ස්ටාල්ට් පුර් විඩරවුල්ප්බන්" ආයතනයෙන් ලත් ණය ඇතුළත්ය.
- (ඇ) අපනයන ණය, රක්ෂණ සමාගමක ණයද ඇතුළත්ය.
- (ඈ) (i) ජාත්‍යන්තර සහයෝගීතා සංවිධානය හා (ii) සංවර්ධන ණය අරමුදලින් ගත් ණයද ඇතුළත්ය.
- (ඉ) ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන නියෝජ්‍යත්ව කෙරෙහි ගත් ණය හා මහජන නීති 480 යටතේ ගත් ණයද අඩංගුය.

1. මෙම ප්‍රමාණයෙන් රුපියල් 1996 ලක්ෂයක් ජාත්‍යන්තර ව්‍යවහාර මුදල් යළි-ඇදීම නිසා වගකීමෙහි ඇති වූ වැඩිවීම වේ.

(අ) රත්පවුම ණය

1973 වර්ෂය අවසාන වන විටද, 1972 වර්ෂය අවසානයේදී පැවති රුපියල් 780 ලක්ෂයක මට්ටමෙහි දළ ණය නොවෙනස්ව පැවතින. මෙයට හේතුව සමාලෝචනයට භාජනය වන වර්ෂය තුළදී ණයගැනීම් හෝ ආපසු ගෙවීම් කිසිවක් නොවීමය. කෙසේ වෙතත්, 1973 අවසානයේදී නොබෙරු ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය නිදන් අරමුදල්හි රුපියල් 48 ලක්ෂයක වැඩිවීමක් ඇතිවීම නිසා රුපියල් 332 ලක්ෂයක් විය.

(ආ) යෝජනාක්‍රම ණය

සැලකිල්ලට භාජනය වන වර්ෂය තුළදී උපයෝජනය කළ යෝජනාක්‍රම ණය ප්‍රමාණය රුපියල් 1,531 ලක්ෂයක් වන අතර, එවැනි ණය ආපසු ගෙවීම් රුපියල් 623 ලක්ෂයක් විය. මේ හේතුව නිසා යෝජනාක්‍රම ණය යටතේ ණය ගැනීම් නිසා වගකීම්හි ඇතිවූ ශුද්ධ වැඩිවීම රුපියල් 908 ලක්ෂයක් වේ. නමුත්, ජාත්‍යන්තර ව්‍යවහාර මුදල් යළි-ඇදීම නිසා ණය වගකීම්හි ඇති වූ රුපියල් 596 ලක්ෂයක වැඩිවීම සැලකිල්ලට ගනු ලැබූ කළ, ශුද්ධ වගකීම් රුපියල් 1,505 ලක්ෂයකින් වැඩිවිය. පූර්ව මුදල් වර්ෂයේදී (මාස 15) රුපියල් 1,166 ලක්ෂයක ලැබීමද, රුපියල් 774 ලක්ෂයක ආපසු ගෙවීමද සහ ජාත්‍යන්තර ව්‍යවහාර මුදල් යළි-ඇදීම නිසා වූ රුපියල් 563 ලක්ෂයක වැඩිවීමද යෝජනාක්‍රම ණය සම්බන්ධ ශුද්ධ වගකීම් රුපියල් 956 ලක්ෂයකින් ඉහළ නංවනු ලැබ තිබුණි.

පිළිවෙලින් රුපියල් 402, ලක්ෂයක්, රුපියල් 322 ලක්ෂයක්, රුපියල් 217 ලක්ෂයක් සහ රුපියල් 195 ලක්ෂයක් සපයමින් චීන භෙජන සමූහාණ්ඩුව, ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන සංගමය, ජර්මන් පෙඩරල් ජනරජය සහ ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව, වර්ෂය තුළදී යෝජනා ක්‍රම ආධාර සඳහා ප්‍රධාන දයකයන් විය. චීනයෙන් ලද ආධාර බෙහෙවින්ම දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුවට දුම්රිය යන්ත්‍ර සහ පෙට්ටි මිලට ගැනීමටත්, නැව සංස්ථාව විසින් නැව දෙකක් මිලදී ගැනීම සඳහාත් විය. ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන සංගමයෙන් ලද ආධාර මහවැලි යෝජනාක්‍රමය සඳහා වූ අතර, ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවෙන් ලද ආධාර උඩවලවේ යෝජනාක්‍රමය සම්බන්ධයෙන් විය. බටහිර ජර්මන් ආධාර හුදෙක් ඇෆ්ලිපිටියේ කඩදසි කම්හලක් පිහිටුවීම උදෙසා විය.

උපයෝජනය කරනු ලැබූ යෝජනාක්‍රම ණය සම්බන්ධ බේරීමට ඇති වගකීම් රුපියල් 8,560 ලක්ෂයක් වූ අතර, එය මුළු දළ විදේශීය ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 31 ක් වේ. පූර්ව වර්ෂය අවසානයේදී බේරීමට ඉතිරිව තිබූ ප්‍රමාණය රුපියල් 7,055 ලක්ෂයක් විය.

(ඇ) යෝජනා ක්‍රම නොවන (භාණ්ඩ) ණය

1971/72 (මාස 15) වර්ෂයේ උපයෝජනය කරනු ලැබූ ප්‍රමාණය වූ රුපියල් 4,066 ලක්ෂය සමඟ සැසඳීමේදී 1973 වර්ෂයේදී උපයෝජනය කරනු ලැබූ භාණ්ඩ ආධාර ප්‍රමාණය රුපියල් 1,937 ලක්ෂයක් විය. 1973 වසර තුළදී ආපසු ගෙවීම් රුපියල් 813 ලක්ෂයක් විය. කෙසේ වෙතත්, භාණ්ඩ ආධාර යටතේ ණයට ගැනීම් හේතුකොට ගෙන වගකීම්හි ශුද්ධ වැඩිවීම රුපියල් 2,524 ලක්ෂයක් විය. මෙය, 1973 මුදල් වර්ෂය තුළදී ශුද්ධ වගකීම්හි ඇතිවූ වැඩිවීමෙන් රුපියල් 1,400 ලක්ෂයක් හෙවත් සියයට 55 ක් පමණ ජාත්‍යන්තර ව්‍යවහාර මුදල් යළි-ඇදීම හේතුකොට ගෙන සිදු වූවකි.

භාණ්ඩ ආධාර සම්බන්ධ ප්‍රධාන සැපයුම්කරුවන් වූයේ, ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය (රුපියල් 839 ලක්ෂය), ප්‍රංශය (රුපියල් 383 ලක්ෂය), ජපානය (රුපියල් 367 ලක්ෂය), ඉන්දියාව (රුපියල් 114 ලක්ෂය) සහ ජර්මන් පෙඩරල් ජනරජය (රුපියල් 101 ලක්ෂය) යි. මෙම සවරූපයේ ණය යටතේ කරනු ලැබූ ප්‍රධාන ආයාතයන් නම්, තිරිඟු පිටි, පොහොර, කාර්මික අමුද්‍රව්‍ය සහ යන්ත්‍රසූත්‍ර, මෝටර් රථ සහ මෝටර් රථ අමතර කොටස් සහ දුරකථන උපකරණයන් වේ. එක්සත් ජනපදයෙන් ලද ආධාර මුළුමනින්ම තිරිඟු පිටි වෙනුවෙන් විය. මුදල් වර්ෂය අවසානය වනවිට යෝජනා ක්‍රම නොවන ආධාර සම්බන්ධ බාහිර වගකීම් රුපියල් 18,613 ලක්ෂයක් වූ අතර, 1971/72 වර්ෂය අවසානයේදී බේරීමට තිබූ ප්‍රමාණය රුපියල් 16,090 ලක්ෂයක් විය.

1973 වර්ෂය තුළදී රුපියල් 2460 ලක්ෂයක් රජයේ විදේශාධාර ප්‍රතිපාර්ශ්වීය අරමුදලට බැරකරනු ලැබූ අතර, ඒ හා සමානම ප්‍රමාණයක් අයවැය කටයුතු සඳහා ඉන් ආපසු ගනු ලැබීය. 1971/72 මුදල් වර්ෂයේදී (මාස 12 අනුපාතික පදනම යටතේ) ඊට බැරකළ සහ ඉන් ආපසු ගනු ලැබූ ප්‍රමාණය රුපියල් 3152 ලක්ෂයක් විය.

යෝජනා ක්‍රම නොවන (හාණ්ඩ) ණය යටතේ කරනු ලැබූ ආනයන හේතූකොට ගෙන ඇතිවූ රුපියල් අරමුදල් සහ අයවැය කටයුතු සඳහා ඒවායේ උපයෝජනය සම්බන්ධ විස්තර II වෙනි පරිශිෂ්ටයේ 43 වෙනි සංඛ්‍යා සටහනින් දක්වේ.

නිදන් අරමුදල්

1973 මුදල් වර්ෂය අවසානයේදී රන්පවුම් ණය නිදන් අරමුදල් සහ රුපියල් ණය නිදන් අරමුදල්හි වෙළෙඳපොළ වටිනාකම පිළිවෙලින් රුපියල් 448 ලක්ෂයක් සහ රුපියල් 10,543 ලක්ෂයක්වූ අතර, පූර්ව මුදල් වර්ෂය අවසානයේදී එය පිළිවෙලින් රුපියල් 400 ලක්ෂයක් සහ රුපියල් 8,304 ලක්ෂයක් විය.

1973 වර්ෂයේදී රන්පවුම් ණය නිදන් අරමුදලේ වටිනාකම රුපියල් 48 ලක්ෂයකින් වැඩිවිය. මෙම වැඩිවීම නව දයකවීම් (රුපියල් 12 ලක්ෂය) ආයෝජනය කිරීමෙන්, කලින් කරනු ලැබූ ආයෝජනයන් සඳහා ලද පොළී ඉපැයුම් (රුපියල් 20 ලක්ෂය) සහ ආයෝජනයන්ගේ වෙළෙඳ පොළ වටිනාකමේ අගය වැඩිවීමත් (රුපියල් 16 ලක්ෂය) යන හේතූන්ගේ ප්‍රතිඵලයකි.

රුපියල් ණය නිදන් අරමුදලහි වෙළෙඳපොළ වටිනාකම රුපියල් 2,238 ලක්ෂයකින් වැඩි විය. මෙය, ණය ආපසු ගෙවීම් මගින් (රුපියල් 261 ලක්ෂය) තරමක් දුරට සමහන් වූ නව දයකවීම් ආයෝජනයෙන් (රුපියල් 1,717 ලක්ෂය), කලින් කරනු ලැබූ ආයෝජනයන් විසින් උපයනු ලැබූ පොළියෙන් (රුපියල් 773 ලක්ෂය) සහ කලින් කරනු ලැබූ ආයෝජනයන්ගේ වෙළෙඳපොළ වටිනාකම වැඩිවීමෙන් (රුපියල් 8 ලක්ෂය) ඉදිම ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඇති වූවකි.

නිදන් අරමුදලහි ආයෝජන 1971 සැප්තැම්බර් මස 1 දින සිට ක්‍රියාත්මක වූ ඒකාබද්ධ ආයෝජන අරමුදල මගින් දැන් සිදුවේ. මෙම අරමුදලේ ක්‍රියාකාරිත්වය පිළිබඳ විස්තර 1972 වර්ෂය සඳහා වූ වාර්ෂික වාර්තාවේ දක්වනු ලැබේ.¹

බාහිර සැපයුම්කරුවන්ගේ ණය ²

නාවකාලික දත්තයන්ට අනුව, 1973 මුදල් වර්ෂය අවසානයේදී බාහිර සැපයුම් කරුවන්ගේ ණය යටතේ රජයේ දෙපාර්තමේන්තුවල වගකීම රුපියල් 1,942 ලක්ෂයක් විය. බේරීමට ඉතිරිව තිබූ මුළු වගකීම් ප්‍රමාණයෙන් අඩකටත් වඩා ප්‍රමාණයක් ආහාර දෙපාර්තමේන්තුව හා සම්බන්ධව වූ අතර, ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුව සහ තැපැල් සහ විදුලි පණිවුඩ දෙපාර්තමේන්තුව සම්බන්ධව පිළිවෙලින් රුපියල් 477 ලක්ෂයක් සහ රුපියල් 336 ලක්ෂයක් විය. සමාලෝචනයට භාජනය වන වර්ෂය තුළදී වගකීම් පූර්ව මුදල් වර්ෂයේ අවසානයේ වගකීම් වලට වඩා රුපියල් 1120 ලක්ෂයක වැඩිවීමක් පෙන්නුම් කළේය.

4. අර්ධ රාජ්‍ය ආයතන විසින් ණය ගැනීම

(අ) ජාතික නිවාස අරමුදල

සමාලෝචනයට භාජනය වන වර්ෂය තුළදී ජාතික නිවාස ණයකර කිසිවක් නිකුත් නොකෙරිණ. කෙසේ වෙතත්, 1957 දී නිකුත් කළ, එකක් රුපියල් 100 ලක්ෂය බැගින් වූ ණයකර දෙකක් 1973 ජූනි 1 දින සහ නොවැම්බර් 1 දින ආපසු ගෙවනු ලැබීය. මුදල් වර්ෂය අවසානයේදී නිකුත් කළ සහ බේරීමට ඉතිරිව ඇති මුළු නිවාස ණයකර ප්‍රමාණය රුපියල් 710 ලක්ෂයක් විය. ණයකර නිකුතුව සම්බන්ධ අනුදත් සීමාව වර්ෂය තුළදී රුපියල් 2,200 ලක්ෂය හිමි නොවෙනස්ව පැවතින. ජාතික නිවාස ණයකර නිදහස් කරලීම උදෙසා පිහිටුවන ලද නිදන් අරමුදලහි ඉතා කිට්ටු වෙළෙඳපොළ වටිනාකම 1973 දෙසැම්බර් මස අවසානයේදී රුපියල් 225 ලක්ෂයක් විය.

1. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු වාර්තාව 1972— 155, පිටුව
2. රාජ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවල ආයතනයන් සම්බන්ධ බාහිර සැපයුම්කරුවන්ගේ ණය 'රාජ්‍ය ණයෙහි' කොටසක් ලෙස ඇතුළත් කරනු නොලැබේ.

(ආ) රාජ්‍ය උකස් බැංකුව

රුපියල් 75 ලක්ෂයක් (1970/73 සියයට 3 ණයකර) සඳහා වූ රාජ්‍ය උකස් බැංකු ණයකර නිකුතුව 1973 අප්‍රේල් මසදී ආපසු ගෙවනු ලැබූ අතර, මෙම ගෙවීම සමඟ සමහර විටම, නමුත් සියයට 9 ජේ වඩා ඉහළ පොළී අනුපාතිකයකට, 1983/85 අලුත් ණයකරයක් නිකුත් කරනු ලැබීය. 1971/72 මුදල් වර්ෂය අවසානය වන විට රුපියල් 322 ලක්ෂයක්වූ නිකුත් කළ සහ බේරීමට ඉතිරිව තිබූ ණයකර ප්‍රමාණය 1973 අවසානය වනවිට එම වේටමේම පැවතින.

5. 1974 අයවැය ලේඛනය

1974 මුදල් වර්ෂය (ජනවාරි සිට දෙසැම්බර් දක්වා) සඳහා වූ අයවැය ලේඛනය ජාතික රාජ්‍ය සභාව වෙත 1973 නොවැම්බර් 1 දින ඉදිරිපත් කරනු ලැබූ අතර එය 1973 දෙසැම්බර් 19 වන දින අනුමත කරනු ලැබීය.

ජාත්‍යන්තර ආර්ථික අසාධනව නිසා ශ්‍රී ලංකාව වැනි රටවලට මුහුණ පෑමට සිදුව ඇති දුෂ්කරතාවන් පිළිබඳව මුදල් ඇමතිතුමා තම අයවැය ලේඛනයෙන් අවධානය යොමු කොට තිබේ. ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය ක්‍රමය බෙහෙවින් අර්බුදකාරී සහගත වේ. විදේශයන්හි පොදු උද්ධමනීය තත්ත්වයන්හි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස අත්‍යවශ්‍ය භාණ්ඩයන්හි මිල ඉහළ යාම රටෙහි සම්පත් කෙරේ දැඩි පීඩනයන් ඇති කොට ඇතිවා පමණක් නොව, අයවැය ලේඛන සම්පාදනයද විශේෂයෙන්ම දුෂ්කර කාර්යයක් බවට පමුණුවා ඇත. ආහාර ආයතනයන්හි නියුණු ලෙස ඉහළ යන මිලයන් ආහාර සහනාධාර සම්බන්ධ අයවැය පැහැදීම ඉහළ නංවා ඇත. එසේම එම වියදම් නිවැරදිව පුරෝකථනය කිරීමද දුෂ්කර බවට පමුණුවා ඇත. පස් අවුරුදු සැලැස්මේ පළමු වසරේ එතරම් සතුටුදායක නොවන ක්‍රියාකාරිත්වය පිළිබඳව කරුණු දක්වමින් සැලැස්මේ දෙවන වසරේ ක්‍රියාකාරිත්වය සම්බන්ධව නිශ්චිත වැඩි දියුණුවක් ඇතිව තිබෙන බව මුදල් ඇමතිතුමා සඳහන් කළේය. 1973 වර්ෂය සම්බන්ධව සියයට 5 ක වර්ධන වේගයක්ද, 1974 වර්ෂය සම්බන්ධව සියයට 7 සිට 8 දක්වා වඩා ඉහළ වර්ධන වේගයක්ද, ඔහු අපේක්ෂා කරනු ලැබීය. සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක වර්ධන ගිණුම් අතිරික්තයන් ලබා ගැනීම සම්බන්ධව මෙන්ම පස් අවුරුදු සැලැස්මේ දක්වා ඇති රාජ්‍ය අංශයේ ආයෝජන ඉලක්කයන් සපුරා ගැනීම සම්බන්ධවද අවධානය යොමු කොට ඇත.

අයවැය ලේඛනයේ නව ආදායම් සහ වියදම් යෝජනා මගින් ජාතික රාජ්‍ය සභාව වෙත කලින් ඉදිරිපත් කරනු ලැබූ පූර්ව අයවැය ඇස්තමේන්තුවල සැලකිය යුතු වෙනසක් ඇති කරනු නොලැබීය. මීට ප්‍රධානතම හේතුව වූයේ ආහාර සහනාධාරය සම්බන්ධ යෝජනා කීපයක් 1973 ඔක්තෝබර් 1 දින සිට ක්‍රියාත්මක කිරීම හා අයවැය සම්බන්ධ ඒවායේ බලපෑම පූර්ව අයවැය ඇස්තමේන්තුවල මේ වන විටත් ඇතුළත්ව තිබීමත්ය. මේ නිසා අයවැය යෝජනා වත් මූලික වශයෙන් බදු ක්‍රමය විධිමත් කිරීම, ඇතැම් ආයතනික වෙනස්කම් ඇති කරනු ලැබීම සහ පසුගිය වර්ෂ තුළදී පැන නැගී ඇති දුෂ්කරතාවන් මහඟරවා ගැනීමට සහනයන් සැපයීම යන කරුණුවලට සීමා විය.

1971/72 මුදල් වර්ෂයේදී ආරම්භ කරනු ලැබූ වැඩ සටහන් අයවැය ක්‍රමයට අනුව වියදම් වර්ග කිරීම 1974 සඳහා වන අයවැය මගින් සම්පූර්ණ කරනු ලැබීය. 1971/72 දී පළමුවෙන් අනුගමනය කළ එක්සත් ජාතීන්ගේ සම්මත වර්ගීකරණයට අනුව ආදායම් ඇස්තමේන්තු ඉදිරිපත් කරනු ලැබ ඇත.

සමස්ත අයවැය තත්ත්වය

1974 මුදල් වර්ෂය සඳහා සමස්ත අයවැය තත්ත්වය II (c) 15 වැනි සංඛ්‍යා සටහනේ දක්වා ඇත.

II (c) 15 වැනි සංඛ්‍යා සටහන
සමස්ත අයවැය තත්ත්වය - 1974

රුපියල් දස ලක්ෂ

ශීර්ෂයන්	පූර්ව අයවැය ඇස්තමේන්තු	අනුමත කළ ඇස්තමේන්තු
1. පුනරාවර්තන වියදම	3,913.6	3,918.6
ඌන - වියදම් හැර(2%)	78.3	78.4
	3,835.3	3,840.2
2. ප්‍රාග්ධන වියදම	1,974.7	1,997.2
ඌන - වියදම් හැර(25%) ¹	353.9	359.5
	1,620.8	1,637.7
3. අත්තිකාරම් ගිණුම	100.0	100.0
4. මුළු වියදම	5,556.1	5,577.9
5. මුළු ආදායම	4,114.5	4,114.5
6. අය වැය හිඟය	1,441.6	1,463.4
නිදන් අරමුදල් යනාදියට දායක දීමනා හැර	559.2	559.2
7. ශුද්ධ මූල්‍ය හිඟය	882.4	904.2
8. අය වැය හිඟය පියවීම		
8.1 බැංකු නොවන මූල්‍යන් ගෙන් වෙළඳ පොළේ ණය ලබා ගැනීම්		720.0
8.2 පරිපාලන ණය ගැනීම්		50.0
8.3 බාහිර මූල්‍ය		
8.3.1 යෝජනා ක්‍රම ණය සහ දීමනා		140.0
8.3.2 යෝජනා ක්‍රම නොවන (භාණ්ඩ) ණය		400.0
8.4 නොපියවූ පරතරය (බැංකුවලින් ණය ගැනීම්)		153.4
9. ශුද්ධ මූල්‍ය හිඟය පියවීම		
9.1 බැංකු නොවන මූල්‍යන් ගෙන් වෙළඳ පොළේ ණය ලබා ගැනීම්		431.8
9.2 පරිපාලන ණය ගැනීම්		50.0
9.3 බාහිර මූල්‍ය		
9.3.1 යෝජනා ක්‍රම ණය සහ දීමනා		22.4
9.3.2 යෝජනා ක්‍රම නොවන (භාණ්ඩ) ණය		246.6
9.4 නොපියවූ පරතරය (බැංකු ණය ගැනීම්)		153.4

මූලය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

1. ඌන වියදම් ගණනය කොට ඇත්තේ නිදන් අරමුදල් දායකත්වයන් හා රාජ්‍ය ණය සෘජු ආපසු ගෙවීම් ප්‍රාග්ධන වියදමෙන් අඩු කිරීමෙනි.

“පූර්ව අයවැය ඇස්තමේන්තු” නිරූපිත අයවැය කලාවට පුළුල් ජාතික රාජ්‍ය සභාව වෙත ඉදිරිපත් කරනු ලැබූ කෙටුම්පත් ඇස්තමේන්තුවල ඇතුළත් පරිදි ආදායම්, වියදම් සහ හිඟයන් පිළිබඳ සංඛ්‍යා පෙන්වනු ලබයි. අනෙකුත් ලැබීම් ඇතුළුව පවතින බඳු දනුපාතිකයන් යටතේ ලබා ගත හැකි මුළු ආදායම ඒ මගින් දැක්වේ. පූර්ව අයවැය සංඛ්‍යාවන්හි ඇතුළත් වියදම් ඇස්තමේන්තු මගින් 1974 මුදල් වර්ෂය සඳහා රජයේ ප්‍රාග්ධන සහ වර්තන වියදම් මූල්‍යකරණයට අවශ්‍ය මුළු පැහැදීම පෙන්වනු ලබයි.

සංඛ්‍යා සටහනේ 'අනුමත කළ ඇස්තමේන්තු' තීරුව ජාතික රාජ්‍ය සභාව විසින් අනුමත කළ පරිදි ආදායම, වියදම සහ මූල්‍යකරණය පිළිබඳ යෝජනා දක්වේ. පූර්ව හා අනුමත කළ ඇස්තමේන්තු යන ඇස්තමේන්තු දෙකට සටහන අනුව අපේක්ෂිත ආදායම එක සමාන වන බව දැකීමට පුළුවන. මීට හේතුව වන්නේ 1974 වර්ෂයේ ආදායම සම්බන්ධව අයවැය යෝජනාවන් මුළු ආදායම කෙරේ කිසිදු ශුද්ධ බලපෑමක් ඇති කරනු ලැබ නොතිබීමය.

1974 වර්ෂය සඳහා මුළු ආදායම රුපියල් 41,145 ලක්ෂයක් වෙතැයි ඇස්තමේන්තු කර ඇති අතර එය 1973 මුදල් වර්ෂයේ නියම ආදායමට වඩා රුපියල් 805 ලක්ෂයක හෙවත් සියයට 2 වැඩිවීමක් පෙන්නුම් කරයි.

ලංකා වියදම සඳහා ගලපනු ලැබූ මුළු වියදම 1974 දී රුපියල් 55,779 ලක්ෂයක් වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරෙන අතර එය 1973 නියම වියදමට වඩා රුපියල් 1,302 ලක්ෂයක හෙවත් සියයටක 2.4 වැඩිවීමක් නිරූපනය කරයි. අනුමත කළ ඇස්තමේන්තුවට අනුව පුනරාවර්තන වියදම මූලික වශයෙන්ම රුපියල් 50 ලක්ෂයක වෙනසක් ඇති කළ කාරක සභා අවස්ථාවේ සංශෝධනයන්ට අනුව පූර්ව අයවැය ඇස්තමේන්තුවලට වඩා සුළු වැඩිවීමක් පමණක් පෙන්නුම් කෙරේ. කෙසේ වෙතත් 1973 වර්ෂයේ නියම පුනරාවර්තන වියදම ස ග සැසඳු විට ඉන් රුපියල් 165 ලක්ෂයක හෙවත් සියයට 0.4 ක අඩුවීමක් දක්වේ. නිදන් අරමුදල් සඳහා දයක දීමනා සහ රාජ්‍ය ණය ආපසු ගෙවීම අඩු කරනු ලැබූ විට 1974 වර්ෂය සඳහා ප්‍රාග්ධන වියදම රුපියල් 10,785 ලක්ෂයක් වනු ඇතැයි ඇස්තමේන්තු කර ඇති අතර එය 1973 නියම ප්‍රාග්ධන වියදමට වඩා රුපියල් 314 ලක්ෂයක හෙවත් සියයට 2.8 කින් අඩුය.

1973 දී මෙන්ම, අත්තිකාරම් ගිණුම් කටයුතු පිළිබඳව අපේක්ෂිත ශුද්ධ ගෙවීම් සම්බන්ධයෙන් රුපියල් 1,000 ලක්ෂයක වෙන් කිරීමක් කරනු ලැබ ඇත. පූර්ව අයවැය ඇස්තමේන්තු සහ අනුමත කළ ඇස්තමේන්තුවල ප්‍රාග්ධන වියදම් සම්බන්ධව රුපියල් 225 ලක්ෂයක වෙනස බෙහෙවින්ම කම්මාන සහ විද්‍යා කටයුතු අමාත්‍යාංශයේ වියදම් සම්බන්ධව කාරක සභා අවස්ථාවේදී කරනු ලැබූ ඇතැම් සංශෝධනයන්ගේ ප්‍රතිඵලයකි.

අනුමත කළ ඇස්තමේන්තු අනුව පැතිවන අයවැය හිඟය රුපියල් 1,4634 ලක්ෂයක් වන අතර එය 1973 වර්ෂය සඳහා මූලික වශයෙන් ඇස්තමේන්තු කළ අයවැය හිඟයට වඩා රුපියල් 1,730 ලක්ෂයකින් ඉහළය. මෙම අයවැය හිඟය රුපියල් 7,200 ලක්ෂයක් වන දේශීය බැංකු නොවන ණය ගැනීම් මගින්, රුපියල් 500 ලක්ෂයක් වන පරිපාලන ණය ගැනීම් මගින් සහ රුපියල් 5,400 ලක්ෂයක් වන විදේශ ණය ගැනීම් මගින් ද පියවීමට අපේක්ෂා කරනු ලබන අතර, මේ අනුව නොපියවූ පරතරය වන රුපියල් 1,534 ලක්ෂය දේශීය බැංකු ක්‍රමයෙන් ලබා ගන්නා ණය මගින් පියවනු ඇත.

අයවැය ලේඛනයේ ඇතුළත් නව යෝජනා

(i) ව්‍යාපාර පිරිවැටුම් බද්ද:

ව්‍යාපාර පිරිවැටුම් බද්ද සම්බන්ධ මුදල් ඇමතිතුමාගේ යෝජනාවන්, පිරිවැටුම් බදු ව්‍යුහය පිළිබඳව සලකා බැලූ නිල කමිටුවක යෝජනාවන් මත පදනම් විය. බදු තීරු සංඛ්‍යාව අඩු කරන ලෙසද සෑම බදු තීරුවකටම අයත් භාණ්ඩ වර්ග කිරීම විධිමත් කරන ලෙසද, බදු ගෙවීම් පැහැර හැරීම අඩු කිරීම උදෙසා බද්ද වඩාත් පුළුල් පදනමක පිහිටුවන ලෙසද මෙම කමිටුව යෝජනා කර තිබුණි.

අයවැය යෝජනාවන්ට අනුව ප්‍රධාන භාණ්ඩ වර්ග කිරීම් මූලික බදු තීරු 5 කට අතුළත් වේ. එනම් සියයට 1 සහනදායී අනුපාතිකය, සියයට 5 සම්මත අනුපාතිකය සහ සියයට 15, සියයට 25 සහ සියයට 35 ඉහළ බදු අනුපාතිකයන්ද වේ. මීට අර්ථකථන වශයෙන් ටෙරිපිළි සහ මෘත ලද ඇඳුම් සම්බන්ධව විශේෂ බදු තීරු දෙකක්ද මුදල් ඇමතිතුමා විසින් යෝජනා කරනු ලැබීය. පිරිසිදු කපු හෝ කෘත්‍රීම හෝ මෙම දෙවර්ගයම මිශ්‍රකළ හෝ සියළුම රෙදි සියයට 10 ක බදු අනුපාතිකයකටද මසන ලද ඇඳුම් සියයට 20 බදු අනුපාතිකයකටද යටත් වනු ඇත.

1. ශ්‍රී ලංකාණ්ඩුවේ 1973 නොවැම්බර් 1 දින දරණ අංක 83/8 අති විශේෂ ගැටළු පත්‍රය බලන්න.

මීට පළමු, කෘත්‍රීම රෙදි සහ කෘත්‍රීම රෙදිවලින් මසන ලද ඇඳුම් සියයට 40 ක බදු අනුපාතිකයකට යටත්ව තිබුණි. මෙම භාණ්ඩ මිල පහත හෙලීමෙන් මෙම බදු අඩු කිරීමහි වාසි පාරිභෝගිකයාට ලැබීම සහතික කිරීම රජයේ අපේක්ෂාව විය. කපු නුල් සඳහා වූ සියයට 5 ක බදු අනුපාතිකයද සියයට 1 දක්වා අඩු කරනු ඇත. ඛනිජ තෙල් නිෂ්පාදිත සම්බන්ධව අදාළ වන සියයට 42 සහ සියයට 23 විශේෂ බදු අනුපාතිකයන් නොවෙනස්ව පවතිනු ඇත. බදු මහ හැරීම වැළැක්වීමේ අරමුණ ඇතිව දූව, ලී බඩු, සපත්තු සහ ආහරණ නිෂ්පාදනය මෙන්ම සිල්ලර වෙළඳාමද සමාන බදු අනුපාතිකයන්ට යටත් කරනු ලැබීය. එසේම ව්‍යාපාර පිරිවැටුම් බද්ද යටතට පහත දැක්වෙන භාණ්ඩ හැර අන් සියළු භාණ්ඩ පත් කරනු ලැබීය:

- (අ) ලංකාවේ නිපදවා නිෂ්පාදකයා විසින්ම අපනයනය කරනු ලබන භාණ්ඩ.
- (ආ) ප්‍රවාහනී පත්‍ර හැර, පොත්පත්, සඟරා සහ වාර සඟරා.
- (ඇ) බනිස් සහ විස්කෝතු ඇතුළත්ව පාන්.
- (ඈ) බිත්තර.
- (ඉ) කිරි (උකු කළ, වියලි කළ, අමු, කල් තබා ගත හැකි සහ විෂ නැසූ වර්ග).
- (ඊ) ගිනි පෙට්ටි.
- (උ) සමුපකාර හෝ බලයලත් වෙළඳුන් මගින් අලෙවි කරනු ලබන කරවල, සහල්, සීනි සහ කිරිඟු පිටි.
- (ඌ) වි අලෙවි මණ්ඩලයට විකුණනු ලබන වි.

තම මූල්‍ය කටයුතු සම්බන්ධ ස්වාධීනතාව පළාත්පාලන ආයතනවලට වඩාත් අවබෝධ කර දීමේ අරමුණ ඇතිව, ව්‍යාපාර පිරිවැටුම් බද්ධ පිළිබඳ යෝජිත විධිමත් කිරීම් පළාත් පාලන මූල්‍ය කටයුතු පිළිබඳ ඇතැම් ප්‍රතිසංස්කරණයන්ට ද සම්බන්ධ කරනු ලැබ ඇත. මෙම අරමුණු ඉටු කර ගැනීම උදෙසා, පොදු සේවා අරමුදල සහ පළාත් පාලන ආයතනවල සේවකයන්ට සහ විශ්‍රාම ලැබූ අයට දීමනා ගෙවීම උදෙසා සපයනු ලබන දීමනාවද ඉවත් කිරීමට තීරණය කරන ලැබීය¹ මේ නිසා සම්පත්හි ඇතිවන අඩුව පිරිමසනු සඳහා මූලික පියවරක් ලෙස දේශීය ආදායම් බදු දෙපාර්තමේන්තුව මගින් නිෂ්පාදිත නොවන භාණ්ඩයන්ගෙන් එකතු කරගනු ලබන පිරිවැටුම් බදු ආදායමින් සියයට 4 ක් පළාත් පාලන කොමසාරිස්වරයා මගින් පළාත් පාලන බල මණ්ඩලයන්ට ලබා දීමටද යෝජනා කෙරිණ. මෙම අරමුදල් සැපයීම බදු ගෙවන්නන් විසින් ආදායම් බදු දෙපාර්තමේන්තුවට සපයනු ලබන ආදායම් ප්‍රකාශන මත පදනම් වනු ඇත.

මෙම වැඩ පිළිවෙල, පළාත් පාලන ආයතන සියයට 4 බද්දට සමාන බද්දක් බලපත්‍ර ගාස්තු මගින් හෝ වෙනත් ස්වරූපයකින් සෘජුව ලබා ගැනීමට අවශ්‍ය තමන්ගේම ලේඛන සකස් කර ගනු ලබන තෙක් පමණක් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන අතුරු වැඩ පිළිවෙලකි.

ව්‍යාපාර පිරිවැටුම් බදු අනුපාතිකයන්හි මෙම වෙනස්වීම් මේ මගින් කලින් අපේක්ෂිත ආදායම සම්බන්ධයෙන් කිසිදු ශුද්ධ බලපෑමක් 1974 වර්ෂය තුළදී ඇති නොකරනු ඇතැයි බලාපොරොත්තු වේ. පළාත් පාලන ආයතනයන්ට දෙනු ලබන දීමනාවන් ඉවත් කිරීම නිසා සමාන ප්‍රමාණයකින්ම වියදම අඩුවීම මගින් හිලච්ච වන නිසා, දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවෙන් පළාත් පාලන කොමසාරිස් වෙත පිරිවැටුම් බදු ලැබීම් මාරු කිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ආදායමේ ඇතිවන අඩුවීමත් සමස්ත අයවැය තුලනයට කිසිදු බලපෑමක් ඇති කරනු නොලබනැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

1. ප්‍රමාණවත් සෘජු ආදායමක් ලැබීමට හැකි තත්ත්වයක ගම් සහා පසු නොවන නිසා ඒවායේ කාර්ය මණ්ඩලය ව වෙනත ගෙවීමට තවදුරටත් ගම් සභාවලට මුදල් සපයනු ඇත.

(ii) පවත්නා වර්ෂය පදනම් කර ආදායම් බදු අය කිරීම:

දැනට පවත්නා වර්ෂය පදනම් කොට ආදායම් බදු අය කරනු ලබන්නේ රැකියාවලින් ලැබෙන ආදායම් සම්බන්ධව පමණකි. 1973 වර්ෂය සඳහා වන අයවැය කථාවේදී 1975/76 තක්සේරු වර්ෂයේ සිට පවත්නා වර්ෂය මත පදනම් කරගෙන සියළු මූල්‍යන්ගෙන් ලැබෙන ආදායම් සම්බන්ධව බදු අය කරනු ලබන බව මුදල් ඇමතිතුමා විසින් ප්‍රකාශ කරනු ලැබ තිබුණි. කෙසේ වෙතත් දැනට 1976 සිට තක්සේරු වර්ෂය ලීන් වර්ෂය බවට පත් කිරීමට තීරණය කරනු ලැබ ඇත. මෙම යෝජනාව ක්‍රියාත්මක වීම අනුව 1975 අප්‍රේල් මස 1 දින සිට 1975 දෙසැම්බර් 31 දින දක්වා කාලච්ඡේදයේ ලාභ සහ ආදායම් කිසිදු තක්සේරු වර්ෂයක් වෙනුවෙන් බද්දට හසු නොවනු ඇත. මේ සම්බන්ධව තීරණයක් පසුව ගනු ලබනු ඇත.

(iii) සමාගම්හි අයිති පුළුල් කිරීම සහ සමාගම් බද්ද අඩු කිරීම:

දේශීය ආදායම් කොමසාරිස්වරයා සෑහීමට පත්වන අයුරින් තම සමාගම්හි ප්‍රාග්ධන අයිතිය පළල් පදනමක පිහිටුවා ඇති සමාගම් සම්බන්ධව සමාගම් බද්ද සියයට 10 කට වැඩි නොවන සහනදායී අඩු කිරීමක් කිරීමට යෝජනා කරනු ලැබීය. මෙය 1976 සිට ක්‍රියාත්මක කරනු ඇත. මෙවැනි යෝජනාවක් ධනය බෙදී යාමේ අසමතාවන් අඩු කිරීම සහ ඉතිරි කිරීමේ පුරුද්ද දිරිමත් කිරීම සම්බන්ධවත් බලපෑමක් ඇති කරනු ඇතැයි අදහස් කරනු ලැබේ. මෙම යෝජනාව සම්බන්ධ විස්තර අමාත්‍යාංශ කීපයක නිලධාරීන්ගෙන් යුක්ත කමිටුවක් මගින් පිළියෙල කරනු ලබන අතර, 1974 වර්ෂය අවසානයට පෙර සුදුසු කෙටුම්පත් ඇස්තමේන්තු ජාතික රාජ්‍ය සභාව වෙත ඉදිරිපත් කරනු ඇත.

(iv) ත්‍යාග බදු සහ මුද්දර බදු අනුපාතිකයන්හි වෙනස්වීම:

තෑගි කරනු ලබන දේපලවල වටිනාකම ඉතා විශාල නොවූ විට සහ එසේ තෑගි කරනු ලබන පුද්ගලයන් ආදායම් බදු ගෙවන්නන්ද නොවූ විට තෑගි බදු ගෙවීම පැහැර හැරීම විශේෂ යෝග්‍ය සිදුවන බව පෙනී ගොස් ඇත. මෙම බදු මහ හැරීමට වැලැක්වීම උදෙසා 1974/75 තක්සේරු වර්ෂයේ සිට රුපියල් 1,000 ට වැඩි රුපියල් 50,000 අඩු වටිනාකමකින් යුත් තෑගි සඳහා තෑගි බද්ද සියයට 3 ක මට්ටමෙහි නියම කරනු ලැබීමට යෝජනා කෙරිණ. සමානම හේතූන් පදනම් කොට ගෙන රු. 50,000 ට වඩා අඩු වටිනාකමකින් යුත් දේපල සංක්‍රාමයන් සම්බන්ධ මුද්දර බදු අනුපාතිකයද සියයට 3 ක් කරනු ඇත. මේ අනුව මෙම වටිනාකමේ දේපල තෑගි කිරීම සම්බන්ධව තෑගි බද්දක් ගෙවීමට සිදු නොවනු ඇත. ඊට හේතුව ගෙවනු ලබන මුද්දර බද්ද ගෙවිය යුතු තෑගි බද්ද වෙනුවෙන් දැනට කරනු ලබන්නාක් මෙන් හිලව් කිරීමට හැකි බැවිනි. එසේම තෑගි බද්ද යටතේ එවැනි තෑගිවලින් එකතුවූ ආදායම් මිනිපසු මුද්දර බද්ද ලෙස එකතු වනු ඇත. දැනට වටිනාකම රුපියල් 1000 කට වැඩි එහෙත් රු. 50,000 ට අඩු දේපල තෑගි සම්බන්ධ මුද්දර බදු අනුපාතිකය රුපියල් 15 ක් සහ දේපලෙහි වටිනාකමෙන් සියයට 1.6 ක්ද වන අතර, තෑගි බද්ද තෑගිගේ වටිනාකමින් සියයට 5 ක් වේ.

(v) බුද්ද බදු සහ ප්‍රාග්ධන වාසියේ බදු පිළිබඳ සහන:

පදිංචිය සඳහා නිවසක් උරුම වන අය ගෙවිය යුතු බුද්ද බදු සහ ප්‍රාග්ධන වාසි සම්බන්ධ බදු බර ඉතා අධික බව පෙනෙන්නට තිබුණි. විශේෂයෙන්ම මෙය නිවාස ණය ආධාරයෙන් නිවාස තනනු ලබන එසේම බුද්ද සහ ආදායම් බදු බර නිසා මෙම බදු ගෙවීම උදෙසා කමන්ගේ නිවාස විකිණීමට බල කෙරෙනු ලබන මධ්‍යම පංතිකයන් සම්බන්ධව අදාළ වේ. මේ හේතුව නිසා එක් නිවාසයක් පමණක් අයිති මධ්‍යම පංතික පවුල්වලට පහත සඳහන් ආකාරයෙන් සහන ලබා දීමට යෝජනා කරනු ලැබීය.

- (අ) මියගිය පුද්ගලයකු තම ජීවිත කාලය තුළදී කරන ලද සියළු ත්‍යාගයන්ද ඇතුළත්ව ඔහුගේ බුද්දලයේ වටිනාකම රුපියල් 150,000 නොඉක්මවයි නම් සහ අයිතිකරු ගේ මරණයෙන් පසුව පමණක් උරුමක්කරුවන්ට හිමිවන බුද්දලයට ඇතුළත් වන්නේ එකම නිවසක් පමණක් නම් එම නිවසේ වටිනාකම අනුව ගෙවිය යුතු වන බුද්ද බදු ප්‍රමාණය අය නොකරනු ඇත.
- (ආ) යමෙකු මියගිය දිනයේදී අයිතිය වෙනස්වීමේ හේතුවෙන් එවැනි නිවාස සම්බන්ධව පැනනගින ප්‍රාග්ධන වාසි සම්බන්ධව සාමාන්‍යයෙන් ගෙවිය යුතු ආදායම් බද්ද අය නොකරනු ඇත.

(vi) ශ්‍රී ලංකාව තම ව්‍යාපෘතියන්හි සහභාගීත්වයෙන් සානුබලයන්:

ශ්‍රී ලංකාවේ පදිංචිව, විදේශකයන්ගෙන් ලැබෙන දීමනා මගින් නඩත්තු විමට කැමති අනෙකුත් රටවල ජාතිකයන්ට ඒ සඳහා සානුබලයක් ලෙස, ඔවුන්ට පිටරටින් ලැබෙන ආදායම ආදායම් බද්දෙන් නිදහස් කිරීමටත්, එසේම පිටරට පිහිටා ඇති ඔවුන්ගේ ධනය සම්බන්ධව ධන බද්දෙන් නිදහස් කිරීමටත් යෝජනා කරනු ලැබීය. මීට අතිරේකව, ආදායම් සීමාවෙන් සහ අනිවාර්ය ඉතිරිකිරීම් නීති වලින්ද මොවුන් නිදහස් කරනු ලැබෙනු ඇත. කෙසේ වෙතත්, විශේෂයෙන් නිදහස් කරනු නොලැබූ ශ්‍රී ලංකාව ඇතුළත උපදින ආදායම් සම්බන්ධව මොවුන් ආදායම් බද්දට යටත්වනු ඇත. විනිමය පාලන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ඉඩදෙන පරිදි මෙවැනි පුද්ගලයන් විසින් විදේශයන්ගෙන් මෙරටට ලබන මුදල් සම්බන්ධව විවිභිය ලැබීමට ඔවුන්ට හිමිකමක් ඇති අතර, ඔවුන් විසින් මෙරටින් පිටරටට යවනු ලබන මුදල් සම්බන්ධව විවිභිය ගෙවීමටද ඔවුන්ට සිදුවනු ඇත. මෙම යෝජනාවන් ක්‍රියාත්මක කිරීම පහසු කරනු සඳහා මෙවැනි විදේශකයන්ට විනිමය පාලන දෙපාර්තමේන්තුවේ පරික්ෂාව යටතේ විදේශයන්හි බැංකු ගිණුම් තබා ගැනීමට අවසර දෙනු ඇත. ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටරටට යවනු ලබන්නන්ට ඔවුන්ගේ ඉතුරුම් මව් රටට යැවීම උදෙසා මීට සමාන වාසි විශේෂ ගිණුම් ක්‍රමයක් මගින් දැනටමත් ප්‍රදානය කරනු ලැබ ඇත.

(vii) නොතාරිස්වරුන් ලියාපදිංචි කිරීමේ පණතට සංශෝධන:

තැගී සහ සංක්‍රාම ඔප්පුවල වටිනාකම අඩුවෙන් ප්‍රකාශ කිරීම මගින් දේපළ අයිතිය වෙනස්වීමකදී ගෙවිය යුතු මුද්දර බදු සහ තැගී බදු ගෙවීම් බොහෝ දුරට පැහැර හරිනු ලැබේ. ආදායම් බදු, මුද්දර බදු, තැගී බදු සහ බුද්දල් බදු යන ස්වරූපයෙන් මේ අනුව අහිමිවන ආදායම් සාලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් වන බව ගණන් බලා ඇත. මේ නිසා නොතාරිස්වරුන් ලියාපදිංචි කිරීමේ පණත, ඔවුන්ගේ වගකීම් වඩාත් හොඳින් විස්තර කර දෙන අයුරින් සංශෝධනය කිරීමට යෝජනා කරනු ලැබීය. මෙවැනි නීතිය පැහැදිලි කිරීමක් නොතාරිස්වරුන්ට ඔවුන්ගේ රාජකාරි වඩාත් සඵල ලෙස ඉටු කරනු ලැබීමට උපකාරී වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරනු ලැබේ.

(viii) අනිවාර්ය ඉතිරි කිරීම්:

1971 අංක 6 දරණ පණත සහ 1972 අංක 15 දරණ නීතියේ විධිවිධාන යටතේ එකතු කරනු ලැබූ අනිවාර්ය ඉතිරිකිරීම් යෝජිත ජාතික සංවර්ධන බැංකුවේ ප්‍රාග්ධනයට දායකවීම ලෙස ප්‍රයෝජනයට ගනු ලබනු ඇත. අනිවාර්ය ඉතිරිකිරීම් සඳහා දායකවී ඇති පුද්ගලයන් හට ඔවුන්ගේ දායකවීම් ප්‍රමාණයන්ට අනුව කොටස් නිකුත් කරනු ලබනු ඇත. පිහිටුවනු ලබන ජාතික සංවර්ධන බැංකුව රාජ්‍ය අංශයේ කාර්මික, කෘෂිකාර්මික සහ වාණිජ ව්‍යාපාර යන්ට ප්‍රධාන වශයෙන් මැදි සහ දිගුකාලීන ණය සපයනු ඇත.

අනිවාර්ය ඉතිරිකිරීම් අයකරනු ලබන අවම ආදායම් මට්ටම දැනට පවතින වසරකට රුපියල් 12,000 මට්ටමේ සිට රුපියල් 18,000 ක මට්ටම දක්වා ඉහළ නංවනු ඇත. දැනට පුද්ගලයන් සඳහා අනිවාර්ය ඉතිරිකිරීම් ගෙවිය යුතු වන අවම ආදායම් මට්ටම වසරකට රුපියල් 12,000 වුවද, ස්වාමිපුරුණයා සහ භාර්යාව යන දෙදෙනාම සේවයේ නියුක්තව සිටින අවස්ථාවන්හිදී මෙම අවම සීමාව යැපෙන්නන්ගේ සංඛ්‍යාව සමඟ අනුපාතිකව රුපියල් 15,840 ක උපරිමය දක්වා වැඩි වේ.

(ix) දුමකොළ බද්ද:

සිගරට් සහ පයිප්ප දුමකොළ රාත්තලක් සඳහා ගෙවිය යුතු බද්ද රාත්තලකට රුපියල් 47.50 දක්වා රාත්තලකට රුපියල් 5 කින් අඩු කරනු ලැබීය. මේ නිසා, සෑම වර්ගයකම සිගරට්වල සිල්ලර මිල සහ 1 කින් අඩුවනු ඇත. මෙම ක්‍රියා මාර්ගය අනුගමනය කරනු ලැබුවේ අයවැය කථාව සමඟ දුමකොළ බදු අනුපාතිකය ඉහළ යා හැකිය යන අදහස උඩ

සමජේෂ්‍යණයේ යෙදුණු වෙළඳුන් විසින් සිදුකරනැයි සැකකරනු ලැබූ සිගෑට රාශිකරණයට පහර දීමක් ලෙසය. බදු අනුපාතිකය අඩු කිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ආදායමේ අඩුවීම, ඉහළ යන විකුණුම් මගින් සමහර වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරනු ලබන බැවින්, මේ මගින් ඉද්ධ වශයෙන් ආදායම් අභිවිච්චක් සිදුවෙතැයි අපේක්ෂා නොකෙරේ.

(x) පරිවර්තය රුපියල් ගිණුම්:

1973 ජනවාරි 1 දින¹ හඳුන්වා දෙනු ලැබූ පරිවර්තය රුපියල් ගිණුම් ක්‍රමය 'සම්ප්‍රදායික නොවන' නිර්‍යාතයන් සම්බන්ධව සැලකිය යුතු සානුබලයක් සපයනු ලැබ ඇතැයි සලකනු ලැබේ. මෙම භාණ්ඩ නිර්‍යාතකයන්ට තවත් දිරිගැන්වීම් සැපයීමේ අදහසින් මෙම ගිණුම් වලට බැර කරනු ලැබූ සියයට 2 අනුපාතිකය 1973 නොවැම්බර් 2 දින සිට සියයට 3 දක්වා ඉහළ නංවනු ඇත. නිර්‍යාතයන්ගේ නැ. වි. ස. වටිනාකමේ ඇතුළත් දේශීය ඵකතු කරන ලද වටිනාකම් ප්‍රමාණය තීරණය කිරීමේදී පරිපාලන ගැටළු ඇතිවිය හැකි බැවින් මෙම අනුපාතිකය කිසිදු භාණ්ඩයක් සම්බන්ධව වෙනසක් නොමැතිව ක්‍රියාත්මක කිරීමට තීරණය කරනු ලැබීය.

(xi) රාජ්‍ය සංස්ථාවන්හි මූල්‍ය කටයුතු පාලනය:

1971/72 වර්ෂයේ සඳහන් මුදල් ඇමතිතුමාගේ අයවැය කථාවේ ඇතුළත් යෝජනාවක් අනුව, රාජ්‍ය සංස්ථා පිළිබඳව ඒවා වෙත ඇතැම් මූල්‍ය බැඳීම් පැනවීම මගින් ඒවායේ මූල්‍ය කටයුතු පිළිබඳව වඩාත් පාලනයක් ඇති කිරීමට 1971 අංක 38 දරණ මූල්‍ය පනතේ දැවැන්ති කොටස පනවනු ලැබීය. මෙම බැඳීම් රාජ්‍ය සංස්ථාවන්හි මුදල් වර්ෂය ලීන් වර්ෂය හා සමවන වර්ෂය වූ 1973 මූල්‍ය වර්ෂයේ සිට ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබීමට අපේක්ෂා කෙරිණ. අදාළ වන මූල්‍ය වර්ෂය ආරම්භ වීමට ප්‍රථම සෑම සංස්ථාවක් හෝ ව්‍යවසායික මණ්ඩලයක් විසින්ම එහි වාර්ෂික අයවැය ලේඛනය ජාතික රාජ්‍ය සභාව වෙත අනිවාර්යයෙන්ම ඉදිරිපත් කළ යුතු බව 1974 වසර සඳහා වූ අයවැය යෝජනාවන්හිදී මුදල් ඇමති තුමා විසින් ප්‍රකාශ කරනු ලැබීය. සංස්ථාවල මෙම අයවැය ලේඛනයන් ඒවා හාර ඇමතිවරුන් විසින් ජාතික රාජ්‍ය සභාව වෙත ඉදිරිපත් කරනු ඇති අතර, මෙම යෝජනාව 1975 වසර ආරම්භයේ සිට ක්‍රියාත්මක කරනු ලබනු ඇත. මේ සම්බන්ධව සවිස්තර වැඩ පිළිවෙලක් සකස් කරනු ලැබීමට නිලධාරීන්ගෙන් සමන්විත කමිටුවක් පත් කිරීමට අදහස් කෙරේ.

(xii) රාජ්‍ය සේවකයන්ට සහන:

1971/72 වසර සඳහා වූ අයවැය කථාවේදී රජයේ සේවකයන්ගේ ණයගැනී භාවය ක්‍රමානුකූලව පහ කරනු ලැබීම උදෙසා ණය මණ්ඩල ක්‍රමයක් පිහිටුවීමට යෝජනා කරනු ලැබිණ. මෙම ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක වන තෙක්, රජයෙන් සහ ලොහෝර් ආර්යා අරමුදලෙන් ලබාගෙන ඇති ආපද ණය වෙනුවෙන් රාජ්‍ය සේවකයන්ගේ වේතනයෙන් කරනු ලබන මාසික වැටුප් අඩුකිරීම් අත්හිටුවීමට තීරණය කරනු ලැබ ඇත.

6. වෙනත් රාජ්‍ය මූල්‍ය විධිවිධාන

1973 වසර තුළදී පහත දැක්වෙන වැදගත් රාජ්‍ය මූල්‍ය විධිවිධාන ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබීය.

1. 1973 ඔක්තෝබර් 1 දිනට ප්‍රථම සහල්, වී, පිටි සහ සීනි මිලයන්හි වෙනස්වීම්:

(අ) සහල්: සලාකයට නිකුත් කරනු ලැබූ අතිරේක සේරුවේ මිල 1973 පෙබරවාරි 19 දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි රුපියල් 1.00 සිට 1.60 දක්වා ඉහළ නංවනු ලැබීය. නමුත්, පසුව 1973 මාර්තු 2 වන දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි එය රුපියල් 1.40 දක්වා අඩුකරනු ලැබීය.

(ආ) වී: සහතික මිල ක්‍රමය යටතේ වී බුසලකට ගෙවූ මිල 1973 පෙබරවාරි 15 දින සිට රුපියල් 14 සිට රුපියල් 18 දක්වා ඉහළ නංවනු ලැබීය.

1972 ජූලි 11 දින සිට මෙම ක්‍රමය මැණික් නිර්‍යාතය සම්බන්ධව පමණක් ක්‍රියාත්මක විය.

- (ඇ) පිරි: 1973 ජනවාරි මස 19 දින සිට පිරි රාත්තලක මිල සහ 33 සිට සහ 38 දක්වා ඉහළ නංවනු ලැබූ අතර, යළිත් 1973 ජූලි 1 දින සිට එය සහ 48 දක්වා ඉහළ නැංවීය.
- (ආ) සීනි: සලාකයෙන් බැහැර සුදු සීනි රාත්තලක මිල 1973 ජනවාරි 1 දින රුපියල් 2.00 සිට රුපියල් 1.50 දක්වා අඩුකරනු ලැබූ අතර, පසුව එය 1973 මැයි 31 දින සිට රුපියල් 1.75 දක්වා වැඩි කරනු ලැබීය. සලාකයෙන් බැහැර රතු සීනි රාත්තලක මිලද 1973 මැයි 31 දින සිට රුපියල් 1.50 සිට රුපියල් 1.65 දක්වා ඉහළ නංවනු ලැබින.

2. ව්‍යාපාර පිරිවැටුම් බද්ද:

1973 සැප්තැම්බර් 1 දින¹ සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි සුපිරි සහ සාමාන්‍ය පැවුල් සඳහා වූ ව්‍යාපාර පිරිවැටුම් බද්ද සියයට 48 සිට සියයට 42 දක්වා අඩු කරනු ලැබූ අතර, ලිහිස්සි තෙල් සහ වෙනත් බනිජ තෙල් නිෂ්පාදිත සඳහා මෙම බද්ද සියයට 32 සිට සියයට 23 දක්වාද අඩු කරනු ලැබීය.

3. 1973 ඔක්තෝබර් මස 1² දින ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබූ ආහාර සහනාධාරය සහ වැටුප් වැඩිකිරීම සම්බන්ධ යෝජනා:

- (අ) සහල්: ආදායම් බදු නොගෙවන එක් පුද්ගලයකුට සතිපතා නොමිලේ නිකුත් කළ සහල් ප්‍රමාණය සේරුවේ සිට සේරු බාගය දක්වා අඩු කරනු ලැබීය. ආදායම් බදු ගෙවන්නන්ට රුපියලකට සහල් සේරු බාගයක් ලබාගැනීමට හැකිවනු ඇත.
- (ආ) වී: වී සඳහා සහතික මිල බුසලකට රුපියල් 18 සිට රුපියල් 25 දක්වා වැඩි කරනු ලැබීය.
- (ඇ) පිරි: පිරි අලෙවිය සලාක ක්‍රමය යටතට ගෙන එනු ලැබූ අතර, සෑම සලාක පොත් හිමියකුටම සතියකට සහ 70 මිලට පිරි රාත්තලක් ලබාගත හැකිවනු ඇත. මීට ප්‍රථම පිරි සලාක ක්‍රමයෙන් බැහැර වූ අතර, රාත්තලක මිල සහ 48 ක් විය.
- (ඈ) සීනි: පුද්ගලයන්ට නිකුත් කළ මාසික සීනි සලාක ප්‍රමාණය පුද්ගලයකුට රාත්තල් 1 සිට රාත්තල් 3 දක්වා අඩු කරනු ලැබීය. සලාකය යටතේ සීනි රාත්තලක මිල සහ 72 මට්ටමේ නොවෙනස්ව පැවති අතර, සලාකයෙන් බැහැර රතු සීනි සහ සුදු සීනි රාත්තලක මිල පිළිවෙලින් රුපියල් 2.00 සහ රුපියල් 2 10 දක්වා ඉහළ නංවනු ලැබීය.
- (ඉ) වැටුප් වැඩි කිරීම: මාසයකට රුපියල් 400 ක් හෝ ඊට වඩා අඩු වේතනයක් ලබන රජයේ, සංස්ථාවල, ව්‍යවසායිත මණ්ඩලයන්හි, පළාත් පාලන මණ්ඩලයන්හි සහ සමුපකාර අංශයේ සේවකයන්ට සියයට 10 ක වැටුප් වැඩිවීමක් ප්‍රදානය කරනු ලැබීය. කෙසේ වෙතත්, මෙම වැටුප් වැඩිවීම මසකට රුපියල් 24 ක උපරිම සීමාවකට යටත් වේ. දෛනික වැටුප් ලබන්නන්ට සහ විශ්‍රාම වැටුප් ලබන්නන්ට මෙම වැඩිවීම ප්‍රදානය කරනු ලැබ ඇත.

---

1. ශ්‍රී ලංකාණ්ඩුවේ 1973 අගෝස්තු 31 දින දරණ අංක 74/7 අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රය බලන්න.
 2. ශ්‍රී ලංකාණ්ඩුවේ 1973. 9. 29 දින දරණ අංක 79/2 අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රය බලන්න.

දේශීය වෙළෙඳ පොල නොවන ණය ගැනීම පිළිබඳ සටහනක්

වර්ග කිරීමේ අරමුණු සඳහා “දේශීය වෙළෙඳ පොල නොවන ණය ගැනීම” සහ ක දක්වෙන ආකාරයට ශීර්ෂයන් 4 කට වෙන් කොට දක්වනු ලැබේ¹.

- (අ) තැන්පතු
- (ආ) පරිපාලන ණය ගැනීම්
- (ඇ) විවිධ අරමුදල්
- (ඈ) පොදු ආයතනයන්ට දෙනු ලබන ණය.

මේ සෑම ශීර්ෂයක්ම විවිධ වෙනත් උප ශීර්ෂයන්ගෙන් සමන්විත වේ. තැන්පතුහි අරක්කු කොග ගිණුම, කවච්චි තැන්පතු, කොළඹ ක්‍රමයේ මූල්‍ය ආධාර සහ ආධාර දීමනා සහ විවිධ තැන්පතු වැනි ශීර්ෂයන් ඇතුළත් වේ. මෙම ප්‍රධාන උප-ශීර්ෂයන්ගෙන්, විශාලතම ශීර්ෂය වන්නේ පසුගිය වර්ෂ 5 තුළදී සාමාන්‍යයෙන් “තැන්පතු සහ අනෙකුත් වගකීම්” මුළු ප්‍රමාණයෙන් 2/3 ක් පමණ හිමි කර ගනු ලබන විවිධ තැන්පතුය. විවිධ තැන්පතුවලින් වැඩි කොටස භාණ්ඩාගාර තැන්පතු සහ රජයේ සංස්ථාද ඇතුළත් වන දෙපාර්තමේන්තු තැන්පතු-වලින් සමන්විත වේ. රජයේ ශේෂ පත්‍රයේ දක්වෙන “තැන්පතු සහ අනෙකුත් වගකීම්” හි ඕනෑම විශේෂ මූල්‍ය වර්ෂයක් තුළදී රජය විසින් ලැබූ විදේශ දීමනාවන්ගේ වියදම් නොකළ ශේෂයන් ඇතුළත් වේ. කෙසේ වෙතත් එම මූල්‍ය වර්ෂය තුළදීම ලද එවැනි දීමනාවන්ගෙන් වියදම් නොකළ ශේෂයන් වෙනොත් දේශීය වෙළෙඳ පොල නොවන ණය ගැනීම් හි “තැන්පතු” යටතේ මූල්‍යකරණය පිළිබඳ ශීර්ෂයන් ලෙස එම වියදම් නොකළ ශේෂයන් සලකනු නොලැබේ. මීට හේතුව නම්, එක් ඕනෑම මූල්‍ය වර්ෂයක් තුළදී ලද දීමනාවන්ගේ මුළු වටිනාකම, එම වර්ෂය තුළදී වියදම් කරනු ලැබූවද, නොලැබූවද, ශුද්ධ මූල්‍ය හිඟය පියවීමේ මූල්‍යකරණ ශීර්ෂයක් ලෙස විදේශ මූල්‍ය යටතේ පෙන්නුම් කිරීමයි. මෙම ගැලපීම කිරීමෙන් පසුව එවැනි “තැන්පතු සහ වගකීම්” හි පුච්ච වර්ෂයට වඩා ඇතිවන ඕනෑම වැඩිවීමක් ශුද්ධ මූල්‍ය හිඟය පියවීම සඳහා මූල්‍යකරණ ශීර්ෂයක් ලෙස සැලකිල්ලට ගනු ලැබේ.

පරිපාලන ණය ගැනීම් ප්‍රධාන වශයෙන් සමන්විත වන්නේ භාණ්ඩාගාරය විසින් හේ සහනාධාර අරමුදල සහ රාජ්‍ය සංස්ථා වැනි ඇතැම් මූල්‍යන්ගේ අතිරික්ත ශේෂයන්ගෙන් තාවකාලිකව ණයට ගනු ලබන අරමුදල්වලිනි. ඒවා පැහැදිලි සහ සරල ණය ගැනීම්වීම හැරුණු කළ මෙම ණය ගැනීම්හි ඇති කැපී පෙනෙන ලක්ෂණය නම් භාණ්ඩාගාරය විසින් එම ණය උදෙසා පොළී අනුපාතිකයක්ද ගෙවීමය. (දැනට වර්ෂයකට සියයට 5 ක ප්‍රමාණයක් එනම් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් අනුපාතිකය ගෙවනු ලැබේ.) ඕනෑම දෙන ලද කාලවර්ෂයක් තුළදී මෙම ඉහත දක්වූ මූල්‍යන්ගෙන් ආපසු ගෙවීම මෙන්ම ණය ගැනීමද වේ. ගෙවීමට ඉතිරිව ඇති ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණයේ ඕනෑම වැඩිවීමක් ශුද්ධ මූල්‍ය හිඟය පියවීමේ මූල්‍යකරණ ශීර්ෂයක් බවට පත් වේ.

විවිධ අරමුදල්, අර්ධ රාජ්‍ය ස්වරූපයේ අරමුදල් වන අතර ඒවා වැන්දඹු සහ අනන්දරු අරමුදල, පොදුසේවා අර්ථසාධක අරමුදල, ත්‍රස්තවාදීන්ගෙන් පිඩාවට පත්වූවන් සඳහා වන අරමුදල, නියං සහන අරමුදල වැනි සහන අරමුදල් සහ බණ්ඩාරනායක අනුස්මරණ අරමුදල වැනි විවිධ ආයතනයන් විසින් භාණ්ඩාගාරයේ තැන්පත් කරනු ලබන තැන්පතු ස්වරූපයෙන් ඇත. පුච්ච වර්ෂයට වඩා එම අරමුදල්හි ඇතිවන ඕනෑම වැඩිවීමක් ශුද්ධ මූල්‍ය හිඟය පියවීමේ අරමුණ උදෙසා මූල්‍යකරණ මාර්ගයක් ලෙස සලකනු ලැබේ.

පොදු ආයතනයන්ට දෙනු ලබන ණය අත්‍යවශ්‍යයෙන්ම, භාණ්ඩාගාරය විසින් කෘෂි-කාර්මික සහ කාර්මික ණය සමායතනයට දෙනු ලබන ණය සහ දේශීය ණය සහ සංවර්ධන අරමුදල මගින් සමන්විත වේ. පුච්ච වර්ෂයට වඩා බේරීමට ඉතිරිව ඇති ප්‍රමාණයේ ඇතිවන ඕනෑම අඩුවීමක් ආපසු ගෙවීම වන අතර ශුද්ධ මූල්‍ය හිඟය පියවීමේ මූල්‍යකරණ ශීර්ෂයක්ද වේ.

1. II වන පරිච්ඡේදයේ 31 වැනි සංඛ්‍යා සටහන බලන්න.